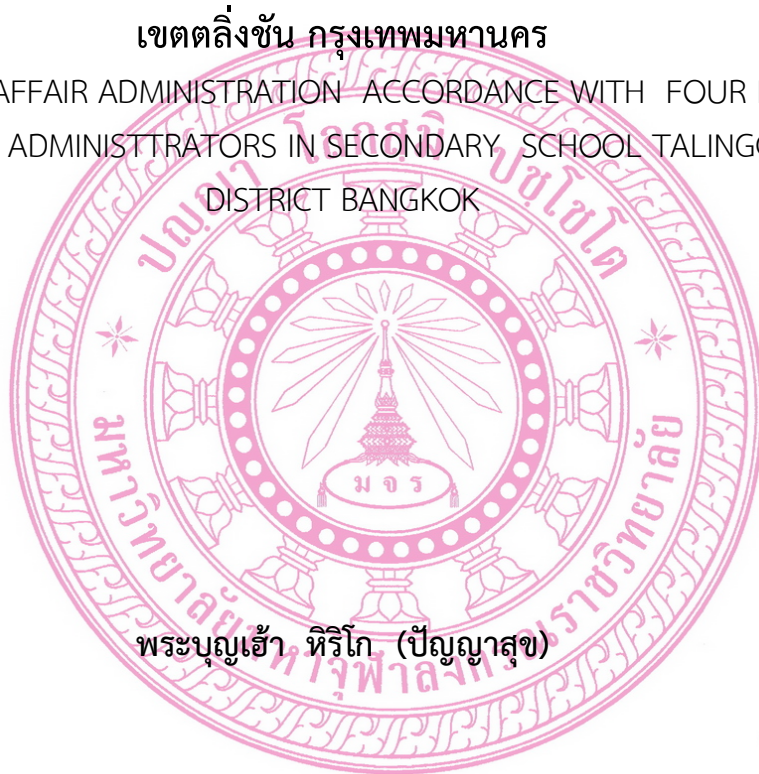

การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

ACADEMIC AFFAIR ADMINISTRATION ACCORDANCE WITH FOUR NOBLE
TRUTH OF ADMINISTRATORS IN SECONDARY SCHOOL TALINGCHAN
DISTRICT BANGKOK

พระบุญเฮ้า หิริโก (ปัญญาสุข)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

พระบุญเฮ้า หิริโก (ปัญญาสุข)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

ACADEMIC AFFAIR ADMINISTRATION ACCORDANCE WITH FOUR NOBLE
TRUTH OF ADMINISTTRATORS IN SECONDARY SCHOOL TALINGCHAN
DISTRICT BANGKOK

PhraBounhao Hirigo (Panyasouk)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for the Degree of
Master of Arts
(Educational Administration)
Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand
C.E. 2013

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

	(พระสุธีธรรมานันท์, ผศ.ดร.) คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย	
คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์	(พระมหาสม กลยาโณ, ดร.)	ประธานกรรมการ
	(ดร.ศุภพร เศวตพงษ์)	กรรมการ
	(พระครูปลัดमारุต วรมงคล, ผศ.ดร.)	กรรมการ
	(ผศ.ดร.สิน งามประโคน)	กรรมการ
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	พระครูปลัดमारุต วรมงคล, ผศ.ดร. ผศ.ดร.สิน งามประโคน	ประธานกรรมการ กรรมการ
ชื่อผู้วิจัย	(พระบุญเฮ้า หิริโก)	

- ชื่อวิทยานิพนธ์** : การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร
- ผู้วิจัย** : พระบุญเฮ้า หิริโก (ปัญญาสุข)
- ปริญญา** : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์**
- : พระครูปลัดมารุต วรมงคล โศภ.ดร., พธ.บ., M.A., M.Ed., Ph.D.
 - : ผศ.ดร.สิน งามประโคน, พธ.บ., M.A., Ph.D.
- วันสำเร็จการศึกษา** : ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗

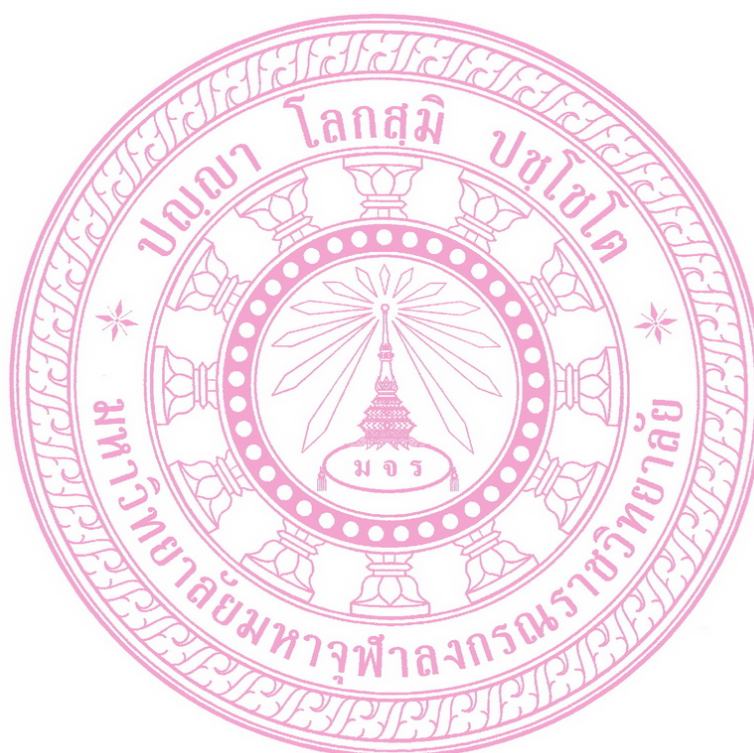
บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ๒. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ๓. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยวิธีวิจัยเชิงสำรวจกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครู จำนวน ๑๖๒ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามส่วนประมาณค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ f-test (One-Way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ผลการวิจัย

- ๑) ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล
- ๒) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ทุกด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕
- ๓) ปัญหาด้านหลักสูตรขาดการวางแผนที่ดี ด้านการเรียนการสอนขาดทำแผนการสอนที่ดี ด้านสื่อการเรียนการสอนขาดทักษะการใช้สื่อที่ทันสมัย ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนขาดกิจกรรมสร้างแปลกใหม่ และขาดการวัดและประเมินผลที่ชัดเจน

๔) แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรควรกำหนดแผนปฏิบัติงานให้ชัดเจนและประชุมสัมมนาคณะครู ด้านการเรียนการสอนควรทำแผนการสอนที่ดี ด้านสื่อมีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการใช้สื่อที่ทันสมัย ควรมีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน และมีการติดตามวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

- Thesis title** : The academic affair administration of administrators accordance with four noble truth secondary school Talingchan District Bangkok
- Researcher** : Phra Bounhao Hirigo (Panyasouk)
- Degree** : Master of arts (Educational Administration)
- Thesis supervisory committee**
- : Asst. Prof. Phrakrupaladmalut Varamangkalo B.A., M.A.,M.Ed.,Ph.D.
- : Asst. Prof. Dr.SinNgamprakhon B.A., M.A.,Ph.D.
- Date of graduation** : March 24, 2014

ABSTRACT

The objectives of the research on the title “The academic affair administration of administrators accordance with four noble truth secondary school Talingchan district Bangkok are 1. to study the academic affair administration of administrators accordance with four noble truth secondary school, 2. to compare the opinion level of the academic affair administration of administrators accordance with four noble truth secondary school, 3. to study the problems, Obstacles and the ways of developing the academic affair administration of administrators accordance with four noble truth secondary school, by the survey research method. The sampling group was 162 administrators and teachers. The instrument used for this research was the questionnaire. The statistics used for the research were percentage, mean, standard deviation, t-test and f-test (One-Way ANOVA), with statistical significance at the level of 0.05.

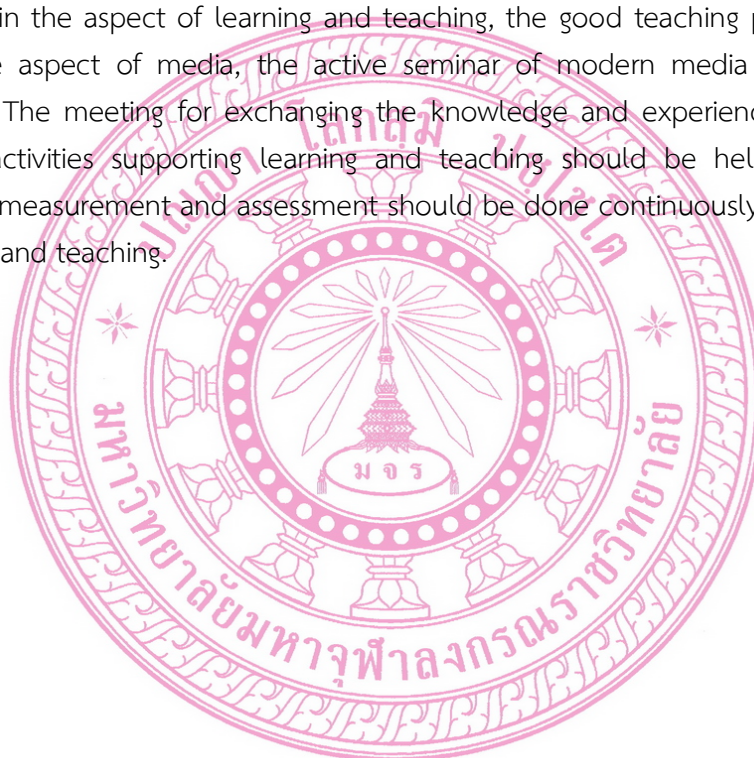
The result of the research

1) For the administrators’ and teachers’ opinion of the academic affair administration of administrators accordance with four noble truth secondary school, in general, its mean was at the medium level in all aspects; in the aspect of the curriculum, learning and teaching, educational media, activities supporting learning and teaching and measurement and assessment

2) On the result of comparing the administrators’ and teachers’ opinion of the academic affair administration of administrators accordance with four noble truth secondary school, in all aspects, it was found that the administrators’ and teachers’ opinions were different with statistical significance at the level of 0.05.

3) The problem, in the aspect of curriculum, was to lack the good planning, in the aspect of learning and teaching, it was to lack the good teaching plan, in the aspect of educational media, it was to lack the skills of using the modern media, in the aspect of the activities supporting learning and teaching, it was to lack the creative different activities and to lack the clear measurement and assessment.

4) For the guidelines for academic administration, in the aspect of curriculum, the work running plan should be determined clearly and the teaching staff seminar should be held, in the aspect of learning and teaching, the good teaching plan should be made, in the aspect of media, the active seminar of modern media application should be held. The meeting for exchanging the knowledge and experiences of each other and the activities supporting learning and teaching should be held and also following up the measurement and assessment should be done continuously in order to improve learning and teaching.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงตามความมุ่งหวังสูงสุดความปรารถนาด้วยดี เนื่องด้วยได้รับความอนุเคราะห์จากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย พระครูปลัดมาธูต วรมงคลโธ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณบดีคณะครุศาสตร์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ลิน งามประโคน และคณาจารย์ทุกท่านที่เสียสละเวลาช่วยเหลือเป็นธุระให้ในทุกเรื่อง คอยดูแลเอาใจใส่รวบรวมเรียบเรียงปรับปรุงแก้ไขและให้กำลังใจตลอดมา

ขอขอบคุณและอนุโมทนาผู้เชี่ยวชาญ พระครูปริยัติธรรมภิราม ดร., รองศาสตราจารย์. พิเศษ ดร. วิชชุดา หุ่นวิไล, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อินทาศิริวรรณ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชัย ศรีนอก ที่ตรวจสอบความถูกต้องเครื่องมือการวิจัยให้สมบูรณ์ และขอขอบคุณคณาจารย์ เจ้าหน้าที่คณะครุศาสตร์และบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และผู้อำนวยการโรงเรียนอุบลรัตนราชกัญญาราชวิทยาลัย ผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณพลับพลาพิทยาคม ผู้อำนวยการโรงเรียนโพธิสารพิทยากร ผู้อำนวยการโรงเรียนนวมวิทย์วิทยาการ ที่ให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมกับช่วยหรือในเรื่องของเอกสารข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้ความรู้ทางด้านวิชาการและประสบการณ์ในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้จึงทำให้สำเร็จลงด้วยดี

ผู้วิจัยขออนุโมทนา และขอบคุณคณาจารย์ นักวิชาการทุกท่านที่เป็นเจ้าของหนังสือและงานวิจัยที่มีคุณค่า ซึ่งท่านได้เขียนไว้ให้ได้ศึกษาค้นคว้า เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการเขียนวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้การศึกษาวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ลงได้ตามวัตถุประสงค์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยหวังว่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจตามสมควร พร้อมทั้งขออุทิศความดีของวิทยานิพนธ์นี้ให้บิดามารดา ครู อุปัชฌาย์ อาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่าน และแต่พระพุทธศาสนาเพื่อก่อให้เกิดความมั่นคงของพระสัทธรรมสืบไป

พระบุญเฮ้า หิริโก (ปัญญาสุข)

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

๑. คำย่อภาษาไทย

คำย่อเกี่ยวกับพระไตรปิฎก

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ การอ้างอิงใช้ระบบระบุ เล่ม ข้อ หน้า หลังคำย่อชื่อคัมภีร์ดังตัวอย่าง เช่น ที.ม. (ไทย) ๑๐/๒๐๘/๑๕๕. หมายถึง ที่มณีกาย มหาวรรค พระไตรปิฎก เล่มที่ ๑๐ ข้อที่ ๒๐๘ หน้า ๑๕๕

วิ.มหา.	(ไทย)	=	วินัยปิฎก	พระไตรปิฎก	มหาวิภังค์	(ภาษาไทย)
ส.ม.	(บาลี)	=	สุตตนตปิฎก	พระสุตตันตปิฎก	สยุตตนิคาย	มหาวารวคปาติ (ภาษาไทย)
ม.ม.	(ไทย)	=	สุตตนตปิฎก	พระสุตตันตปิฎก	มัชฌิมมณีกาย	มูลปณณาสก (ภาษาไทย)
ช.ป.	(บาลี)	=	สุตตนตปิฎก	พระสุตตันตปิฎก	ขุททกนิคาย	ปฏิสมภิทามคคปาติ (ภาษาบาลี)
วิสุทฺธิ	(ไทย)	=	วิสุทฺธิมรรคปกรณ	ปกรณวิเสส		(ภาษาไทย)

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ด
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฐ
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๒
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๓
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๓
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๔
๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๔
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ	๖
๒.๑.๑ ความหมายของการบริหารการศึกษา	๖
๒.๑.๒ กระบวนการบริหารการศึกษา	๘
๒.๑.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร	๑๐
๒.๑.๔ ความหมายของการบริหารงานวิชาการ	๑๒
๒.๑.๕ ความสำคัญของบริหารงานวิชาการ	๑๖
๒.๑.๖ ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ	๑๖
๒.๑.๗ กระบวนการบริหารงานวิชาการ	๒๐
๒.๒ หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ	๒๑
๒.๒.๑ หลักสูตรการเรียนการสอน	๒๑
๒.๒.๒ หลักการเรียนการสอน	๒๓
๒.๒.๓ หลักการใช้สื่อการเรียนการสอน	๓๑
๒.๒.๔ หลักกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน	๓๓
๒.๒.๕ หลักการวัดผลและประเมินผล	๓๗

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับหลักอริยสัจ ๔	๓๙
๒.๓.๑ ความหมายของอริยสัจ ๔	๓๙
๒.๓.๒ องค์ประกอบของอริยสัจ ๔	๔๐
๒.๓.๓ กระบวนการของอริยสัจ ๔	๔๑
๒.๓.๔ การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบอริยสัจ ๔	๔๔
๒.๔ ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการ	๔๗
๒.๔.๑ ปัญหาการบริหารงานวิชาการ	๔๗
๒.๔.๒ แนวทางการบริหารงานวิชาการ	๔๘
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๙
๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๕๓
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	
๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๕๔
๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๕๕
๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๕๖
๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๕๗
๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิจัย	๕๗
บทที่ ๔ ผลการศึกษา	
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ(Percentage)	๕๙
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	๖๑
๔.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครโดยการทดสอบค่าที (t-test)	๖๗
๔.๔ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ โดยการทดสอบค่า t-test จำแนกตาม อายุ, วุฒิการศึกษา, ประสบการณ์ทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way Analysis of Variance : ANOVA)	๖๘
๔.๕ ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร	๘๐

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ	
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๘๓
๕.๒ อภิปรายผล	๘๕
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๘๙
บรรณานุกรม	๙๐
ภาคผนวก	๙๖
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๙๗
ภาคผนวก ข หนังสือขอเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย	๑๐๔
ภาคผนวก ค หนังสือขออนุญาตในการดำเนินการวิจัย	๑๑๑
ประวัติผู้วิจัย	๑๑๖

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
๓.๑	จำนวนกลุ่มประชากร	๕๔
๔.๑	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	๕๙
๔.๒	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	๕๙
๔.๓	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกวุฒิการศึกษา	๖๐
๔.๔	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ประสบการณ์	๖๖
๔.๕	แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การบริหารงานวิชาการตามหลัก อริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครโดยภาพรวม โดยการหาค่าเฉลี่ย	๖๑
๔.๖	แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลัก อริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านหลักสูตร	๖๒
๔.๗	แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลัก อริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านการเรียนการสอน	๖๓
๔.๘	แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลัก อริยสัจ ๔ ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านสื่อการเรียนการสอน	๖๔
๔.๙	แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลัก อริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน	๖๕
๔.๑๐	แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลัก อริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านการวัดและประเมินผล	๖๖
๔.๑๑	แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลัก อริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครจำแนกตามเพศ	๖๗
๔.๑๒	แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลัก อริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครจำแนกตามอายุ	๖๘

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
๔.๑๓ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านหลักสูตรจำแนกตามอายุ	๖๙
๔.๑๔ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านการเรียนการสอนจำแนกตามอายุ	๖๙
๔.๑๕ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านสื่อการเรียนการสอนจำแนกตามอายุ	๗๐
๔.๑๖ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนจำแนกตามอายุ	๗๐
๔.๑๗ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านการวัดและประเมินผลจำแนกตามอายุ	๗๑
๔.๑๘ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครค่าเฉลี่ยรวมจำแนกตามอายุ	๗๑
๔.๑๙ แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา	๗๒
๔.๒๐ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านหลักสูตรจำแนกตามวุฒิการศึกษา	๗๓
๔.๒๑ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านการเรียนการสอนจำแนกตามวุฒิการศึกษา	๗๓

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
๔.๒๒	เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านสื่อการเรียนการสอนจำแนกตามวุฒิการศึกษา	๗๔
๔.๒๓	เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนจำแนกตามวุฒิการศึกษา	๗๔
๔.๒๔	เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านการวัดและประเมินผลจำแนกตามวุฒิการศึกษา	๗๕
๔.๒๕	เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครค่าเฉลี่ยรวมจำแนกตามวุฒิการศึกษา	๗๕
๔.๒๖	แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน	๗๖
๔.๒๗	เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านหลักสูตรจำแนกตามประสบการณ์	๗๗
๔.๒๘	เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านการเรียนการสอนจำแนกตามประสบการณ์	๗๗
๔.๒๙	เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านสื่อการเรียนการสอนจำแนกตามประสบการณ์	๗๘

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
๔.๓๐	เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนจำแนกตามประสบการณ์	๗๘
๔.๓๑	เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านการวัดและประเมินผลจำแนกตามประสบการณ์	๗๙
๔.๓๒	เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านค่าเฉลี่ยรวมจำแนกตามประสบการณ์	๗๙
๔.๓๓	ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านหลักสูตร	๘๐
๔.๓๔	ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านการเรียนการสอน	๘๐
๔.๓๕	ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านสื่อการเรียนการสอน	๘๑
๔.๓๖	ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน	๘๑
๔.๓๗	ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านการวัดและประเมินผล	๘๒

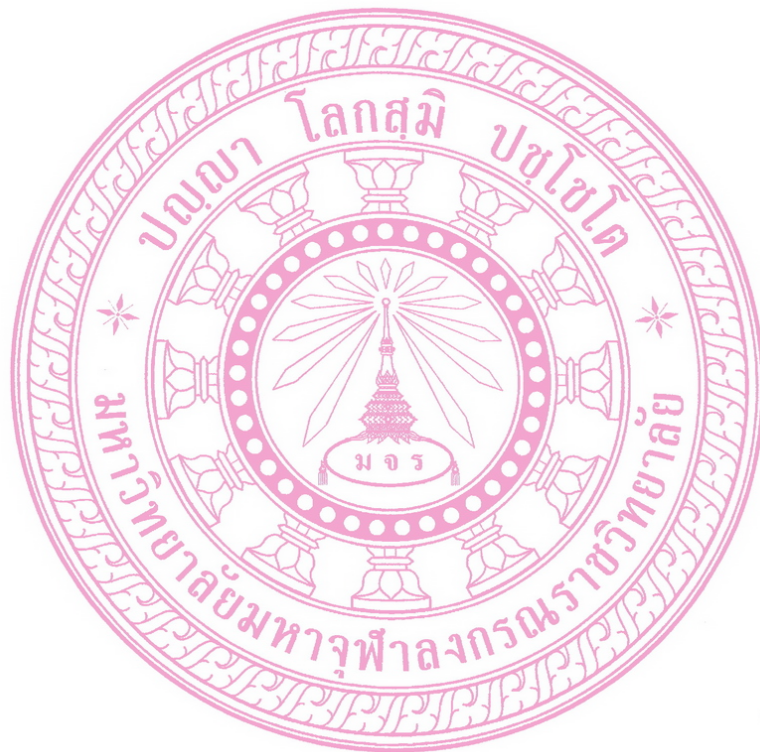
สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

๒.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

หน้า

๕๓

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีส่วนในการที่ช่วยพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข ดังเช่น อุทัย บุญประเสริฐ^๑ ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับความสำคัญของการศึกษาว่า รัฐบาลทุกรัฐบาลต่างก็มีความประสงค์ให้ประชากรที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนอยู่ดีกินดี มีความสุข มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่มีสุขภาพอนามัยดี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีภาพชีวิตที่ปกติสุขในสังคม การศึกษาเป็นระบบหนึ่งของสังคมที่มีบทบาทสำคัญต่อการเกิดขึ้น ของการดำรงอยู่และการสร้างสรรค์ สิ่งดังกล่าวมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนา มนุษย์และสังคมให้ก้าวหน้าไปสู่สภาพที่พึงประสงค์ ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคมและวัฒนธรรมสำหรับตัวศึกษาเองถ้าใช้ให้เหมาะสม จัดระบบให้ถูกต้อง จะมีบทบาทสำคัญยิ่งในการทำลายวงจรแห่งความชั่วร้ายของชีวิตมนุษย์ แต่การศึกษาดำเนินการภายในระบบใหญ่ของสังคม ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อได้ทั้งทางบวกและทางลบต่อการศึกษานั้น ในการวางแผนการศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาถึงงานและบทบาทของการศึกษาให้ครอบคลุมทุกด้านทั้งระบบ คือ ดูที่ตัวกันศึกษาเอง และการศึกษาภายใต้อิทธิพลของระบบใหญ่ในสังคม ซึ่งประกอบด้วยด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคม และวัฒนธรรม นอกจากนี้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๗๔ ก วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๒ หมวด ๒ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา ๑๐ ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับความสำคัญในการจัดการศึกษาว่าการจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในกั้นในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายจากมาตรานี้ จะเห็นได้ว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่บุคคลที่มีสิทธิในการที่จะได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่ การบริหารโรงเรียนนับว่ามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่รับเอานโยบายระดับสูงไปปฏิบัติให้เกิดผล ภารกิจหลักของโรงเรียน คือ การจัดการเรียน การสอน ให้นักเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การบริหารมีความสำคัญเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในฐานะที่ผู้บริหารเป็นผู้นำของบุคลากรในโรงเรียนมีอำนาจ และหน้าที่ที่จะต้องพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน ตลอดจนทำการควบคุมการจัดการศึกษาในโรงเรียน พฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออกมาในการบริหารโรงเรียนจะมีผลกระทบต่อปฏิบัติงานของครูอาจารย์และบุคลากรในโรงเรียนโดยตรง

พนัส หันนาคินทร์ ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารโรงเรียน ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นตัวแทนของโรงเรียนในกิจการต่างๆ และเป็นสัญลักษณ์ที่ผู้อื่นจะมองภาพของโรงเรียนส่วนงานอีก ๓ งาน เป็น

^๑อุทัย บุญประเสริฐ, การวางแผนทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๒), หน้า ๒๑๐-๒๑๒.

งานส่งเสริมงานวิชาการในทำนองเดียวกัน นิพนธ์ กินาวงศ์^๒ ได้ให้ความเห็นว่า “งานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษา” เพราะหน้าที่ของโรงเรียน คือ ให้ความรู้ทางวิชาการแก่นักเรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานหลักของโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนการสอน การบริหารงานวิชาการจะมีคุณภาพมากน้อยเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลักนั่นเอง ซึ่งโดยหลักการแล้วหากผู้บริหารโรงเรียนได้บริหารวิชาการไปตามแนวทางและบทบาทที่ควรจะเป็นแล้ว ย่อมจะเกิดประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการเป็นบทบาทสำคัญที่สุดของการบริหารโรงเรียนโดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ต้องเป็นผู้นำในการจัดทรัพยากรทางการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุ มาจัดการตามกระบวนการบริหาร โดยจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา อันจะส่งผลในการช่วยพัฒนาสติปัญญาของนักเรียนให้คิดเป็นทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ทำให้ผู้วิจัย ผลสัมฤทธิ์ของการให้หลัก อริยสัจ ๔ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

๑.๒.๓ เพื่อหาปัญหา อุปสรรคและแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๔.๑ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร เป็นอย่างไร

๑.๔.๒ การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร

๑.๔.๓ หาปัญหา อุปสรรคและแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครมีอะไรบ้าง

^๒นิพนธ์ กินาวงศ์ หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน, (กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนพิมพ์พิมพ์พิมพ์, ๒๕๒๖ หน้า ๗๕.

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ๑.ด้านหลักสูตร ๒.ด้านการเรียนการสอน ๓.ด้านสื่อการเรียนการสอน ๔.ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ๕.ด้านการวัดและประเมินผล

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยมีครูจำนวนทั้งหมด ๒๘๐ คน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านสถานที่

ขอบเขตด้านสถานที่ ที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นโรงเรียน จำนวน ๔ โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนดังต่อไปนี้

๑. โรงเรียนอุบลรัตนราชกัญญาราชวิทยาลัย
๒. โรงเรียนสุวรรณพลับพลาพิทยาคม
๓. โรงเรียนโพธิสารพิทยากร
๔. โรงเรียนมหารณพาราม

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัย ได้ดำเนินการวิจัย เริ่ม ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ถึงเดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ รวมเป็นระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ เพศต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

๑.๕.๒ อายุต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

๑.๕.๓ วุฒิการศึกษาต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

๑.๕.๔ ประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ **การบริหารงานวิชาการ** หมายถึง การปฏิบัติงานวิชาการเกี่ยวกับด้านบริหาร หลักสูตร, ด้านการเรียนการสอน, ด้านสื่อการเรียนการสอน, ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน และ ด้านการวัดและประเมินผล ตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

๑.๖.๒ **การบริหารหลักสูตร** หมายถึง หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารการเรียนการสอน

๑.๖.๓ **การเรียนการสอน** หมายถึง กระบวนการสอนของครูในรายวิชาที่ทำการสอน

๑.๖.๔ **การใช้สื่อการเรียนการสอน** หมายถึง สื่อการเรียนต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูใช้ ประกอบการเรียนการสอนให้ได้รับความสนใจโดยใช้อธิบายประกอบเนื้อหา ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ เร็วยิ่งขึ้น

๑.๖.๕ **การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน** หมายถึง เทคนิคการเรียนการสอน ของของครูที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ตามเนื้อหาของผู้เรียน

๑.๖.๖ **การวัดผลประเมินผล** หมายถึง กระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

๑.๖.๗ **การบริหารวิชาการตามอริยสัจ ๔** หมายถึง การบูรณาการให้การบริหารงาน วิชาการเข้ากับหลักธรรมในพระพุทธศาสนา เกิดประโยชน์ต่องานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขต ตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

๑.๖.๘ **ผู้บริหารโรงเรียน** หมายถึง ครูดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ซึ่งรวมถึงผู้รักษาการในตำแหน่งด้วย

๑.๖.๙ **ครูผู้สอน** หมายถึง ครูที่ทำการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.๑๐.๑ ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

๑.๑๐.๒ ได้ข้อมูลผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

๑.๑๐.๓ ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและแนวทางการบริหารงานวิชาการตาม หลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกันเป็นสาระสำคัญที่เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยได้กำหนดเนื้อหาในการศึกษา ดังนี้

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

๒.๑.๑ ความหมายของการบริหารการศึกษา

๒.๑.๒ กระบวนการบริหารการศึกษา

๒.๑.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

๒.๑.๔ ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

๒.๑.๕ ความสำคัญของบริหารงานวิชาการ

๒.๑.๖ ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

๒.๑.๗ กระบวนการบริหารงานวิชาการ

๒.๒ หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

๒.๒.๑ หลักสูตรในการวางแผนการเรียนการสอน

๒.๒.๒ หลักการเรียนการสอน

๒.๒.๓ หลักการใช้สื่อการเรียนการสอน

๒.๒.๔ หลักกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน

๒.๒.๕ หลักการวัดผลและประเมินผล

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับหลักอริยสัจ ๔

๒.๓.๑ ความหมายของอริยสัจ ๔

๒.๓.๒ องค์ประกอบของอริยสัจ ๔

๒.๓.๓ กระบวนการของอริยสัจ ๔

๒.๓.๔ การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบอริยสัจ ๔

๒.๔ ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการ

๒.๔.๑ ปัญหาการบริหารงานวิชาการ

๒.๔.๒ แนวทางการบริหารงานวิชาการ

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

๒.๑.๑ ความหมายของการบริหารการศึกษา

สมทรง ปัจจวงษ์ ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษามีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่คุณภาพของนักเรียน ซึ่งเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษาในการทำงานให้ได้ขึ้นมา ซึ่งผลผลิตที่มีคุณภาพ^๑

ยัณยงค์ สูงาม ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารการศึกษา ที่เป็นกระบวนการทำงานเพื่อให้ผลงานสร้างความพึงพอใจใน ความประทับใจและมั่นใจจากผู้ให้บริการทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา ซึ่งมีกระบวนการดำเนินงานดังนี้

๑. จัดระบบดำเนินงานและปฏิบัติงานโดยปรับระบบการทำงานและจัดโครงสร้างองค์กร กำหนดหน้าที่รับผิดชอบ การจัดบุคลากรเข้าทำงานของสถานศึกษา

๒. กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยกำหนดมาตรฐานในการทำงานของบุคคลทุกฝ่าย ซึ่งได้วางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับกระบวนการและต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพการจัดการ

๓. การดำเนินการต้องมีประเมินผลปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

๔. พัฒนาบุคลากรการสร้างคุณภาพขององค์กร โดยบุคลากรต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึง กระบวนการ การบริหาร การศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพที่ใช้หลักบริหารที่เป็นระบบครบวงจร (PDCA) โดยให้สถานศึกษาต้องร่วมกันวางแผน (P) และการดำเนินการตามแผน (D) เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา การตรวจสอบสถานศึกษา (C) จะต้องร่วมกันตรวจสอบเพื่อพัฒนาปรับปรุง (A) ให้เป็นไปตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา^๒

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) ซึ่งเป็นรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้ตามมาตรฐานและสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง^๓

^๑สมทรง ปัจจวงษ์, "ความพึงพอใจของครูผู้สอนต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอหนองสองห้องจังหวัดขอนแก่น", *ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา*, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๓), หน้า ๓.

^๒ยัณยงค์ สูงาม, "การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอกของสถานศึกษา อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง", *วิทยานิพนธ์*, *ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๕), หน้า ๑.

^๓สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, "แบบประเมินคุณลักษณะของบุคคลเพื่อพิจารณาความเหมาะสมสำหรับตำแหน่งเพื่อคัดเลือกข้าราชการครูเพื่อแต่งตั้งหรือเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา", *วารสารครูเชียงใหม่*, ๒๕๓๔, หน้า ๑๐.

^๔กระทรวงศึกษาธิการ, *การบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล*, (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๖), หน้า ๖.

รังสรรค์ มณีเล็ก ได้กล่าวเกี่ยวกับ หลักการบริหารการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) โดยที่โรงเรียนจะปฏิบัติในพื้นที่เดียวกันดังนี้^๕

๑. การกระจายอำนาจ
๒. การบริหารตนเอง
๓. การบริหารแบบมีส่วนร่วม
๔. ภาวะผู้นำแบบเกื้อกูล
๕. การพัฒนาทั้งระบบ
๖. ความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้

การบริหารการศึกษา แบบนี้ได้เน้นการกระจายอำนาจโดยสถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบต่ออิสระในการบริหารทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป ภายใต้คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กร ชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนนักเรียนและผู้แทนโรงเรียน เพื่อการจัดการศึกษาและการมีส่วนร่วมให้มากที่สุด^๖

วิรัตน์ สายสุด กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การควบคุมและการบริหารขึ้นไปเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชนในด้านบุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรมในการเป็นสมาชิกที่ดีภายใต้สภาพการทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ การปกครองที่เป็นอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ^๗

ชาญชัย อัจฉินสมาจาร กล่าวว่า การบริหารการศึกษานั้น มีขอบข่ายครอบคลุม ๕ ประกันด้วยกัน คือ การผลิต การประการให้ผลผลิตจากประชาชน การเงินและการบัญชีบุคลากร และการประสานงาน เมื่อประยุกต์ทั้ง ๕ ขอบข่ายนี้ในด้านการศึกษา เราก็จะได้ขอบข่ายของการบริหารการศึกษาดังนี้^๘

๑. การผลิต หมายถึง การตระหนักถึงเป้าหมายของการศึกษา ซึ่งจะได้ถูกจัดตั้งขึ้นโดยสังคม ดังนั้น การบริหารการศึกษาต้องคำนึงถึงลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม

๒. การประกันการใช้ผลผลิตจากประชาชน ผลผลิตเป็นที่ยอมรับจากประชาชนในการใช้และประโยชน์ที่ได้รับ

๓. การเงินและการบัญชี หมายถึง การบริหารการศึกษายังเกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายเงินสำหรับการดำเนินงาน ในการดำเนินงานกิจกรรมเครื่องมือทางการศึกษา

^๕รังสรรค์ มณีเล็ก, **หลักการบริหารโดยโรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management)**, (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๐), หน้า ๓๑๒.

^๖ชาญชัย สันติวงษ์, **องค์การและการบริหาร**, พิมพ์ครั้งที่ ๗. (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๘), หน้า ๑๒๓.

^๗วิรัตน์ สายสุด, “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ”, **วิทยานิพนธ์ ค.ม.**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๔๙), หน้า ๑๐.

^๘ชาญชัย อัจฉินสมาจาร, **ศัพท์การบริหารการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : ต้นอ้อแกรมมี, ๒๕๔๐), หน้า ๓๘-๓๙.

๔. บุคลากร คือ การกำหนดกรอบและการดำเนินงานในการสรรหาบุคคลและการดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรด้วยกันเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือ ขวัญที่ดีและความซื่อสัตย์ต่อองค์กร

๕. การประสานงาน เป็นกิจกรรมที่สำคัญของการบริหารการศึกษา เพราะเป็นการประกันถึงความสัมพันธ์ภายในใกล้ชิด และการผสมผสานกิจกรรมทั้งหมดขององค์กร

สุรชัย โสภภาพรม กล่าวว่า การบริหารการศึกษา เป็นการดำเนินการ เพื่อให้เด็กและเยาวชนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยใช้กระบวนการที่มีแบบแผนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน^๙

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา คือ การใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ซึ่งเป็นการดำเนินการของกลุ่มบุคคล ตามวิถีที่เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมากที่สุดและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ให้มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านความรู้ความสามารถ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดี

๒.๑.๒ กระบวนการบริหารการศึกษา

สุมน อมรวิวัฒน์ และคณะ ได้เสนอ กระบวนการบริหารการศึกษาของเดมมิง (Deming) สำหรับผู้บริหารและครูในยุคโลกาภิวัตน์ ควรรู้จักและทำความเข้าใจกับวงจร PDCA เพื่อประโยชน์ในการบริหารและพัฒนาการศึกษาดังต่อไปนี้^{๑๐}

๑. การวางแผน (Plan) การดำเนินการใดๆ ต้องมีการวางแผน ครูต้องมีการวางแผนการเรียนการสอน ผู้บริหารต้องมีการวางแผนการบริหารการศึกษา การวางแผนขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นเป็นผู้บริหารระดับใด หากเป็นผู้บริหารระดับหน่วยบังคับบัญชาของโรงเรียน ก็ต้องวางแผนพัฒนาการศึกษาในภาพรวมของหน่วยงาน หากเป็นผู้บริหารโรงเรียนก็ต้องวางแผนการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียน

ขั้นตอนการวางแผน ต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยละเอียดรอบคอบ เพื่อให้แผนที่วางไว้สมบูรณ์และดีที่สุด ถ้าหากการวางแผนดี มีประสิทธิภาพแล้ว จะทำให้การดำเนินกิจกรรมประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๒. การปฏิบัติ (DO) เมื่อวางแผนเสร็จแล้วต้องนำแผนไปสู่การปฏิบัติโดยดำเนินการตามแผนที่ได้วางไว้ไม่ใช่วางแผนอีกอย่าง แต่ไปทำอีกอย่าง เช่น ครูวางแผนการเรียนการสอนเพียงเป็นการทำหน้าที่เพื่อส่งให้ผู้อำนวยการโรงเรียนตรวจเป็นหลักฐานว่าได้ทำหน้าที่ของความเป็นครูครบแล้ว แต่เวลาสอนกับสอนอีกอย่าง ไม่สอนตามแผนที่วางไว้ ก็จะไม่ประสบความสำเร็จ

^๙สุรชัย โสภภาพรม, “ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานชั้นพื้นฐานจังหวัดอุบลราชธานีที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และฉบับที่ ๒๐พ.ศ. ๒๕๔๕”, **วิทยานิพนธ์ ค.ม.** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๔๙), หน้า ๑๔.

^{๑๐}สุมน อมรวิวัฒน์ และคณะ, **การพัฒนาการศึกษาด้วยกระบวนการ PDCA**, (กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์, ๒๕๔๕), หน้า ๑๑-๑๓.

๓. ตรวจสอบ (Check) ในระวางการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้อยู่นั้น ต้องมีการตรวจสอบหรือประเมินควบคู่กันไป เพื่อวิเคราะห์ผลว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ หรือยังมีปัญหาข้อบกพร่องอย่างไร

๔. การปรับปรุงแก้ไข (Action) เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรค ต้องวิเคราะห์หาสาเหตุเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นหรือหากประสบความสำเร็จก็วางแผนปรับปรุงให้ได้ผลดียิ่งขึ้นเรื่อยๆ

ดังนั้น วงจร PDCA จึงเป็นวงจรการพัฒนาที่หมุนให้มีการพัฒนาขึ้นเรื่อยๆไม่หยุดนิ่งองค์กรใดหยุดหมุนวงจร PDCA ก็เปรียบเสมือนกับคนที่หมดลมหายใจ เพราะฉะนั้น วงจร PDCA จึงเหมาะสมกับกันนำมาพัฒนาองค์กรการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้องค์กรศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเทียบทันกับนานาประเทศ

ฟายอล (Fayol) ได้เสนอกระบวนการบริหารการศึกษาที่ได้รับผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพสำหรับผู้บริหารไว้ ๕ อย่างคือ^{๑๑}

๑. วางแผน (Planning)
๒. การจัดองค์กร (Organizing)
๓. การบังคับบัญชา (Commanding)
๔. การประสานงาน (Coordinating)
๕. การควบคุมงาน (Controlling)

เซียร์ส (Sears) ได้เสนอกระบวนการบริหารการศึกษาสำหรับผู้บริหาร ๕ ประการคือ^{๑๒}

๑. การวางแผน (Planning)
๒. การจัดองค์กร (Organizing)
๓. การมอบหมายงานหรือการวินิจฉัยสั่งการ (Directing)
๔. ประสานงาน (Coordinating)
๕. การควบคุมงาน (Controlling)

เกรก (Gregg) ได้เสนอกระบวนการบริหารการศึกษาสำหรับผู้บริหารไว้ ๗ ประการคือ^{๑๓}

๑. การตัดสินใจ (Decision – Making)
๒. การวางแผน (Planning)
๓. การจัดองค์กร (Organizing)
๔. การติดต่อสื่อสาร (communicating)
๕. การใช้อิทธิพล (Influencing)
๖. การประสานงาน (Coordinating)
๗. การประเมินผลงาน (Evaluating)

^{๑๑}Fayol, Henri, **General and Industrial Management**, (London : Pitman, 1949),P.56.

^{๑๒}Sear, Jesse B.,**The Nature of Administrative Process**, (New York : McGraw-Hill book Company, 1959),P.205.

^{๑๓}Gregg, Russell T., “The Administrative Process” **Administrative Behaviour in Education**, (New York : Harper, 1957),P.69.

แคมป์เบลล์ และคณะ (Campbell and Others) ได้เสนอ กระบวนการบริหาร การศึกษาสำหรับผู้บริหารไว้ ๕ ประการ คือ^{๑๔}

๑. การตัดสินใจ (Decision – Making)
๒. การวางโครงการ (Programming)
๓. การเสริมกำลังบำรุง (Stimulating)
๔. การประสานงาน (Coordinating)
๕. การประเมินผล (Appraising)

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า กระบวนการบริหารการศึกษา พบว่า มีความ คล้ายคลึงกัน และมีลักษณะกระบวนการบริหารการศึกษาใกล้เคียงกันมาก ซึ่งประกอบไปด้วยการ วางแผน การจัดองค์กร การปฏิบัติงาน การตรวจสอบและการปรับปรุงผลการดำเนินงานนำมาใช้เป็น ขั้นตอนและเป็นแบบแผนในการบริหารการศึกษาเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

๒.๑.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

วิลเลียม อูชิ (William Ouchi) ได้กล่าวทฤษฎีของการบริหาร คือ ทฤษฎี Z โดย หลังจากการศึกษาการบริหารของธุรกิจญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา และได้ทำการประสมประสานกัน โดยมีแนวคิดด้านการบริหาร ดังนี้^{๑๕}

๑. การจ้างงานระยะยาว
๒. การตัดสินใจเป็นเอกฉันท์
๓. ความรับผิดชอบเฉพาะบุคคล
๔. การประเมินและการเลื่อนตำแหน่งแบบค่อยเป็นค่อยไป
๕. การควบคุมในตัวเองไม่เป็นทางการ โดยมีการวัดผลอย่างชัดเจนและเป็นทางการ
๖. เส้นทางอาชีพแบบเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในระดับปานกลาง
๗. มีความเกี่ยวข้องในลักษณะครอบครัว

เฮนรี ฟาโยล์ (Henri Fayol) ได้เสนอทฤษฎีการบริหารโดยมีความเชื่อว่าเป็นไปได้ ที่จะหาทางการศึกษาถึงศาสตร์ ที่เกี่ยวกับการบริหาร (Administrative) ซึ่งสามารถใช้กับการบริหาร ทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นการบริหารอุตสาหกรรมหรืองานรัฐบาล โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการบริหาร (Management Functions) ซึ่งประกอบด้วยหน้าที่ทางการบริหาร ๕ ประการ คือ^{๑๖}

๑. การวางแผน (Planning) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำการ คาดการณ์หน้าถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อธุรกิจและกำหนดขึ้นเป็นแผนปฏิบัติงานหรือ วิธีทางที่จะปฏิบัติเอาไว้เพื่อเป็นแนวทางการทำงานในอนาคต

^{๑๔}Campbell, Ronakd F. and Other. *Introduction to Education Administration*, 5th ed. (Bostom: Allyn and Bacon, London : Pitman, 1978.),p 221.

^{๑๕}William Ouchi, *Organization and Management*, (Eaglewood Cliffs : prentice Hill, 1971),pp.283.

^{๑๖}Price, Alan, *Human Resource Management*, In a Business context, 2 edition (London : Thomson Learning, 2004), p. 110.

๒. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่ต้องจัดให้มีโครงการของงานต่างๆ และอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้เพื่อให้เครื่องจักร ลีของและตัวคนอยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสมในอันที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จ

๓. การบังคับบัญชา (Commanding) หน้าที่ในการสั่งงานต่างๆของผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา ซึ่งจะกระทำให้สำเร็จผลด้วยดี โดยที่ผู้บริหารจะต้องกระทำตนตัวอย่างที่ดี จะต้องเข้าใจคนงานของตน จะต้องเข้าใจถึงข้อตกลงในการทำงานและองค์การที่มีอยู่รวมถึงจะต้องมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด ทั้งขึ้นและลง นอกจากนี้ยังต้องทำการประเมินโครงสร้างขององค์การและผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาของตนเป็นประจำอีกด้วยหากโครงสร้างขององค์การที่เป็นอยู่ไม่เหมาะสมก็ต้องจำเป็นต้องปรับปรุงเช่นเดียวกัน ถ้าผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาคนใดหย่อนประสิทธิภาพ การไล่ออกเพื่อปรับปรุงกำลังคนที่มีอยู่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำ

๔. ประสานงาน (Coordinating) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่จะต้องเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้ และทำกำกับให้ไปสู่จุดหมายเดียวกัน

๕. การควบคุมงาน (Controlling) หมายถึง ภาระหน้าที่ในการที่จะต้องกำกับให้สามารถประกันได้ว่ากิจกรรมต่างๆที่ทำไปนั้นสามารถเข้ากันได้กับผลที่ได้วางไว้แล้ว

গুলิกและเออร์วิก (Gulick L. and Urwick J.) ได้กล่าวว่า กระบวนการบริหารนั้นต้องประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ หรือที่เรียกย่อๆ ว่า “POSDCORB model” ซึ่งอธิบายตามความหมายได้ดังนี้^{๑๗}

๑. การวางแผน (P=Planning) หมายถึง การจัดวางโครงการและแผนปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า ว่าจะต้องทำอะไรบ้างและทำอย่างไร

๒. การจัดการองค์การ (O=Organizing) หมายถึง การจัดหน่วยงาน กำหนดโครงสร้างของหน่วยงาน การจัดสายงานตำแหน่งต่างๆ กำหนดอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน

๓. การจัดหาบุคคล (=Staffing) หมายถึง การจัดหาบุคคล เป็นการบริหารงานทางด้านบุคคล อันได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี การประเมินผลการทำงาน และการให้ผลจากงาน

๔. การอำนวยการ (D=Directing) หมายถึง การตัดสินใจ การวินิจฉัยสั่งการ หน่วยงานให้เกิดความร่วมมือเพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

๕. การประสานงาน (Co=Coordinating) หมายถึง การประสานงานกิจการด้านต่างๆ ของหน่วยงาน ให้เกิดความร่วมมือเพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

๖. การรายงาน (R=Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติของหน่วยงานให้แก่ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงาน ได้ทราบความเคลื่อนไหวของการดำเนินงานว่าก้าวหน้าเพียงใด

๗. การงบประมาณ (B=Budgeting) หมายถึง การจัดทำงบประมาณ บัญชีการใช้ จ่ายเงิน การควบคุมและการตรวจสอบด้านการเงิน

^{๑๗}L.Gulick and J. Urwick, Papers on the Science of administration, (New York : Institute of Public Administration, 1973), pp.18-19.

สรุป การบริหารคือการนำทฤษฎีสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบโดยมีการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์การจัดการดำเนินงานตามแผนและมีระบบควบคุมดูแลเพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ขององค์กรนั้น ๆ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงยึดบริบทขององค์กรทั้งด้านทรัพยากร และบุคลากร ในองค์กรที่มีอยู่

๒.๑.๔. ความหมายของการบริหารวิชาการ

ฉัตรชัย อรุณนนท์ ได้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียนในด้านการ บริหารงานวิชาการไว้ดังนี้^{๑๘}

๑. กานจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ได้แก่ ตู่มือการใช้หลักสูตร ตลอดจนเอกสาร ต่างๆ ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน

๒. การประเมินการศึกษา และการรายงานผลการศึกษา เป็นการทดสอบดูว่า นักเรียนได้บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ ได้แก่ การรายงานผลการเรียนและการประเมิน

๓. การบริหารวัสดุอุปกรณ์การศึกษา ได้แก่ การให้บริการห้องสมุดโรงเรียนการ บริหารด้านโสตทัศนูปกรณ์

๔. การนิเทศการสอน ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญทำให้การสอนของครูภายในโรงเรียนมี คุณภาพยิ่งขึ้น

๕. งานด้านบุคลากรการเรียนการสอน เช่น การทำทำเป็นประวัติ และระเบียบ เกี่ยวกับตัวครู

บันลือ พลฤกษ์วัน ได้จำแนกงานด้านวิชาการไว้ว่า งานวิชาการประกอบด้วย

๑. งานเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรง ได้แก่^{๑๙}

๑) การรับเด็กเข้าเรียน

๒) การจัดครูเข้าประจำชั้น

๓) การจัดตารางสอน

๔) การเตรียมการก่อนเปิดภาคเรียน

๕) การจัดบริการด้านหลักสูตร เช่น โครงการสอน ประมวลการสอนแบบเรียน

ระเบียบวิธีวัดผล

๖) การจัดบริการห้องสมุด ตำรา หนังสืออ้างอิง ทั้งครูและนักเรียน

๗) การจัดบริการสำหรับวัสดุอุปกรณ์การสอน

๘) การจัดทำโครงการวัดผลการศึกษาไว้ตลอดปี

๒. การจัดบริการอื่นเสริมการเรียนการสอน

๑) การจัดบริการแนะแนว

^{๑๘}ฉัตรชัย อรุณนนท์, *หลักการบริหารโรงเรียน*, (พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน , ๒๕๒๔), หน้า ๑๔๘.

^{๑๙}บันลือ พลฤกษ์วัน, *การประถมศึกษา*, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๙), หน้า ๑๕๕- ๑๕๖.

- ๒) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของแผนวิชา หรือแบบหมวดวิชาต่างๆ
- ๓) กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด
- ๔) การจัดกิจกรรมส่งเสริมประเพณี
- ๕) การจัดกิจกรรมกีฬา และอื่นๆ

๓. งานด้านบุคลากร ได้แก่ การจัดสายงานตามหมวดหมู่ และความถนัดของครู เช่น ครูหัวหน้า ฝ่าย ครูหัวหน้าหมวดวิชาต่างๆ ครูธุรการ ครูฝ่ายปกครอง รวมทั้งการจัดครูเข้าประจำชั้นเรียน

พนัส หันนาคินทร์ กล่าว การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนได้แก่^{๒๐}

๑. งานด้านเกี่ยวกับตัวครู ได้แก่ การจัดหาครูมาสอน การมอบหมายงานต่างๆ การสร้างขวัญและกำลังใจ การพัฒนาตัวครู การนิเทศ การพิจารณาความดีความชอบ
๒. งานด้านเกี่ยวกับตัวนักเรียน ได้แก่ การแบ่งกลุ่มนักเรียน การส่งเสริมนักเรียนทางวิชาการ การบริการต่างๆ การสอนซ่อมเสริม การติดต่อผู้ปกครอง
๓. งานด้านการจัดโปรแกรมการเรียนการสอน ได้แก่ การใช้หลักสูตร และประเมินผลนักเรียนและอื่นๆ เป็นต้น
๔. งานด้านจัดหาเครื่องอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้แก่ การจัดหาอุปกรณ์ต่างๆ จัดหาเจ้าหน้าที่เพื่อบริการด้านนี้แก่ครู การสร้างมาตรการเก็บรักษาและก็นำไปใช้ให้เกิดผล
๕. งานด้านเกี่ยวกับบุคลากรการสอน เช่น การทำทะเบียนประวัติ และระเบียบเกี่ยวกับตัวครู

อำภา บุญช่วย ได้กล่าวถึง งานวิชาการเป็นตัวกำหนด หรือตัวที่จะจัดงานของโรงเรียนทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพของโรงเรียน และที่สำคัญที่สุด คือ เมื่อไม่มีงานวิชาการแล้วก็จะไม่มี การเรียนการสอน ดังนั้น ผู้บริหารและครูอาจารย์ในโรงเรียนจึงควรจัดสิ่งต่างๆ ให้สมดุล เกื้อกูล ส่งเสริมแก่กันและกัน และที่สำคัญคือ ไม่เน้นงานด้านอื่นๆ เพียงด้านเดียวหรือหลายด้านจนละเลย งานวิชาการ ทั้งนี้เพราะข้อผูกพันของโรงเรียนที่มีต่อสังคม ก็คือ การให้การศึกษาแก่เด็กให้มีคุณภาพ โดยการจัดการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพโรงเรียนใดมีมาตรฐานเพียงใด คงไม่เป็นเฉพาะด้าน บริเวณอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ เท่านั้น แต่ต้องรวมถึงงานด้านอื่นๆ โดยเฉพาะผลงานทางด้านวิชาการเป็นสำคัญ^{๒๑}

^{๒๐}พนัส หันนาคินทร์, **หลักการบริหารการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, ๒๕๒๔), หน้า ๖๒.

^{๒๑}อำภา บุญช่วย, **การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน**, (กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส. พรินต์ติ้งเฮาส์, ๒๕๓๓), หน้า ๓๘๔.

พิชัย เสี่ยมจิตต์ ได้ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้^{๒๒}

๑. การบริหารวิชาการ หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ที่จะนำทรัพยากรในการบริหารมาประกอบตามกระบวนการบริหาร ในการจัดกิจกรรมพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

๒. การบริหารวิชาการ หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้อำนาจที่มีอยู่ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

๓. การบริหารวิชาการ หมายถึง ศิลปะในการดำเนินกิจกรรมพัฒนา หรือปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และยังได้กล่าวถึง ด้านการใช้เวลาในการบริหารงานและการให้ความสำคัญของงานในสถานศึกษา งานในความรับผิดชอบของผู้บริหารโดยแยกงานออกเป็น ๗ ประเภท ได้แก่^{๒๓}

๑. การบริหารงานวิชาการ ร้อยละ ๔๐
๒. งานบริหารบุคลากร ได้แก่ ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ร้อยละ ๒๐
๓. งานบริหารกิจกรรมนักเรียน ร้อยละ ๒๐
๔. งานบริหารการเงิน ร้อยละ ๕
๕. งานบริหารอาคารสถานที่ ร้อยละ ๕
๖. งานบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน ร้อยละ ๕
๗. งานบริหารทั่วไป ร้อยละ ๕

ภิญโญ สาธร ได้ให้ความหมายของงานวิชาการว่าเป็นกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น และมีประสิทธิภาพ การอบรมจรรยาความประพฤติของนักเรียนเพื่อให้เป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถพอที่จะทำมาหาเลี้ยงชีพได้อย่างมีความสุข ความพอใจ ช่วยเหลือเผื่อแผ่เพื่อนบ้านและสังคมพอสมควร^{๒๔}

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้^{๒๕}

๑. เป็นตัวกำหนดปริมาณงานของโรงเรียน เพราะงานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน ดังนั้นเมื่อ โรงเรียนมีปริมาณงานวิชาการมาก ปริมาณงานด้านอื่นๆ ก็ย่อมมีมากด้วย

^{๒๒}พิชัย เสี่ยมจิตต์, ขอบข่ายงานวิชาการ ในเอกสารการสอนการบริหารงานวิชาการ,(อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๔๑), หน้า ๒.

^{๒๓}ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์,การบริหารงานวิชาการ,(กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดีจำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๑.

^{๒๔}ภิญโญ สาธร, หลักการบริหารการศึกษา,(กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช,๒๕๒๓), หน้า ๒๓๒.

^{๒๕}มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์ หน่วยที่ ๙-๑๕,(กรุงเทพมหานคร:ชวนการพิมพ์,๒๕๒๗), หน้า ๑๖๐.

๒. เป็นตัวกำหนดนโยบายในการบริหารงานโรงเรียน การจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียน ทั้งในรูปของงบประมาณหรือวัสดุครุภัณฑ์จะให้ตามสัดส่วนของปริมาณงานที่โรงเรียนมีอยู่ โรงเรียนใดที่มีปริมาณมากก็ย่อมได้รับการจัดสรรงบประมาณหรือทรัพยากรมาก งานวิชาการจึงเปรียบเสมือนเครื่องกำหนดทรัพยากรให้แก่โรงเรียน ทั้งในด้านปริมาณ และประเภทของทรัพยากร

๓. เป็นเครื่องตัดสินคุณภาพของโรงเรียน การพิจารณาตัดสินคุณภาพของโรงเรียนด้านหนึ่งก็คือ การพิจารณาตัดสินโดยอาศัยผลงานทางวิชาการของโรงเรียน โดยดูจากวิธีการและผลผลิตระบบงานวิชาการ อันได้แก่ วิธีการสอนของครู การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน และผลสำเร็จของนักเรียนทั้งในด้านผลการสอบ ความสามารถในการทำงานและจรรยาความประพฤติ สิ่งเหล่านี้จะเป็นเสมือนตัวแทนทำให้ผู้เกี่ยวข้องวัดถึงคุณภาพการจัดการงานวิชาการของโรงเรียน ทั้งในด้านความสำเร็จ และทิศทางของการบริหาร สำหรับความหมายของการบริหารงานวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความหมายของงานวิชาการว่า งานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาจะครอบคลุมงานเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน การจัดหาสื่อการเรียนการสอน การนิเทศ รวมทั้งการวัดและประเมินผล^{๒๖}

กมล ภู่งประเสริฐ ได้ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา หมายถึงการบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดในภารกิจของสถานศึกษาซึ่งคุณภาพการศึกษาที่คาดหวัง คือ คุณสมบัติอันถึงพึงประสงค์ที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ ความคิด ทักษะ ความสามารถ สุขภาพกาย สุขภาพจิต และคุณลักษณะในด้านบุคลิกภาพ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม^{๒๗}

กิติมา ปรีดีติลล ได้ให้ความสำคัญไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ ทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ เพราะหน้าที่ของโรงเรียนทุกแห่ง คือ การให้ความรู้ด้านวิชาการแก่ผู้เรียน โดยมีผู้บริหารเป็นผู้นำทางวิชาการ มีการทำงานร่วมกับครู ให้คำแนะนำและประสานงาน ให้ทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ^{๒๘}

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการไว้ว่า การบริหาร การปรับปรุงพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้เกิดผลดี สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา^{๒๙}

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการคือ กระบวนการจัดกิจกรรมในงานวิชาการ ซึ่งเป็นภารกิจหลักให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาและเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนหรือผู้รับบริการ กระบวนการดังกล่าวนี้ ได้แก่ การวางแผน การจัดระบบโครงสร้าง และการกำหนดบทบาทหน้าที่ การจัด

^{๒๖} สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ, ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เล่มที่ ๓ งานวิชาการโรงเรียน การบริหารงานวิชาการ,(กรุงเทพมหานคร:สามเจริญพานิช,๒๕๒๙), หน้า ๑๕.

^{๒๗} กมล ภู่งประเสริฐ, การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๒,(กรุงเทพมหานคร:เทธิปส์,๒๕๔๕), หน้า ๕-๖.

^{๒๘} กิติมา ปรีดีติลล,การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น,(กรุงเทพมหานคร:อักษรภาพพัฒนาจำกัด,๒๕๓๒), หน้า ๔๗.

^{๒๙} สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ,การพัฒนาโรงเรียนแกนนำปฏิรูปการเรียนรู้,(กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์ครูสภา ลาตพรวัว,๒๕๔๑), หน้า ๘๔.

ดำเนินงานทางวิชาการ การผลิตสื่อและอุปกรณ์การศึกษา การวัดและประเมินผล การจัดบรรยากาศ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ การจัดแหล่งหรือศูนย์สารสนเทศ รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ และการนิเทศภายในเพื่อให้งานวิชาการมีคุณภาพ

๒.๑.๕ ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

กมล ภูประเสริฐ ได้กล่าวถึง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเป็นการพัฒนา ผู้เรียน ให้มีคุณภาพตามที่คาดหวัง ประกอบด้วยงานหลายๆด้าน ได้แก่ งานเกี่ยวกับหลักสูตร หลักสูตรท้องถิ่น งานเกี่ยวกับการเรียนการสอน งานเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล การเรียนตามสภาพจริง ไม่เน้นการใช้ข้อสอบเพียงอย่างเดียว^{๓๐}

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า งานที่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาต้องดำเนินการในโรงเรียนมีอยู่ ๖ งาน งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุด ส่วนงานอื่นๆ เป็นงานที่สนับสนุนให้ดำเนินงานวิชาการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กล่าวคือ โรงเรียนสามารถพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตรได้^{๓๑}

อุทัย บุญประเสริฐ ได้กล่าว การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อการบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จ^{๓๒}

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการนั้น เป็นหัวใจหลักของการบริหาร ผู้บริหารจะต้องเข้าใจและใส่ใจเอาใจและใส่ใจในการทำงานให้มากที่สุด เป็นหลักสำคัญของการบริหารโรงเรียน เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนมีคุณภาพในการสอนให้มากที่สุด

๒.๑.๖ ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

กมล ธิโสภา กล่าวว่า การบริหารวิชาการ เป็นการบริหารกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและพัฒนารเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบ และเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ^{๓๓}

การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการทุกอย่างในโรงเรียนเพื่อพัฒนาจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดแก่ผู้เรียน โรงเรียนในฐานะเป็นหน่วยงาน

^{๓๐} กมล ภูประเสริฐ, แนวทางการพัฒนางานตามนโยบายปฏิรูปการศึกษานโยบายสู่การปฏิบัติ, (กรุงเทพมหานคร:สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๕), หน้า ๖.

^{๓๑} สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, การบริหารโรงเรียนการบริหารงานวิชาการ, (กรุงเทพมหานคร:สามเจริญพานิช, ๒๕๔๒), หน้า ๑๖.

^{๓๒} อุทัย บุญประเสริฐ, หลักการและแนวทางในการจัดการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร:รุ่งเรืองสารสินการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๑๔.

^{๓๓} กมล ธิโสภา, การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาไทยปัจจุบัน, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, หน้า ๘๒).

ปฏิบัติหน้าที่และภารกิจโดยตรงในการจัดการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญและสนใจการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึง งานวิชาการที่ผู้บริหารต้องจัดทำได้แก่ การวางแผนงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ การวัดผลและประเมินผลการเรียน งานทะเบียนนักเรียน ไม่ว่ากิจกรรมใดที่สัมพันธ์กับการเรียนการสอน และทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพถือว่างานนั้นเป็นงานในขอบเขตหน้าที่ของผู้บริหารในด้านวิชาการ ขอบข่ายของงานด้านวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดออกเป็น ๑๒ งานดังนี้^{๓๔}

๑. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทยพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีแนวปฏิบัติซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไว้ดังนี้

๑) ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๔ สาระแกนกลางกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสถานภาพปัญหาและความต้องการของสังคมชุมชนและท้องถิ่น

๒) วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานะภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓) จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

๔) นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม

๕) นิเทศการใช้หลักสูตร

๖) ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

๗) ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

จากแนวการปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารจะต้องสนับสนุนให้ครูมีความรู้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จัดหาครูมือแนวการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามาบริการแก่ครู ร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของโรงเรียนเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ประเมินการใช้หลักสูตรและนำผลประเมินมาพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง นิเทศการใช้หลักสูตร

^{๓๔} กระทรวงศึกษาธิการ, การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคล, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, ๒๕๔๖) หน้า ๓๒.

ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรและนำผลประเมินมาพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และดำเนินการตามวัตถุประสงค์เป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.๒๕๔๒

๒. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นหน้าที่สำคัญยิ่งของบุคลากรทางการศึกษา ธเนศ เกิด ได้กล่าวถึงความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ว่า ความสำคัญของการเรียนรู้ไม่ได้อยู่ที่ตัวเนื้อหา แต่อยู่ที่กระบวนการเรียนรู้ (Process) เป็นการเรียนรู้วิธีที่เรียน (Learn how to learn) และคุณลักษณะของบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่เป็นผลผลิตจากกระบวนการดังกล่าว คือ การเป็นบุคคลที่มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีวิธีการเรียนรู้ที่เป็นระบบมีทักษะทางสังคม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะการสื่อสาร มีทักษะในการแก้ปัญหาได้ในทุกสถานการณ์ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงแนวทางปฏิบัติในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไว้ดังนี้^{๓๕}

๑) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒) ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาและกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การส่งเสริมให้รักการอ่านและฝายรู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสาน ความรู้ต่างๆ ให้สมดุลกัน ปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแห่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำแนกขอบข่ายการบริหารวิชาการและลักษณะของงานที่ต้องปฏิบัติในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ๑๕ ประการ คือ^{๓๖}

๑. การวางแผนการบริหารวิชาการ
๒. การวางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
๓. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
๔. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
๕. การพัฒนาคุณภาพครู
๖. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
๗. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
๘. การจัดหาสื่อเอกสารและสิ่งพิมพ์
๙. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
๑๐. การนิเทศการศึกษา

^{๓๕} ธเนศ ขำเกิด, การประเมินผลการฝึกอบรมตามรูปแบบของเคิร์กแพทริก, วารสารวิชาการฉบับเดือนกุมภาพันธ์, (กรุงเทพมหานคร:ชวนการพิมพ์, ๒๕๔๕), หน้า ๒๘.

^{๓๖} สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, มาตรฐานการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา, (กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์สืบสานพุทธศาสน์, ๒๕๔๖), หน้า ๒๐.

๑๑. การแนะแนวการศึกษา
๑๒. การทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
๑๓. การเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น
๑๔. การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น
๑๕. การติดตาม ตรวจสอบ วัดผล ประเมินผลการบริหารงานวิชาการ การนำผลการประเมินมาพัฒนาและปรับปรุง

กมล ธิโสภา จำแนกขอบข่ายการบริหารวิชาการและลักษณะของงานที่ปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ ๗ ประการ คือ^{๓๗}

๑. การพัฒนาหลักสูตร
๒. การจัดการเรียน
๓. การจัดตารางเรียน
๔. การจัดครูเข้าสอน
๕. การจัดกลุ่มการเรียน
๖. การจัดสอนซ่อมเสริม
๗. การประเมินผลการเรียน

กรมสามัญศึกษา จำแนกขอบข่ายการบริหารวิชาการและลักษณะของงานที่ปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ ๙ ประการ คือ^{๓๘}

๑. การทำแผนบริหารวิชาการ
๒. การกำหนดหน้าที่รับผิดชอบ
๓. การจัดกลุ่มการเรียน
๔. การจัดตารางสอน
๕. การจัดครูสอนแทน
๖. การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน
๗. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
๘. การจัดกิจกรรมสร้างเสริมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม
๙. การวัดผลประเมินผล

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า ขอบข่ายการบริหารเป็นการวางแผนการบริหารวิชาการ การวางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวิจัยค้นคว้าการตรวจเยี่ยมและการนิเทศ การปรับปรุงการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา

^{๓๗} กมล ธิโสภา, การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาไทยในปัจจุบัน, หน้า ๘๒.

^{๓๘} กรมสามัญศึกษา, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับสินค้าและพัสดุภัณฑ์, ๒๕๔๖), หน้า ๓๒.

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ ชุมชน องค์กร การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและการสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การติดตาม ตรวจสอบ การวัดผลประเมินผลการบริหารงานวิชาการ การนำผลการประเมินมาพัฒนาปรับปรุง

๒.๑.๗ กระบวนการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการนั้น สามารถนำกระบวนการทางบริหารมาใช้เพื่อให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพ เช่น การนำกระบวนการบริหาร^{๙๙} ที่แบ่งกระบวนการบริหารไว้ ๕ ขั้นตอน คือ การวางแผน(Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การสั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling) การบริหาร^{๑๐๐} ที่แบ่งกระบวนการบริหารละเอียดมากขึ้นเป็น ๗ ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบริหารบุคคล (Staffing) การกำหนดยุทธศาสตร์ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และงบประมาณ (Budgeting)

๑. ขั้นวางแผนก่อนการดำเนินงาน ผู้บริหารจำเป็นต้องวางแผนด้านวิชาการเอาไว้ โดยกำหนดนโยบายการปฏิบัติงาน การจัดระบบงาน การกำหนดวิธีการจัดบุคลากร จัดทำโครงการและแผนปฏิบัติงาน จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานดำเนินไปตามเป้าหมายและขั้นตอนของแผนที่วางไว้โดยให้คณะครูมีส่วนร่วมในการวางแผนด้วย

๒. ขั้นการจัดดำเนินการ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ควบคุมดูแลให้มีการจัดทำแผนการสอนในแต่ละวิชา เพื่อเป็นแนวทางในการสอนของครู เป็นการนำหลักสูตรหรือแผนงานลงสู่การปฏิบัติการสอนดังกล่าวแล้ว

งานที่เกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางด้านวิชาการ ได้แก่ การจัดโครงการสอนซ่อมเสริม โครงการส่งเสริมเด็กเรียนดี มีการจัดชุมนุมต่างๆ ลูกเสือและเนตรนารี มีการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ตลอดจนปัญหาต่างๆ จัดให้มีห้องสมุดห้องโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งค้นคว้า งานที่เกี่ยวกับบริหาร ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมให้มีการบริหารเกี่ยวกับสื่อการสอนเพื่อช่วยเหลือครูในการสอนและอุปกรณ์ต่างๆ มีการจัดรวบรวมเอกสารการสอนคู่มือครูเพื่อช่วยครูทำการสอน

๓. ขั้นส่งเสริมและควบคุมงานด้านวิชาการ ผู้บริหารจะต้องติดตามและควบคุมงานวิชาการให้มาตรฐาน

๑) สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานทางวิชาการ นั่นคือ กำหนดจุดมุ่งหมายและนโยบายที่เหมาะสมกับโรงเรียนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการนักเรียนกับจุดมุ่งหมายของโรงเรียน จัดหน่วยงานให้สามารถดำเนินงานตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สรรหาและคัดเลือกบุคลากรที่มีความรับผิดชอบทางวิชาการจัดสรรเวลาและสถานที่ให้แก่กิจกรรมการเรียนการสอน

^{๙๙} สมคิด บางโม, องค์การและการจัดการ,(กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์พิมพ์ดี, ๒๕๓๘), หน้า ๒๙.

^{๑๐๐} กิตมา ปรีดีติติกและปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, (กรุงเทพมหานคร : สหมิตรออฟเซต, ๒๕๔๐), หน้า ๑๙-๒๐.

จัดสรรวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ ติดต่อสื่อสารกับชุมชนเพื่อให้ทราบความต้องการของชุมชนและจัดวางเป้าหมายได้ถูกต้อง นอกจากนี้ ยังต้องมีการรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนด้วย

๒) ส่งเสริมงานวิชาการและจัดบรรยากาศทางวิชาการ ผู้บริหารควรสนับสนุนที่จะให้การปฏิบัติงานด้านวิชาการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ได้แก่ การจัดตั้งคณะทำงานทางวิชาการจัดทำหนังสือหรือวารสารเพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และวุฒิสูงขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการมีดังนี้ ขึ้นวางแผนก่อนการดำเนินการ ขึ้นการจัดดำเนินการ และขึ้นส่งเสริมและควบคุมงานด้านวิชาการ

๒.๒ หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ

๒.๒.๑ หลักสูตรในการวางแผนการเรียนการสอน

ชูศรี สุวรรณโชติ ได้กล่าวถึง หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ทุกชนิดที่ผู้สอนสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาตนเองให้เป็นมวลมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนที่มีคุณภาพในอนาคต ตามเจตนารมณ์ของหลักการจัดการศึกษาชั้น

อมรา เล็กเริงสินธุ์ ได้กล่าวถึง หลักสูตร หมายถึง สิ่ง ๕ ประการต่อไปนี้^{๕๒}

๑. รายวิชาที่ใช้สอน
๒. มวลประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียน
๓. แผนงานหรือโครงการซึ่งเป็นข้อกำหนดในการจัดการศึกษา
๔. กิจกรรมการเรียนการสอน
๕. สื่อกลางในการนำผู้เรียนไปส่งจดหมายปลายทาง

อึ้ง บัวศรี ได้กล่าวถึง แผนที่ใช้ออกแบบจัดขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดหมายที่กำหนดไว้^{๕๓}

สำนักงานคณะกรรมการมัธยมศึกษาแห่งชาติ, ได้กล่าวถึง การวางแผน หมายถึง การพิจารณา และตัดสินใจอย่างมีเหตุผลตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ ในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่พึงประสงค์ ซึ่งรวมถึงการกำหนดการเลือกแนวทางปฏิบัติรายละเอียดขั้นตอนการทำงานอย่างมีระบบที่สะดวกแก่ในการปฏิบัติซึ่งอาจกล่าวได้ว่าหลักการและความสำคัญของการวางแผนประกอบ^{๕๔}

^{๕๑}ชูศรี สุวรรณโชติ, เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๓๔), หน้า ๔๑.

^{๕๒}อมรา เล็กเริงสินธุ์, หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร:สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๐), หน้า ๕.

^{๕๓}อึ้ง บัวศรี, ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร:เอราวัณการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๖.

^{๕๔}สำนักงานคณะกรรมการมัธยมศึกษาแห่งชาติ, ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เล่มที่ ๕ งานบริหารโรงเรียน การบริหารวิชาการ, หน้า ๑๓.

๑. การวางแผนเป็นการเตรียมการเพื่อผลที่ต้องการในอนาคต
๒. การวางแผนเป็นกรวนการ ประกอบด้วยขั้นตอนที่จำเป็นต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงความประสงค์ที่ตั้งไว้
๓. การวางแผนต้องอาศัยหลักการตัดสินใจอย่างเป็นระบบเพื่อเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดของแต่ละขั้นตอนการวางแผน
๔. การวางแผนควรให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมมากที่สุด
๕. การวางแผนต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน ชัดเจน

กิตติมา ปรีดีติลล ได้เสนอขั้นตอนของการวางแผนงานวิชาการที่ผู้บริหารควรจะได้ปฏิบัติ ดังนี้^{๕๕}

๑. ให้ผู้ส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมกันทำแผนงานวิชาการของโรงเรียน เช่น ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าสายวิชา และครูผู้สอน เพื่อแผนงานจะได้เป็นแผนที่มีความคิดกว้างขวาง

๒. จัดแบ่งงานด้านวิชาการออกเป็นด้านๆ ตามภาระหน้าที่งานวิชาการของโรงเรียน เช่น งานหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การบริการสื่อการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล เป็นต้น

๓. จัดวางแผนปฏิบัติเกี่ยวกับภาระหน้าที่ทางด้านวิชาการในแต่ละเรื่อง โดยอาจจัดแบ่ง ดังนี้

๑) ภาระหน้าที่ที่เคยปฏิบัติอยู่เป็นประจำ ซึ่งหมายถึง งานที่จำเป็นต้องทำและปฏิบัติกันอยู่ อาจจะนำมาพิจารณาว่าต้องทำอย่างไรในปีต่อไป หรือคราวต่อไป จะปรับปรุงลดหรือเพิ่มอะไรบ้าง เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและสิ่งที่ต้องเตรียมหามาล่วงหน้าไม่ว่าจะเป็นคน เงิน อุปกรณ์ ทรัพยากร ฯลฯ จะได้มาอย่างไร

๒) ภาระหน้าที่ใหม่ที่คิดขึ้นหรือขยายงานให้กว้างขวางขึ้น จะมีอะไรและเป็นอย่างไร การคิดริเริ่มทำงานใหม่ๆ นอกเหนือจากงานประจำ เป็นคุณสมบัติหนึ่งของผู้บริหารอยู่แล้ว โรงเรียนน่าจะมียานหรือโครงการทางวิชาการเพิ่มขึ้น เพื่อที่จะได้ช่วยในการดำเนินงานของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานใหม่ควรมีลักษณะแตกต่างไปจากงานที่เป็นอยู่เดิม และสอดคล้องกับแนวนโยบายของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายทางด้านวิชาการของโรงเรียน

๔. จัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงานของแต่ละงานไว้อย่างละเอียด อาจจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานทำแผนการทำงานโดยใช้เทคนิค PERT และ CPM อย่างไรก็ตามแผนวิชาการถือว่ามี ความสำคัญต่องานวิชาการเป็นอย่างยิ่ง การมีแผนงานกำหนดขึ้นไว้เปรียบเสมือนได้กระทำงานเสร็จไปแล้วครั้งหนึ่ง แผนงานนี้จะช่วยชี้ช่องทางการปฏิบัติงาน ช่วยติดตามงานและควบคุมการทำงานอีกทอดหนึ่ง กระบวนการบริหารงานวิชาการจะสิ้นสุดลงอย่างสมบูรณ์ต่อเมื่อผู้บริหารจะต้องทำการประเมินผลงานหลักจนสิ้นสุดการนำไปปฏิบัติแล้ว

^{๕๕} กิตติมา ปรีดีติลล, การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, หน้า ๕๔-๕๙.

สรุป การวางแผนงานวิชาการคือกระบวนการทำงานต่อเนื่องที่ใช้ในการกำหนด วิธีการปฏิบัติในกิจกรรมด้านวิชาการเพื่อรักษาสมดุลของงานในองค์การให้อยู่ในระดับ ที่เหมาะสมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดนยึดถึงปริมาณคนคุณภาพและระยะเวลาที่ใช้หา

๒.๒.๒ หลักการเรียนการสอน

องค์ประกอบหลักของการเรียนการสอนในสถานศึกษาจะประกอบด้วย ๓ ส่วนคือ

๑. ผู้เรียน หมายถึง นักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษา
๒. ผู้สอนหมายถึง ครูอาจารย์ที่ทำการโรงเรียนสอนและรับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านการสอนรวมทั้งการถ่ายทอดความรู้และชี้แนะแนวทางในการแสวงหาความรู้
๓. บทเรียน หมายถึง การการสอนจะสอนอะไร สอนอย่างไร โรงเรียนจึงต้องมีหลักสูตรกำกับไว้ในการเรียนการสอน งานด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน นับว่าเป็นความสำคัญที่ทำให้การศึกษาดำเนินไปสู่จุดหมาย^{๔๖}

การสอนเป็นหน้าที่หลักของครูไม่ว่าจะเป็นครูสอนในระดับการศึกษาใดหรือประเภทวิชาใดก็ตามแม้ว่าสังคมจะเปลี่ยนแปลงไป แต่ความสำคัญและความจำเป็นของครูก็ยังมีอยู่ ความสำคัญของครูอยู่ที่การทำหน้าที่ในด้านการให้ความรู้แก่ผู้เรียนและมีบทบาทอื่นโดยประพตเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน มีคุณธรรม จริยธรรม มีมานะ บากบั่น มัธยัสถ์ อดออม ไม่เห็นแก่ความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุมากเกินไป ภาระหน้าที่ของครูการเป็นครูที่ดีหรือครูตามอุดมการณ์จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ดี มีคุณธรรมและมีความสามารถในการปฏิบัติได้ ความรู้ทางวิชาการต้องเป็นความรู้ที่จริง ทันทกับ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยที่ครูจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจในวิชาการให้ถ่องแท้ก่อนลงมือสอนหรือปฏิบัติ การเตรียมการสอนจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครู รวมทั้งการเข้าใจปัจจัยในการเรียนของผู้เรียน เพื่อจะได้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน ภาระหน้าที่ของครูมี ๗ ประการคือ

- ๑.หน้าที่การสอนและการเผยแพร่วิชาการ (Duty of Teaching and Academic Extension)
- ๒.หน้าที่ให้การสนับสนุนและให้บริการเรียนรู้ (Duty of Support to Teaching and Learning)
- ๓.หน้าที่การบริการและปกครองนักศึกษา(Duty of student Service and Governance)
- ๔.หน้าที่การบริหารวิชาการ บุคลากรและสถาบัน (Duty of Administration of Academic, Personal and Instructional Affaires)
- ๕.หน้าที่การพัฒนาสถาบัน (Duty of Institutional Development)
- ๖.หน้าที่ธุรกิจและบริการทั่วไป (Duty of General Affairs and Services)
- ๗.หน้าที่อื่นๆ (Duty of Assignment)^{๔๗}

^{๔๖}ปรียาพร วงศ์โรจน์, การบริหารงานวิชาการ (กรุงเทพมหานคร ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, ๒๕๓๒), หน้า ๗๔.

การเรียนการสอน หมายถึง วิธีการสอนที่ครูนำมาสอนประกอบด้วย การอธิบาย การตั้งคำถาม การสาธิต การมอบหมายกิจกรรมให้ปฏิบัติซึ่งแยกออกเป็น ๔ ด้านคือ ด้านจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ด้านบุคลิกภาพของครูผู้สอน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอุปกรณ์สถานที่ที่ใช้ในการสอนและด้านการวัดและประเมินผล^{๔๘}

การจัดการเรียนการสอนได้ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้เป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารที่จะต้องทำและต้องมีความรู้เกี่ยวกับการสอนพอสมควรการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมถูกต้องจะเป็นเครื่องช่วยให้การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ

การสอน คือ การจัดสถานการณ์ สภาพการณ์ หรือกิจกรรม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยง่าย

การสอนคือ การถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่ผู้เรียน

วิธีสอน คือ วิธีการหรือกระบวนการต่างๆที่ครูผู้สอนนำมาใช้ถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียนอย่างมีระบบแบบแผน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนการสอน^{๔๙}

วิธีสอน คือ การจัดกิจกรรมต่างๆที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามและพัฒนาไปในทางที่พึงปรารถนาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา^{๕๐}

การสอน หมายถึง กระบวนการอย่างหนึ่งของผู้สอนเป็นผู้กระทำนั้น หน้าของผู้สอน คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีอิสระในการตัดสินใจ ใช้สติปัญญาของตนอย่าเต็มที่ ซึ่งกระทำให้โดยการจัดให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ต่างๆมีโอกาสได้เลือกตัดสินใจในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง^{๕๑}

การเตรียมการสอน หมายถึง การเตรียมตัวของครูในการจัดวางแผนการเรียนการสอน แนวการสอนหรือ โครงการสอน อันประกอบไปด้วย การกำหนดจุดประสงค์ การจัดเนื้อหา กิจกรรม ประสบการณ์ต่างๆสื่อการเรียนการสอน วิธีสอน การกระบวนการเรียนรู้ กลวิธีต่างๆตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้^{๕๒}

^{๔๘} อารมณ์ ใจเที่ยง, หลักการสอน, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (โรงพิมพ์โอ.เอส. พรินต์ติ้งเฮาส์ : กรุงเทพมหานคร, หน้า ๖๕.

^{๔๙} พัชรวรรณ คำหงษ์, ความคิดเห็นของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ ที่มีต่อการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาจะเขิงเหรา ปีการศึกษา ๒๕๔๘, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๙), หน้า ๕๓.

^{๕๐} ศรินารถ สุดใจนาค, คู่มือการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้และเขียนแผนการสอนประเภทวิชาคหกรรม, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาชีพศึกษา, ๒๕๔๘), หน้า ๖๔-๖๕.

^{๕๑} พระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ฐิริปัญญา (กัตติยง), “ศึกษาทัศนคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.)”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), หน้า ๔๑-๔๒.

^{๕๒} กุญชลี คำชาย,จิตวิทยาการสอน,, (กรุงเทพมหานคร : เทคนิคพรินต์ติ้ง, ๒๕๔๐), หน้า ๔๖.

^{๕๓} พระมหาฤทธิภาควิน จันทสโร (ส่องโสม), “ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนโรงเรียนมหรณพาราม เขตตี่งชั้น กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาบริหารการศึกษา), (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๔๖.

ชาญชัย อาจินสมาจาร กล่าวถึง สมรรถภาพการสอนหรือการบริหารการจัดการเรียน การสอนคุณสมบัตibeื้องต้นที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติต่างวิชาชีพ (Profession Qualities) หมายถึงความรู้ความเข้าใจของครูที่เกี่ยวกับเรื่องต่างๆดังนี้

๑. มีความรู้ในวิชาหรือสาขาที่ตนสอน เป็นสิ่งจำเป็นสิ่งแรกของสมรรถภาพการสอน คือ ครูต้องมีความรู้จริงในวิชาหรือสาขาที่สอน

๒. มีความรู้ความเข้าใจในตัวผู้เรียน คือ มีความรู้ความเข้าใจในหลักเบื้องต้นของความ เจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ เช่น ความสนใจประสบการณ์เดิม พัฒนาการด้านต่างๆ เป็นต้น

๓. มีความรู้ความเข้าใจหลักการสอนและทักษะในการใช้เทคนิค เพื่อการนำออกมาใช้ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีและการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตรจิตวิทยาการเรียนรู้อิสระสอนและ เทคนิคต่างๆ

๔. ความรู้ความเข้าใจทั่วไปที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (Interrelation) โดยสามารถนำมาบูรณาการการเรียนการสอนของตนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๕. มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู การบริหารจัดการเรียนการสอนหรือสมรรถภาพการสอนว่า ครูควรมีความสามารถ ดังนี้

๑) การเตรียมการสอน คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตั้งแต่ก่อนเข้า ห้องเรียน โดยจะเริ่มจากการเตรียมการสอนเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยสามขั้นตอน ได้แก่ การ กำหนดจุดมุ่งหมายการสอน การกำหนดรายละเอียดของกระบวนการเรียนการสอน และการกำหนด บุพภาคภาคการเรียนรู้อ

๒) การประเมินตัวผู้เรียนจะต้องระบุขอบเขตหรือระดับความสามารถและลักษณะ ต่างๆของตัวผู้เรียนซึ่งจำเป็นต่อการบรรลุถึงจุดมุ่งหมายของการสอนตามที่กำหนดไว้

๓) การวางแผนการสอน หมายถึง การการเตรียมรูปแบบการสอนเพื่อที่จะเชื่อม ช่องว่างระหว่างความสามารถเบื้องต้นที่ประเมินได้จากตัวผู้เรียนกับความสามารถที่จะเกิดใหม่ตาม ที่ได้กำหนดไว้ในจุดหมายการสอนสิ่งที่ระบุไว้ในแผนการสอนจะต้องชัดเจนเป็นรูปธรรม

๔) การสอน เป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิด ความรู้ มีพฤติกรรมคุณลักษณะต่างๆตามที่กำหนดไว้ ผู้สอนต้องมีความรู้และทักษะในการทำงานสูง เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

๕) การประเมินผล เพื่อจะให้ทราบว่า การสอนประสบความสำเร็จตามที่ต้องการ มากน้อยเพียงใด หากประเมินแล้วไม่บรรลุถึงจุดหมายก็ต้องวางแผนเพื่อปรับปรุงแก้ไข

สมรรถภาพการสอนหรือการบริหารการจัดการเรียนการสอนว่าครูควรมีความสามารถในด้าน ต่างๆดังนี้

๑. ด้านการวางแผนการสอน
๒. ด้านการเข้าใจตัวเด็ก
๓. ด้านการจัดกิจกรรมการสอน
๔. ด้านการใช้สื่อการสอน
๕. ด้านการวัดผลประเมินผลการสอน

ไพโรจน์ มงคลสินธุ์ กล่าวถึง สมรรถภาพการสอนหรือประสิทธิผลการสอนไว้ว่าควรมีองค์ประกอบดังนี้^{๕๓}

๑. การประเมินก่อนเรียน
๒. การเตรียมการสอน
๓. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
๔. การเสริมสร้างทักษะให้กับนักเรียน
๕. การสรุปท้ายบทเรียนหลังการสอน
๖. การวัดผลและประเมินผลการสอน

จะเห็นได้ว่าจากที่กล่าวมาเกี่ยวกับประสิทธิผลการสอนของครูนั้นจะมุ่งที่จะแสดงความสามารถในการจัดการเรียนรู้หรือ การปฏิบัติของครู เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีการพัฒนาการในด้านการเรียนรู้หลายๆด้านและบรรลุให้ถึงเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ประสิทธิผลการสอนของครู หมายถึงการบรรลุวัตถุประสงค์การปฏิบัติงานการสอนซึ่งครอบคลุมคุณลักษณะทั้ง ๓ ด้านประกอบด้วย การเตรียมการสอน การดำเนินการสอน การวัดและประเมินผล^{๕๔}

วิธีสอนแบบต่างๆ ไม่สามารถกล่าวได้ว่าวิธีใดเป็นวิธีสอนที่ดีที่สุด เพราะการเรียนการสอนต้องขึ้นกับองค์ประกอบหลายประการ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องตัดสินใจเลือกวิธีสอนตามความเหมาะสมของสภาพที่เป็นอยู่ ควรนำเทคนิคต่างๆ มากระตุ้นและเร้าความสนใจของผู้เรียนโดยพิจารณาให้เหมาะสมกับเนื้อหาและเวลาที่กำหนดให้^{๕๕}

การเลือกวิธีสอน ควรให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของบทเรียน เป็นวิธีที่มั่นใจว่าจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด สอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่จะสอนนั้น และเหมาะสมกับเวลา สถานที่ และจำนวนผู้เรียน

วิธีการสอนมีหลายวิธี แต่ละวิธีมีลักษณะเฉพาะที่ต่างกันไป แต่เมื่อได้พิจารณาด้านบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนแล้ว สามารถแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑) วิธีสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher – Centered Method) ได้การสอนที่ครูเป็นผู้สอน ครูเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นส่วนใหญ่ เช่น ครูจะเป็นผู้ตั้งจุดมุ่งหมาย ควบคุมเนื้อหา จัดกิจกรรม และวัดผล เป็นต้น วิธีสอนแบบนี้มีหลายวิธีได้แก่ วิธีสอนแบบบรรยาย วิธีสอนแบบสาธิต วิธีสอนโดยการทบทวน

๒) วิธีสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child - centered Method) ได้แก่วิธีสอนที่ให้นักเรียนได้มีโอกาสเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นผู้วางแผนบทเรียน ดำเนินการค้นคว้าหาความรู้ ครูเป็นเพียงผู้แนะแนวไปสู่การค้นคว้า แนะนำสื่อการเรียนการสอนจนนักเรียนได้ความรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ วิธีสอนแบบบูรณาการ วิธีสอนแบบทดลอง วิธีสอนแบบโครงการ วิธีสอนแบบศูนย์การ

^{๕๓} ไพโรจน์ มงคลสินธุ์, ประสิทธิภาพของการสอน, (กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, ๒๕๔๑, หน้า ๓๑.

^{๕๔} ชาญชัย อาจินสมาจาร, ศัพท์บริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: คอมแพคท์พรี้น, ๒๕๓๘), หน้า ๔๙.

^{๕๕} หลากหลายรูปแบบการสอน, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.stjohn.ac.th/polytechnic/stpoly/rbm/subject/file_ar.pdf [๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗].

เรียน วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน วิธีสอนแบบอภิปราย วิธีสอนแบบหน่วย วิธีสอนแบบอุปนัย วิธีสอนแบบนิรนัย วิธีสอนแบบแสดงบทบาท วิธีสอนแบบวิทยาศาสตร์ วิธีสอนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม

สรุป การสอนคือ การจัดสถานการณ์สภาพการณ์หรือกิจกรรมเพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียน มีพัฒนาการในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา รวมทั้งความสามารถด้านอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้^{๕๖}

งานด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นการนำเอาหลักสูตรที่ได้วางแผนไว้ไปสู่การเรียน การเรียนการสอนซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของครูผู้สอนที่จะให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ระบุไว้ในหลักสูตร มีกิจกรรมที่สำคัญดังนี้

๑. การวางแผนการสอน
๒. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
๓. การจัดสื่อการเรียนการสอน
๔. การวัดผลและประเมินผลเรียน

การที่หลักสูตรจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ขึ้นอยู่กับการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ครูกรมวิชาการได้ให้แนวทางในการจัดการศึกษาไว้ดังนี้^{๕๗}

๑. การจัดการเรียนการสอนให้ยืดหยุ่นตามเหตุการณ์และสภาพท้องถิ่นโดยให้ท้องถิ่น พัฒนาหลักสูตรและสื่อการสอนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นตามความเหมาะสม
๒. จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลางให้สอดคล้องกับความสนใจและ สภาพชีวิตจริงของผู้เรียนและให้โอกาสทัดเทียมกันในการพัฒนาตนเองตามความสามารถ
๓. จัดการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงหรือบูรณาการทั้งในกลุ่มประสบการณ์ และระหว่างกลุ่มประสบการณ์ให้มากที่สุด
๔. จัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลและ สร้างสรรค์และกระบวนการกลุ่ม
๕. จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงมากที่สุดและเน้นให้เกิดความคิด รวบรวมในกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ
๖. จัดให้มีการศึกษาติดตามและข้อบกพร่องของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
๗. ให้สอดคล้องการอบรมด้านจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียน การสอนและกิจกรรมต่างๆอย่างสม่ำเสมอ
๘. ในการเสริมสร้างค่านิยมที่รวมไว้ในจัดมุ่งหมายต้องปลูกฝังค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน เช่น ขยันประหยัดซื่อสัตย์อดทนมีวินัยรับผิดชอบร่วมกันไปด้วย

^{๕๖} เทศ แก้วกลีกรรรม, หลักการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๘), หน้า ๗๕.

^{๕๗} มนต์ ชาติทอง, การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑, (กรุงเทพมหานคร : เพชรเกษมการพิมพ์, ๒๕๕๒), หน้า ๒๗๗.

๙. จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอนเป็นการจัดในด้านสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศเกี่ยวกับการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน^{๕๘}

ก. การสอนมีคำที่ใช้ ๒ คำได้แก่

๑. การสอน (Teaching) มีความหมายถึง การถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่นักเรียน การเรียนการสอน (Instruction) มีความหมายกว้างกว่าการสอน หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอนด้วย เช่น การใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างสอน การทดสอบ เป็นต้น

๒. การเรียนการสอนจึงเป็นคำที่ครอบคลุมกิจกรรมในการเรียนรู้และมักจะใช้ควบคู่กันไป เมื่อครูต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

๑. องค์ประกอบของการสอน

การสอนประกอบด้วยเนื้อหาวิชา ทักษะกระบวนการการประเมินผล ซึ่งมีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ การเตรียมการสอน วัตถุประสงค์ของวิชา เอกสารประกอบการสอน ความสามารถในการสอน การจัดกิจกรรมการสอน การใช้สื่อการสอนและผลการประเมินผล การสอนจะดำเนินการไปด้วยดี ต้องคำนึงถึงการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบดังนี้

๑. ตัวป้อน (Input) คือ ผู้เรียน ผู้สอน เนื้อหาวิชา สื่อการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก เป็น

๒. กระบวนการ (Process) หมายถึง กระบวนการจัดการสอนเป็นการวางแผนและการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการสอนและการประเมินผลการสอน

๓. ผลผลิต (Product) เป็นผลสมบูรณ์ของผู้เรียนจากการวัดและประเมินผล การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปทางที่ปรารถนาของหลักสูตรเป็นต้น

๒. การวางแผนการสอน

การวางแผนการสอนสามารถใช้วิธีการแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการวางแผนการสอนดังนี้

๑. กำหนดวัตถุประสงค์ของการสอนให้ชัดเจนสามารถปฏิบัติได้และวัดผลได้

๒. กำหนดเนื้อหาและประสบการณ์และจัดลำดับประสบการณ์ที่จะสอน

๓. เลือกวิธีสอนและสื่อการสอนที่เหมาะสม

๔. ดำเนินการสอนด้วยกิจกรรมการสอน

๕. วัดและประเมินผลเพื่อจะได้นำไปพิจารณาปรับปรุงการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

๓. ทฤษฎีการสอน

ทฤษฎีการสอนเป็นจำเป็นสำหรับครู ผู้สอนเป็นสิ่งที่จำเป็นในทุกวิชา เพราะเป็นพื้นฐานที่จะเข้าในการสอน ริชชี (Richey) ได้สรุปทฤษฎีการสอนไว้ ๓ ทฤษฎี คือ

๑. ทฤษฎีการสอนเพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจ (Theory of Teaching as Cognitive Reconstruction) ซึ่งเน้นถึงพฤติกรรมของครูในฐานะที่เป็นผู้ความรู้ความคิดแก่ผู้เรียนทำให้ครูเป็นผู้นำและควบคุมการเรียนการสอนซึ่งครูต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชาการและวิชาชีพครู

^{๕๘} สันติ บุญภิรมย์, การบริหารงานวิชาการ, (กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย, ๒๕๕๒), หน้า ๒๘.

๒. ทฤษฎีการสอนที่ให้ตัวแบบแก่นักเรียน (Theories and Teaching as a Model Providing) เป็นทฤษฎีที่เน้นให้เห็นบทบาทของครูในฐานะที่เป็นผู้สืบทอดทางวัฒนธรรมและเป็นผู้ให้ทักษะแก่ผู้เรียน คุณสมบัติของคุณครูจะต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดีและมีความสามารถสูง

๓. ทฤษฎีการสอนที่เน้นการวางเงื่อนไข (Theories of Teaching as Conditioning) ทฤษฎีเน้นการที่เป็นเครื่องชี้ทางให้ผู้เรียน การสอนของครูเป็นตัวอย่างของนักเรียน เพราะการปฏิบัติอย่างใดก็ได้ผลอย่างนั้น ครูจึงต้องแนะวิธีที่จะปรับปรุงส่งเสริมการปฏิบัติให้ถูกต้องแก่นักเรียน^{๕๙}

๓. ประเภทการสอน

การแบ่งประเภทการสอนได้มีการแบ่งตามลักษณะต่างๆคือ

ก. การแบ่งตามบทบาทและกิจกรรมการสอนได้ ๔ ประเภท คือ

๑. ผู้สอนเป็นศูนย์กลางจะเน้นบทบาทของผู้สอน เช่น วิธีสอนแบบบรรยายจัดว่าผู้สอนเป็นศูนย์กลางในขณะที่ผู้เรียนมีบทบาทในการฟัง คิด ถาม จด และ จำ เป็นต้น

๒. ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเน้นบทบาทการทำกิจกรรมของผู้เรียน เช่น วิธีสอนแบบทักษะปฏิบัติ ผู้เรียนจะเป็นผู้รับบทบาทในการฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง

๓. ผู้เรียนและผู้สอนมีกิจกรรมร่วมกัน ผู้เรียนและผู้สอนต่างก็มีบทบาทพอๆกัน การปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน เช่น วิธีสอนแบบสัมมนา วิธีสอนแบบอภิปราย

๔. การสอนที่ใช้สื่อการเรียนการสอน บทบาทการสอนจะเน้นที่สื่อที่เป็นอุปกรณ์การสอน เช่น ภาพยนตร์ คอมพิวเตอร์ สไลด์ เป็นต้น

ข. การแบ่งประเภทการสอนกลุ่มของผู้เรียนได้แบ่งเป็น ๔ กลุ่ม คือ

๑. การสอนเป็นกลุ่มใหญ่มีผู้เรียนจำนวนมากตั้งแต่ ๑๕ คนขึ้นไปปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนผู้เรียนจะเป็นทางเดียวกัน ผู้สอนค่อนข้างจะมีบทบาท เช่น วิธีการสอนแบบบรรยาย

๒. การสอนเป็นกลุ่มเล็ก ผู้เรียน ๗-๘คน การสอนมุ่งให้ผู้เรียนมีบทบาทและสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มได้ ผู้สอนจะใกล้ชิดกับผู้เรียน เช่น การสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยแบบตัว

๓. การสอนแบบผู้เรียนเดี่ยว หมายถึง การสอนโดยมีผู้เรียนคนหนึ่งกับครุคนหนึ่ง คือ ครูสามารถชี้แนะในทุกรายการที่นักเรียนไม่เข้าใจ เช่น วิธีสอนแบบตัวเดียว การปรึกษาปัญหาพิเศษหรือวิทยานิพนธ์

๔. การสอนเป็นรายบุคคลเป็นการที่ผู้เรียนแต่ละคนสามารถเรียนได้ด้วยความสามารถของตนเองโดยใช้นวัตกรรมการสอน เช่นสื่ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์แทนการใช้ครูเป็นการสอนสอนที่ใช้แบบเรียนสำเร็จรูปหรือการสอนแบบโมดูล

จ. วิธีสอน

^{๕๙}พระมหาฤทธิพิณ จันทสาโร (ส่องโสม), “ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน โรงเรียนมทรณพาราม เขตตองโขง กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาบริหารการศึกษา), (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๕๓.

วิธีการสอนมีหลายวิธี แต่ละวิธีจะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามบทบาท กิจกรรมและลักษณะของกลุ่มผู้เรียน มีทั้งข้อดีและข้อจำกัด วิธีสอนที่จะกล่าวนี้จะจำแนกตามวิธีสอนที่นิยมใช้ในด้านอาชีวศึกษาเป็น ๖ วิธี คือ

๑. การสอนแบบบรรยาย การสอนแบบบรรยาย เป็นการสอนที่ผู้สอนมีบทบาทที่สุดโดยผู้สอนเป็นผู้บออธิบาย เล่าถึงเนื้อหาวิชาต่างๆให้ผู้เรียนฟัง ผู้เรียนฟัง จดบันทึกที่ได้ฟังจากการบรรยาย

๒. การสอนทักษะปฏิบัติ การสอนทักษะปฏิบัติเป็นการเน้นการสอนที่มีการฝึกฝนและปฏิบัติจริง

๓. การสอนแบบอภิปราย การสอนแบบนี้จะเน้นบทบาทที่ผู้เรียนให้มีโอกาสได้แสดงความคิด

๔. การสอนแบบสัมมนา การสอนเป็นการสอนที่ผู้เรียนต้องศึกษาค้นคว้าให้ลึกซึ้งแล้วนำเสนอเพื่ออภิปรายโดยมุ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาวิชาจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอาจทั้งงานวิจัย การทดลองแล้วนำมาอภิปรายเพื่อให้เกิดความคิดและพัฒนาทักษะไปพร้อมกันผู้เรียนมีโอกาสที่จะได้แสดงออกของความคิดอย่างอิสระ มีสิทธิในการแสดงออกเท่าเทียมกันทั้งครูและนักเรียน ในขอบเขตของเนื้อหาวิชาที่เตรียมไว้ล่วงหน้า

๕. การสอนแบบให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นการสอนรายบุคคลโดยการเน้นกิจกรรมและดำเนินงานที่ผู้สอนได้เตรียมไว้ สำหรับผู้เรียนเป็นอิสระทางการเรียนของผู้เรียนเพราะผู้เรียนอาจเป็นผู้กำหนดการศึกษาด้วยตนเอง ภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาได้

๖. การสอนโดยการใช้สื่อการสอน การสอนโดยใช้สื่อการสอน หมายถึงการใช้อุปกรณ์การสอนต่างๆ เช่น ภาพสไลด์ วิทยุทัศน์ ภาพยนตร์ เป็นต้น อุปกรณ์การสอนแต่ละชนิดจะมีลักษณะของการใช้ต่างกันไป มีทั้งข้อดีข้อเสียของแต่ละชนิด

ฉ. หลักการเลือกวิธีสอน

วิชาการต่างๆที่จัดสอนในสถานศึกษาโดยทั่วไปมีจุดประสงค์หลายข้อมีเนื้อหาสาระหลายเรื่องจึงจำเป็นต้องเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับจุดประสงค์และเนื้อหาวิชา การเลือกวิธีสอนอาจใช้วิธีผสมผสานกันได้ เพื่อให้น่าสนใจมากขึ้น หลักการเลือกวิธีสอนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

๑. วัตถุประสงค์ของเรื่องที่สอน การเลือกวิธีสอนต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ เพื่อจะได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๒. วิธีสอนเหมาะสมกับเนื้อหาสาระวิชาที่สอน

๓. วิธีสอนควรเหมาะสมกับความถนัดของผู้สอน เป็นความถนัดของผู้สอนที่จะสอนด้วยวิธีการสอนแบบนั้น

๔. วิธีสอนเหมาะสมกับชั่วโมงสอนในหลักสูตร ข้อจำกัดของเวลาเป็นตัวกำหนดวิธีสอน

๕. วิธีสอนเหมาะกับจำนวนนักเรียนและขนาดของห้องเรียน การสอนแบบบรรยายสามารถสอนผู้เรียนได้มากกว่าการอภิปราย

๖. วิธีสอนเหมาะกับผู้เรียน เช่น ความรู้เดิม ความสนใจเป็นข้อพิจารณาการเลือกวิธีสอนด้วย

สรุป การสอนเป็นภาระและหน้าที่ของครูไม่ว่าจะเป็นการสอนในระดับไหนก็ตาม นอกจากนี้ครูยังเป็นปูชนียบุคคลที่มีจรรยาบรรณและวินัยกำกับอยู่ด้วยในด้านการสอนนั้นเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน จึงมักเรียนกันว่า การเรียนการสอน จุดมุ่งหมายของการสอน นอกจากเป็นการให้ความรู้และยังเป็นการฝึกประสบการณ์ให้ผู้เรียนด้วย ขั้นตอนในการสอนมี ๓ ขั้นตอน คือ เตรียมการสอน ระหว่างสอน และประเมินผล ทฤษฎีการสอนจะช่วยให้ครูมีความรู้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนได้ดีขึ้น วิธีสอนมีหลายวิธี แต่ละวิธีมีข้อแตกต่างกัน การเลือกสอนครูควรเลือกสอนหลายวิธีผสมกัน โดยมีหลักในการเลือกโดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของวิชาเนื้อหาสาระความสามารถของผู้สอน ความเหมาะสมกับผู้เรียน จนถึงจำนวนผู้เรียนและสื่อการสอน^{๖๐}

๒.๒.๓ หลักการใช้สื่อการเรียนการสอน

อำนาจ บุญช่วย ยังได้เพิ่มเติมความหมายของสื่อวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้อีก ได้แก่^{๖๑}

๑. หลักสูตร แม่บท ได้แก่ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง ๒๕๓๓) ซึ่งได้ระบุหลักการ โครงสร้าง จุดหมาย และแนวทางดำเนินการไว้อย่างชัดเจนซึ่งผู้เกี่ยวข้องไม่ว่าผู้บริหาร ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ ต้องทำความเข้าใจเพื่อนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง

๒. คู่มือและแผนการสอน ซึ่งจะเป็นเอกสารที่เป็นแนวทางในการนำหลักสูตรไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ เช่น คู่มือการใช้หลักสูตร คู่มือการวัดผลและประเมินผล แผนการสอนของกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ เป็นต้น

๓. หนังสือสำหรับนักเรียนซึ่งนับว่าเป็นสื่อการสอนอย่างหนึ่ง ประกอบด้วยหนังสือเรียน หนังสือแบบฝึกหัด หนังสืออ่านเพิ่มเติม หนังสือส่งเสริมการอ่าน หนังสืออ้างอิง เป็นต้น

๔. สื่อการเรียนต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูใช้ประกอบการเรียนการสอนให้เร้าความสนใจใช้อธิบายประกอบเนื้อหาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ซึ่งแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ เช่น สื่อประเภทวิธีการ เทคนิคการสอน วัสดุ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ประกอบการสอน เป็นต้น

เรืองวิทย์ นนทะภา และ คณะ จำแนกสื่อการเรียนการสอนตามคุณสมบัติแตกต่างกันของสื่อเป็น ๗ ประเภท คือ^{๖๒}

๑. สื่อสิ่งพิมพ์ (Printed Media)
๒. แผ่นโปร่งใส (Overhead Transparencies)
๓. การบันทึกเสียง (Audiotape Recording)
๔. สไลด์และฟิล์มสตริป (Slide Series Filmstrips)

^{๖๐} พระมหาฤทธิคุณ จันทสาโร (ส่องโสม), “ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน โรงเรียนมทรณพาราม เขตตองชั้น กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาบริหารการศึกษา), (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๖๒.

^{๖๑} อำนาจ บุญช่วย, การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน, หน้า ๙๙.

^{๖๒} เรืองวิทย์ นนทะภา และ คณะ, “เอกสารประกอบการสอน วิชาเลือกและเทคโนโลยีการสอนหลักสูตร” ประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการสอน, ๒๕๔๐, หน้า ๓๘.

๕. สื่อภาพประสม (Multi-image Presentations) เช่น สไลด์มัลติวิชั่น
๖. ทปและแผ่นบันทึกภาพ (Videotape Recording and Audiodiscs)
๗. สื่อปฏิสัมพันธ์ (Interactive Learning Media) เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์

สุวิมล วัชรากัญ ได้กล่าวว่าในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน ควรคำนึงถึงหลักเกณฑ์ต่อไปนี้^{๖๓}

๑. สำรวจสถานการณ์ก่อนว่า การสอนครั้งนั้นๆ ต้องการอะไร เช่น ขับริดต้องการทักษะ เป็นต้น

๒. เหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียนถูกต้องตรงกับความเป็นจริง หรือความจำเป็นที่จะต้องมีความใกล้เคียงกับของจริงของสื่อเพียงไร

๓. เหมาะสม สอดคล้องกับจุดประสงค์และการเสนอเนื้อหา เช่น เนื้อหาประเภทใด ควรใช้สื่อคำพูด ควรใช้สื่อภาพ ฯลฯ

๔. เหมาะสมกับกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่จัดขึ้นเพื่อการเรียนการสอนควรพิจารณาว่า คุณสมบัติของสื่อประเภทใดจึงจะเหมาะสมกับกิจกรรม เช่น เราต้องการสื่อประเภทใด จำเป็นหรือไม่ เสียงภาพการเคลื่อนไหว ฯลฯ ต้องพิจารณาให้เหมาะสม

๕. มีลักษณะน่าสนใจ เร้าและดึงดูดความสนใจของผู้เรียน

๖. สื่อนั้นต้องการความร่วมมือและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้เรียนมากเพียงใด

๗. ประหยัดคุ้มค้ำกับการลงทุนทั้งในงบประมาณและเวลา

๘. วิธีการใช้ไม่ยุ่งยากใช้ง่าย สะดวกปลอดภัย

๙. ตรงกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

๑๐. ใช้แล้วควรจะสามารถสร้างทัศนคติที่ดีหรือสร้างทักษะให้แก่ผู้เรียน

๑๑. ในบทเรียนหนึ่งๆไม่ควรใช้สื่อการเรียนการสอนมากเกินไป ควรใช้เท่าที่จำเป็นเท่านั้น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้กล่าวถึง ส่วนผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน ได้แก่^{๖๔}

ฝ่ายบริหาร ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้

๑. ทำความเข้าใจ ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญโดยการให้การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอน

๒. มีนโยบายวางแผนจัดโครงการผลิตและจัดหาสื่อการเรียนการสอน

^{๖๓} สุวิมล วัชรากัญ, เลือกสื่อ” วารสารครุศาสตร์, อ่างใน พระครูสังฆรักษ์จรกฤษณ์ ภูริปัญญา, “ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.), วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๖๙.

^{๖๔} ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การเทคนิคการสอน, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ ,๒๕๓๔), หน้า ๒๔๕.

๓. มีความรู้ความสามารถ ช่วยจัดและช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดบริการสื่อการเรียนการสอน

๔. จัดให้มีอาคารสถานที่งบประมาณ บุคลากรฝ่ายงานสื่อการเรียนการสอน

๕. มีการควบคุม กำกับ ดูแล การใช้ การผลิต และการบำรุงรักษาให้มีสภาพใช้งานได้เสมอ

ฝ่ายเจ้าหน้าที่รับผิดชอบสื่อการเรียนการสอน ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ และรับผิดชอบงานด้านสื่อการเรียนการสอนโดยตรง มีหน้าที่ดังนี้

๑. ส่งเสริมสนับสนุน ให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนและครูผู้สอนที่จะใช้บริการสื่อการเรียนการสอน

๒. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา สื่อทัศนูปกรณ์ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนที่เหมาะสม

๓. บริการสื่อการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอนนักเรียน ตลอดจนการจัดกิจกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของโรงเรียน

๔. รับผิดชอบ เก็บรวบรวม ดูแล บำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์สื่อทัศนศึกษา

๕. ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการใช้วัสดุอุปกรณ์สื่อทัศนศึกษา

๖. เสนอและรับผิดชอบโครงการผลิต และจัดหาสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนประเมินผล และรายงานผลการใช้สื่อการเรียนการสอน

๒.๒.๔ หลักกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน

สะอาด ปวงปรีกได้กล่าวเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้หลายประการดังนี้

๑. ความหมายและจุดมุ่งหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมนักเรียน จัดได้ว่าเป็นกิจกรรมที่มาช่วยเสริมหลักสูตรการเรียนการสอนในภาควิชาการที่ทางโรงเรียนได้กำหนดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งที่แยกออกจากหลักสูตร การบริหารกิจกรรม นักเรียนเป็นงานสำคัญของผู้บริหารการศึกษา ซึ่งถ้าหากการดำเนินการในเรื่องกิจกรรมนักเรียนเป็นไปโดยเกิดประโยชน์สูงสุด ผู้เรียนก็เกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

กู๊ด (Good) ให้ความหมายว่า กิจกรรมนักเรียน คือ โปรแกรมและการดำเนินงาน ซึ่งนักเรียนนักศึกษาหรือสถานศึกษาจัดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสนุกสนาน เพิ่มพูนความรู้และส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆซึ่งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ ทัศนคติ ไม่มีการให้หน่วยกิต ต้องจัดหาเงินมาดำเนินงานเอง แต่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมแนะนำของสถานศึกษา การจัดกิจกรรมนักเรียนต้องตั้งอยู่บนฐานหรือแนวทางที่จะดำเนินการให้ไปสู่เป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ นั่น คือ ปรัชญาการจัดกิจกรรมนักเรียน^{๖๕}

^{๖๕} กู๊ดอ้างใน สะอาด ปวงปรีก, “การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอาชีวศึกษา ระดับ ปวช. สาขาพณิชยกรรมตามทัศนะของนักเรียนจังหวัดปราจีนบุรี”, หน้า ๕๐-๕๑.

เฟรเดอริช (Frederrich) กล่าวว่า กิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้น โดยนักเรียนสมัครใจที่จะเข้าร่วมดำเนินการโดยความเห็นชอบและสนับสนุนของอาจารย์ไม่มีการให้หน่วยกิจหรือคะแนนใดๆซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเลื่อนชั้นหรือสำเร็จการศึกษา^{๖๖}

๑. จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ดังนี้คือ

- ๑) เพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยและฝึกความเป็นพลเมืองดีของชาติ
- ๒) เพื่อให้ได้รู้จักนำตนเองและบังคับตนเอง
- ๓) เพื่อให้มีความร่วมมืออันดีต่อกัน
- ๔) เพื่อให้นักเรียนได้ค้นพบความสามารถพิเศษ ความถนัด และความสนใจของตนเอง ได้ฝึกและพัฒนาความสามารถนั้นๆได้ดียิ่งไปด้วย
- ๕) เพื่อก่อให้เกิดวินัยที่ดี ส่งเสริมให้นักเรียนเคารพกฎข้อบังคับต่างๆในสังคมที่ตนอยู่และวางตนให้ดีในสังคม
- ๖) เพื่อให้นักเรียนมีความสามัคคีในหมู่คณะรักโรงเรียนหยิ่งในเกียรติของโรงเรียน
- ๗) เป็นการส่งเสริมทักษะต่างๆเช่น ทักษะในการเป็นผู้นำ การทำงานร่วมกันมีความริเริ่มสร้างสรรค์และเกิดความสนุกสนานที่ทำงานที่ตนสนใจ
- ๘) เพื่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน
- ๙) ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพมีความรับผิดชอบและรู้จักเคารพผู้อื่น
- ๑๐) เพื่อช่วยให้นักเรียนสมบูรณ์ยิ่งขึ้นช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของทางการศึกษาอย่างแท้จริง
- ๑๑) เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนวิชาต่างๆในหลักสูตรของนักเรียนให้ดีขึ้น
- ๑๒) เพื่อให้นักเรียนใช้เวลาว่างอย่างมีประโยชน์และมีประสิทธิภาพซึ่งกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรที่เป็นสิ่งที่สามารถสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้ดังนี้
 - (๑) ช่วยให้ได้รับความรู้ ประสบการณ์และความชาญสูงขึ้น
 - (๒) ก่อให้เกิดความสุขใจ เมื่อมีความรับผิดชอบและร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และก่อให้เกิดความภูมิใจเมื่องานนั้นสำเร็จไปตามความปรารถนา
 - (๓) ช่วยพัฒนาภาวะผู้นำ สร้างความทรหดอดทน มีจิตใจและมีระเบียบวินัยเพื่อเป็นพลเมืองดีของชาติในวันข้างหน้า
 - (๔) ช่วยให้มองเห็นแนวทางการดำรงชีพในวันข้างหน้าได้ถูกต้องแจ่มชัดยิ่งขึ้น
 - (๕) ช่วยให้มีความรู้และซาบซึ้งในทฤษฎี ประสบการณ์ธรรมชาติของสิ่งต่างๆตลอดจนถึงรู้จักใช้ทรัพยากรต่างๆเพื่อการบริหารมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
 - (๖) ช่วยให้ผู้รู้จักดำรงตนเองในสังคมและครองชีพอยู่ด้วยความผาสุก

^{๖๖} เฟรเดอริช อังโน พระมหากษัตริย์ จันทบุรี (ส่องโสม), “ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนโรงเรียนมหาราชพาราม เขตตองโขง กรุงเทพมหานคร”, *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย* (สาขาบริหารการศึกษา), (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๓๓.

(๗) ช่วยฝึกฝนให้เป็นผู้ที่มีความคิดในทางปัญญา มีอุดมการณ์ มีความสามารถสูง

(๘) ช่วยแสวงหาแนวทาง ทักษะ ทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

(๙) ช่วยให้เข้าใจถึงการทำงานตามระบบวิทยาศาสตร์ การวินิจฉัยปัญหาและการทำงานต่างๆทำไปโดยอาศัยเหตุผล

(๑๐) ช่วยให้เข้าใจถึงระบบบริหารกลุ่มน้อยที่เป็นองค์ประกอบและต้องเชื่อมโยงกับสังคมใหญ่ในส่วนรวม

กิจกรรมเสริมหลักสูตรตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย การจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อปลูกฝังค่านิยม ส่งเสริมการทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อสังคมทะนุบำรุงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม วินัยในตนเอง โดยการคิดวิเคราะห์ วางแผนลงมือปฏิบัติและประเมิน^{๖๗}

กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่กระทำขึ้นเพื่อให้การเรียนการสอนในครั้งนั้นๆ ได้ผลดี หมายถึงการสอนของครูเป็นไปอย่างมีความหมาย นักเรียนได้ทั้งความรู้และความสนุกเพลิดเพลิน

การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการสอน มีหลักสำคัญ ดังนี้

๑. การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้เพียงใดขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่สอดคล้องกับการรับรู้ของผู้เรียน

๒. กระบวนการหรือวิธีการสอนมีความสำคัญมากกว่าองค์ความรู้

๓. มนุษย์จะมีความรู้เดิมอยู่ส่วนหนึ่งเสมอ เมื่อรวมกับสิ่งที่พบใหม่ก็จะเป็นการสร้างความรู้ใหม่

๔. กระบวนการเรียนรู้มีหลากหลายวิธี ทุกคนควรแสวงหากระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองเหมาะสมกับเรื่องราวที่จะเรียนรู้

๕. ครูจะต้องยึดมาตรฐานหลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหาให้สอดคล้องกับผู้เรียนเพื่อนำไปสู่คุณภาพการเรียนรู้ตามมาตรฐานหลักสูตรและสอดคล้องกับบริบททางสังคม วัฒนธรรมของชุมชนชนบทสังคมและโลก

๖. ครูต้องมีความรู้ถูกต้องชัดเจน ลุ่มลึกในวิชาที่สอนเป็นพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

๗. การออกแบบการสอนตามสภาพจริงที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้แสวงหาความรู้ เรียนรู้จากการปฏิบัติของตน โดยครูเอื้ออาทรให้คำปรึกษาใกล้ชิด ดำรงความมีจิตวิญญาณของความเป็นครูดี

^{๖๗} สะอาด พวงปรีก, “การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอาชีวศึกษา ระดับ ปวช. สาขาพาณิชย์กรรมตามทัศนะของนักเรียนจังหวัดปราจีนบุรี”, หน้า ๕๐-๕๒.

๘. การวัดและประเมินผลต้องเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสอนเป็นไปเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการวัดผลสัมฤทธิ์ การประเมินความงอกงามทุกด้าน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน มีวิธีประเมินหลายอย่าง มีแฟ้มคุณภาพผลงานที่ถักถอเลือกเพิ่มสะท้อนความเก่งรอบตัวของผู้เรียน

๙. การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด ครูผู้สอนต้องชาญฉลาดในการใช้สิ่งรอบตัวสถานการณ์จริง สื่อเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอน แหล่งการเรียนรู้ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดโลกหรืออินเทอร์เน็ต รวมทั้งโลกในนี้เป็นห้องเรียน

การสอนเป็นรายวิชา ซึ่งในบางสถานศึกษาจะเรียนประมวลการสอนว่าโครงการสอนการจัดทำประมวลการสอนหรือโครงการสอนนี้จะวางเป็นภาคการศึกษา โดยเฉพาะวิชาที่มีหน่วยกิจและสามารถเรียนจบในแต่ละภาคการศึกษา ด้วยเหตุนี้การสอนจึงเริ่มจากการวางแผนระยะยาวเป็นภาคการศึกษาแล้วจึงเป็นการวางแผนระยะสั้น เช่น รายสัปดาห์ เป็นต้น

๑๐. การจัดแผนการสอน สถานศึกษาต้องจัดแผนการเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนได้ตามความถนัดความสนใจ แผนการเรียนเป็นการกำหนดรายวิชา บัณฑิต วิชาเลือก และวิชาเลือกเสรีอย่างมีจุดมุ่งหมายเป็นหน้าที่ของฝ่ายวิชาการที่จะต้องศึกษาโครงสร้างของหลักสูตร รายวิชาต่างๆในหลักสูตรให้เข้าใจโดยละเอียด

๑๑. การจัดตารางสอน ตารางสอนเป็นการกำหนดวิชาและเวลาที่จะเรียนโดยละเอียดประจำวันตลอดสัปดาห์

๑๒. การจัดชั้นเรียนในระดับการศึกษาขั้นต้น โดยการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ

๑๓. การจัดครู อาจารย์เข้าสอน การจัดครูอาจารย์เข้าสอนเป็นงานฝ่ายวิชาการพิจารณาความเหมาะสมและถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็น ในการดำเนินงานของการจัดครูอาจารย์เข้าสอน

๑๔. การสอนเสริมเป็นการสอนกรณีพิเศษ นอกเหนือจากการสอนตามปกติเพื่อแก้ไขข้อพร่องของนักเรียน

๑๕. การเลือกตำราเรียน ตำราเรียนหรือแบบเรียนเป็นอุปกรณ์การสอนที่สำคัญโดยทั่วไป สถานศึกษาจะใช้ตำราเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ นอกเหนือจากนั้นเรียกว่าหนังสืออ่านประกอบเป็นการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ เพื่อจะได้จัดการเรียนการสอนในสถานศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

๑๖. คู่มือครูในงานวิชาการเป็นเครื่องมือช่วยครูอาจารย์ที่จะได้เป็นแนวทางการสอน ปฏิบัติงานด้านวิชาการในสถานศึกษา เป็นการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ เพื่อจะได้ให้จัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาเป็นการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพตามมุ่งหมายของหลักสูตร

๑๗. การจัดห้องศูนย์ควบคุมการเรียนการสอนทางวิชาการ ห้องที่จัดขึ้นไม่ใช่ห้องเรียนของนักเรียนนักศึกษา แต่เป็นห้องที่ศูนย์กลางเกี่ยวกับข่าวสารและสารสนเทศของงานด้านวิชาการในสถานศึกษา^{๖๘}

^{๖๘} ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ,(กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๓), หน้า ๕๑-๑๒๔.

สุนงทา พรหมบุญและคณะ ได้กล่าวว่าแนวคิดหลักการและกระบวนการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่าการเรียนรู้จำเป็นต้องให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเอกาใจเข้าไปร่วมหรือร่วมใจด้วยใจต้องจดจ่อในสิ่งที่เขาเรียนและการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้ไม่ได้เน้นเฉพาะผู้เรียนกับครูเท่านั้น ผู้เรียนจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบด้านซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกิดทักษะทางสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่นทำงานร่วมกับผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ทักษะทางสังคมการอยู่ร่วมกับผู้อื่นทำงานร่วมกับผู้เรียนซึ่งการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมนี้มุ่งให้ผู้เรียน “เก่ง ดี มีสุข” และยังได้เสนอหลักการแนวปฏิบัติของทฤษฎีที่เรียกว่ายุทธวิธี ๔ คาวด้วย^{๖๙}

กนก จันทรจักร กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนการสอนประกอบด้วยส่วนที่สำคัญ ๕ ประการ ดังนี้^{๗๐}

๑. ครูผู้สอน
๒. ผู้เรียน
๓. เนื้อหาวิชา
๔. สื่อการเรียนรู้
๕. กิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผล

จากแนวคิดของนักการศึกษาผู้วิจัยสรุปได้ว่า จุดหมายของสถานศึกษา คือที่การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพด้วย งานด้านการเรียนการสอนมีหลายงาน ได้แก่ การจัดประมวลการสอน การจัดทำแผนการสอน การจัดทำตารางการสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอนการสอนซ่อมเสริม การเลือกตำราเรียน การจัดทำคู่มือครูด้านวิชาการ การจัดทำคู่มือนักเรียนนักศึกษาและการจัดห้องศูนย์ควบคุมการเรียนการสอน การพัฒนาครูอาจารย์การปรับปรุงการเรียนการสอนสถานศึกษาควรวางแนวปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาของตน

พอสรุป ได้ว่ากิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติต่างๆที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและการเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุสู่จุดประสงค์การสอนที่กำหนดไว้^{๗๑}

๒.๒.๕ หลักการและวัดผลประเมินผล

วนิดา เดชนานนท์ กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการในการกำหนด หรือหาจำนวนปริมาณอันดับแทนคุณลักษณะของสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือแทนพฤติกรรม ความสามารถของบุคคล โดยใช้เครื่องมือช่วยในการวัดผล การวัดจะอยู่ในรูปของตัวเลขหรือคะแนน หรือบรรยายลักษณะสิ่งนั้น ทำให้รู้รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่วัดว่ามีจำนวนหรือปริมาณเท่าใด หรือมีลักษณะอย่างไร กระดาน

^{๖๙} สุนงทา พรหมบุญและคณะและอรพรรณ พรสีมา, **ทฤษฎีและแนวคิดเรื่องการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม**, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๑), หน้า ๒๐.

^{๗๐} กนก จันทรจักร, **การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา, เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับสูง**, (กรุงเทพมหานคร : กรมสามัญศึกษา, ๒๕๔๓), หน้า ๑๘๕.

^{๗๑} ทิศนา แคมมณี, **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๗๒.

ด้ายาว ๓ เมตร ๕๐ เซนติเมตร เด็กชายน้อย ได้คะแนนวิชาคณิตศาสตร์ ๓๐ คะแนน เด็กหญิงแดง เขียนหนังสือตัวบรรจงฯ^{๗๒}

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า การวัดผลเป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนด้วยตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของหรือบุคคลตามความมุ่งหมาย และเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้นๆ เช่น การวัดความสามารถทางสมองด้านต่างๆ ผลที่ได้จากการวัดผลจะเป็นตัวเลขเป็นการวัดปริมาณ^{๗๓}

อำภา บุญช่วย ได้กล่าวถึง หน้าที่ของผู้บริหารในด้านการวัดผลและประเมินผล คือ การส่งเสริมให้รู้จักวิธีการวัดผลและประเมินผล นอกจากนี้ตัวผู้บริหารเองต้องมีความรู้ในเรื่องการวัดผลและประเมินผลด้วย เพราะจะเข้าใจและสามารถแนะนำครูผู้สอนได้ ผู้บริหารจะต้องช่วยบริการและอำนวยความสะดวกในการจัดเตรียม วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างเครื่องมือวัด และประเมินผลต่างๆ โดยสรุปในแง่บริหารการจัดการประเมินผลการศึกษาที่มีความจำเป็น ดังนี้^{๗๔}

๑. เพื่อทราบผลการเรียนของนักเรียน ช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขตนเองได้ก่อนที่จะก้าวไปศึกษาบทเรียนใหม่

๒. เพื่อประโยชน์ในการเลื่อนชั้นเรียน และการจัดแบ่งนักเรียนตามความสามารถ

๓. เพื่อเป็นหลักฐานในการรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ทำให้ผู้ปกครองรู้ความก้าวหน้าของนักเรียนในการปกครองตนเอง และช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน

๔. เพื่อประโยชน์ในการให้ประกาศนียบัตร เมื่อจบชั้นการศึกษา และแจ้งผลการเรียนให้สถาบันอื่น

๕. ช่วยให้ผู้ฝ่ายแนะแนวทราบข้อมูลของผู้เรียน จะได้ช่วยวิเคราะห์ความเด่นด้อยของนักเรียน เป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล และเป็นแนวทางในการแนะแนวการเรียนอาชีพแก่ผู้เรียน

๖. ช่วยให้ผู้ฝ่ายบริหารได้ทราบข้อมูล เพื่อปรับปรุงมาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียนซึ่งจะนำไปสู่แนวทางปรับปรุงส่งเสริมสภาพการเรียนการสอนให้แก่ครู และใช้เป็นข้อมูลในการปฐมนิเทศครูใหม่

สรุปแล้วทางเทคนิคในการประเมินนักเรียนนั้น ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลปะควบคู่กันและใช้ใบงาน หรืองานมอบหมายและการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเป็นองค์ประกอบด้วย เพื่อเก็บรวบรวมเป็นฐานข้อมูลในการประเมินการเรียนการสอนของครูเอง

^{๗๒} วนิดา เดชนานนท์, การประเมินผลการเรียน, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (นครราชสีมา : ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๔๐), หน้า ๔.

^{๗๓} ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, ๒๕๔๔), หน้า ๑๖๖.

^{๗๔} อำภา บุญช่วย, การบริหารวิชาการโรงเรียน, หน้า ๑๓๑.

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับหลักอริยสัจ ๔

๒.๓.๑ ความหมายของอริยสัจ ๔

อริยสัจสี่มีความหมายตามนัยพระบาลี ดังนี้

“ภิกษุทั้งหลาย อริยสัจ ๔ ประการเหล่านี้แล เป็นของแท้เท่านั้น ไม่คลาดเคลื่อนไปได้ ไม่กลายเป็นอย่างอื่น ฉะนั้น จึงเรียกว่า อริยสัจ”^{๗๕}

“...ภิกษุทั้งหลาย เพราะได้ตรัสรู้อริยสัจสี่นี้ ตามเป็นจริงแล้ว พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงได้นำมาเรียกว่า เป็นอริยะ”^{๗๖}

หัวใจคำสอนของพระพุทธเจ้าอยู่ที่อริยสัจ ๔ ประการ (จตตาริ อริยสัจจანი) ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ในปฐมเทศนาแก่สหายเก่าพระองค์ คือ ปัญจวัคคีย์ ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน (ปัจจุบันเรียกว่าสารนาถ) ใกล้เมืองพาราณสี ในพระธรรมเทศนาภังคินีตั้งที่มีหลักฐานในคัมภีร์ดั้งเดิมนั้น พระองค์ได้แสดงอริยสัจ ๔ ประการไว้เพียงย่อเยื้อง แต่ในคัมภีร์ทางพุทธศาสนารุ่นแรกๆ มีหลายแห่งที่ได้อธิบายอริยสัจ ๔ ประการนี้ซ้ำอีก พร้อมด้วยรายละเอียดมากมาย และหลายแห่งหลายทาง ถ้าศึกษาอริยสัจ ๔ โยอาศัยหลักฐานอ้างอิง และคำอธิบาย (จากคัมภีร์) เหล่านี้ เราก็จะรู้เรื่องราวที่ดี และถูกต้องตามคำสอนอันเป็นแก่นหลักธรรมทั้งปวงของพระพุทธองค์ตรงตามคัมภีร์ดั้งเดิม อริยสัจ ๔ ประการ คือ^{๗๗}

๑. ทุกข์
๒. สมุทัย การเกิดขึ้น หรือสาเหตุแห่งทุกข์
๓. นิโรธ ความดับทุกข์
๔. มรรค ทางที่นำไปสู่ความดับทุกข์

ทุกข์ คือ แสดงว่า สิ่งที่ปรุงแต่งทั้งปวงเป็นทุกข์ นี่คือ บอกตรงๆว่าสิ่งทั้งปวงเป็นอะไรนั่นเอง สิ่งทั้งปวงเป็นที่ตั้งแห่งความทุกข์ใจ แต่คนทั้งหลายไม่รู้ไม่เห็นว่าสิ่งทั้งปวงเป็นความทุกข์จึงได้มีความอยากในสิ่งเหล่านั้น ถ้ารู้ว่ามันเป็นความทุกข์ ไม่น่าอยาก และไม่น่ายึดถือ ไม่น่าผูกพันตัวเอง เข้ากับสิ่งใดแล้ว เขาก็คงจะไม่ไปอยาก ซึ่งตัวทุกข์นั่นเองหมายถึง ชั้น ๕

สมุทัย การเกิดขึ้นหรือสาเหตุแห่งทุกข์ คือ แสดงว่าความอยากด้วยอวิชชา (ความไม่รู้) นั้นเป็นต้นเหตุของความทุกข์ คนทั้งหลายก็ยังไม่รู้ ไม่เห็น ไม่เข้าใจว่าความอยากนี้แหละ เป็นตัวต้นเหตุของความทุกข์ใจจึงได้ได้พากันอยากนั้นอยากนี้ร้อยแปดพันประการ เพราะไม่รู้ว่าคุณอยากด้วยอวิชชา (ความไม่รู้) นั้นคืออะไร

นิโรธ (ความดับทุกข์) คือ แสดงว่านิโรธ หรือนิพพาน คือการดับความอยากเสียได้สิ้นเชิง เป็นความไม่มีทุกข์ คนทั้งหลายยังไม่รู้จักกันใหญ่จริงๆ ที่เป็นสิ่งที่อาจบรรลุถึงได้ในที่ต่างๆไป คือ พบได้ตรงที่ความอยากมันดับลงไปนั่นเอง นี่คือนิโรธว่าอะไรเป็นอะไร จึงไม่มีใครปรารถนาที่จะดับความอยาก ไม่ปรารถนานิพพาน เพราะไม่รู้อะไรคือนิพพาน

^{๗๕} ส.ม.(ไทย)๑๙/๑๗๐๓/๕๔๓.

^{๗๖} ส.ม.(ไทย)๑๙/๑๗๐๗/๕๔๕.

^{๗๗} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม,(กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๔๖), หน้า ๑๕๕.

มรรค (ทางที่นำไปสู่ความดับทุกข์) คือ วิธีดับความอยากนั้นๆเสีย ไม่มีผู้ใดเข้าใจว่าการทำอย่างนี้เป็นวิธีดับความอยากไม่มีใครสนใจเรื่องอริยมรรคอันมีองค์ ๘ ประการซึ่งดับความอยากเสียได้ ไม่รู้จักอะไรเป็นที่พึงแก่ตนเอง อะไรควรชวยอย่างยิ่ง จึงไม่สนใจกับเรื่องอริยมรรคของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นสิ่งที่เลิศประเสริฐที่สุดในบรรดาวิชาความรู้ของมนุษย์เราในโลกนี้ นี่แหละ คือการไม่รู้อะไรอย่างน่าหวาดเสียว

ทั้งหมดนี้เราจะเห็นได้ว่า อริยสัจ ๔ ประการ นั้น คือ ความรู้ที่บอกให้เห็นชัดว่า อะไรเป็นอะไรอย่างครบถ้วน นั่นเอง เรื่องความอยากนั้นบอกให้รู้ว่า เมื่อไปเล่นกับมันจึงเป็นความทุกข์ใจขึ้นมาเราก็ยังขึ้นไปเล่นกับความอยากจนเต็มไปด้วยความทุกข์ นี่แหละเป็นความโง่เขลาที่ไม่รู้อะไรเป็นอะไรตามที่เป็นอย่างจริงจึงปฏิบัติผิดทุกอย่าง จะมีถูกบ้างก็เล็กน้อยเกินไป และมักจะถูกตามความหมายของคนที่มีกิเลสตัณหา ซึ่งถือกันว่าถ้าได้อะไรมาตรงตามความต้องการของตนแล้ว ก็จัดว่าเป็นการปฏิบัติถูกอย่างนี้ทางธรรมไม่ถือว่าถูกเลย

๒.๓.๒ องค์ประกอบของอริยสัจ ๔

อริยสัจอันมีองค์ประกอบหรือส่วนประกอบ ๔ ประการ ดังพระบาลีว่า

“...จตตาริมาณี ภิกขเว อริยสัจจานิ กตมานิ จตตาริ ทุกข์ อริยสัจจ์ ทุกขสมุทโย อริยสัจจ์ ทุกขนิโรโธ อริยสัจจ์ ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา อริยสัจจ์ ทุกขสมุทโยอริยสัจจ์ ทุกขนิโรโธอริยสัจจ์ ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา อริยสัจจ์”^{๗๘}

สรุปว่า อริยสัจ มีองค์ประกอบ ๔ คือ ทุกข์, ทุกขสมุทโยเรียกสั้นว่าๆ สมุทโย, ทุกขนิโรโธเรียกสั้นว่านิโรธ, ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา เรียกสั้นๆว่า มรรค

สำหรับความหมายของอริยสัจแต่ละข้อๆ มีอธิบายตามพระบาลี ดังนี้

“...ภิกษุทั้งหลาย ข้อนี้แล เป็นทุกขอริยสัจ คือ ชาติ (ความเกิด) ก็เป็นทุกข์ ชรา(ความแก่) ก็เป็นทุกข์ พยาธิ (ความเจ็บไข้) ก็เป็นทุกข์ มรณะ (ความตาย) ก็เป็นทุกข์ การประจวบกับสิ่งอันไม่เป็นก็เป็นทุกข์ การพลัดพรากจากสิ่งเป็นที่รัก ก็เป็นทุกข์ ปรรตนาสิ่งใดไม่ได้สิ่งนั้นก็เป็นทุกข์ โดยย่ออุปาทานขันธ ๕ เป็นตัวทุกข์

ภิกษุทั้งหลาย ข้อนี้แล เป็นทุกขสมุทโยอริยสัจ คือ ตัณหาที่ทำให้มีภพใหม่ประกอบด้วยความเพลिनและความติดใจ คอยเพลิตเพลिनอยู่ในอารมณ์นั้นๆ ได้แก่ กามตัณหา ภวตัณหาและวิภวตัณหา

ภิกษุทั้งหลายข้อนี้แล เป็นทุกขนิโรโธอริยสัจ คือ การที่ตัณหานั้นแลดับไปได้ด้วยการส่ำรอกออกหนัดไม่เหลือ การสละเสียได้ สลัดออก ฟ้นไปได้ไม่หน่วงเหนี่ยวพัวพัน

ภิกษุทั้งหลาย ข้อนี้แลเป็นทุกขนิโรธคามินีปฏิปทาอริยสัจ คือ อริยมรรคมีองค์ ๘ นี้แหละ ได้แก่ สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ”^{๗๙}

^{๗๘} ส.ม.(บาลี) ๑๙/๑๐๘๑/๓๖๗-๓๖๘.

^{๗๙} วิ.มท.(ไทย)๔/๑๔/๑๘.

อริยสังขตั้งที่กล่าวมานี้ โดยสรุปแล้ว ก็มีเพียง ๑ คือ ทุกข์และความดับทุกข์เท่านั้น ดังพระพุทธรูปว่า “ทั้งในกาลก่อนและในบัดนี้ราสอนแต่เรื่องทุกข์ และความดับทุกข์นั้น”^{๘๐} โดยอริยสังข์ข้อทุกข์และทุกข์สมุทัยรวมเป็นเรื่องทุกข์ และข้อทุกข์นิโรธกับทุกข์นิโรธคามินีปฏิปทา รวมเป็นเรื่องความดับทุกข์

ทุกข์ในอริยสังข์นี้ โดยสรุป ท่านหมายเอาทุกข์ในเบญจขันธ์ เพราะว่า เบญจขันธ์นั้นเป็นศูนย์รวมแห่งทุกข์ทุกข์ชนิด ดังพระบาลีพุทธรูปว่า “ก็โดยย่อ อุปาทานขันธ์ ๕ เป็นทุกข์...”^{๘๑}

โดยที่พระบาลีที่ยกมานี้ จึงอาจกล่าวได้ว่า อริยสังข์ ก็คือ ความจริงของชีวิต เพราะว่า ในชีวิตของคนเรานั้น มีอริยสังข์ครบทั้ง ๔ อยู่ประจำตัวแล้ว ทุกข์มีอยู่จริงในชีวิต ทั้งทุกข์ทางกายและทางใจ เหตุให้เกิดทุกข์ คือ ตัณหาที่มีอยู่จริงในชีวิต จะหมายในการแก้ทุกข์เพื่อความสิ้นทุกข์หรือปราศจากทุกข์ก็ต้องแก้ในชีวิตของเราเอง ไม่ใช่ที่อื่นหรือสิ่งอื่น และวิธีการแก้ทุกข์ก็ต้องลงมือแก้ในชีวิต คือ เบญจขันธ์นี้ให้ถูกต้องตรงประเด็นและครบถ้วน และที่สำคัญ อริยสังข์ คือ หลักแก้ไขปัญหาชีวิตที่ถูกต้องและสมบูรณ์แบบ หมายความว่า เมื่อจะแก้ปัญหาคชีวิตให้ได้ผลสมบูรณ์ครบถ้วนแล้ว ก็ต้องดำเนินการตามหลักของอริยสังข์ กล่าวคือ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ก่อนอื่นก็ต้องรู้จักสภาพแห่งปัญหาตามเป็นจริง เมื่อรู้สภาพแห่งปัญหาแล้วก็ต้องค้นหาสาเหตุแห่งปัญหาให้ได้ว่า มันเกิดมาจากอะไร ต่อจากนั้น ก็กำหนดจุดหมายในการแก้ปัญหาคว่า ต้องการผลของการแก้ปัญหาระดับใด และประเด็นสุดท้าย ก็คือ การกำหนดขั้นตอนปฏิบัติการหรือดำเนินการในการแก้ปัญหาคและลงมือปฏิบัติตามนั้นอย่างจริงจัง เสร็จแล้วมีการทบทวนดู(ญาณ) แต่ละขั้นตอนในการแก้ปัญหาค เพื่อความถูกต้องและเรียบร้อย หากยังมีจุดบกพร่องอยู่ก็ต้องหาทางแก้ไขจนกว่าจะแก้ปัญหาคได้สำเร็จ

๒.๓.๓ กระบวนการของอริยสังข์ ๔

ราชบัณฑิตยสถาน, กล่าวว่า “กระบวนการไว้ว่า” หมายถึง ปรากฏการณ์ธรรมชาติที่ค่อยๆเปลี่ยนแปลงอย่างมีระเบียบไปสู่ผลอย่างหนึ่ง, เป็นกระบวนการเติบโตของเด็กกรรมวิธี หรือลำดับการกระทำซึ่งดำเนินต่อกันไปจนสำเร็จตกลง ณ ระดับหนึ่ง เช่น กระบวนการเคมีเพื่อผลิตสิ่งใดสิ่งหนึ่ง^{๘๒} ” จากการศึกษาอริยสังข์ ๔ ผู้วิจัยมองเห็นกระบวนการหรือกระบวนการความคิดในอริยสังข์ ๔ สรุปได้เป็น ๒ กระบวนการคือ

๑. กระบวนการของเหตุและผล

กระบวนการของอริยสังข์ ๔ ก็คือ การดำเนินไปอย่างมีระบบของธรรมะที่เกี่ยวข้องกันสัมพันธ์กันในลักษณะที่เป็นเหตุและผลของการและการ หรือกระบวนการที่เกิดขึ้นและกระบวนการดับไปของทุกข์อันเป็นธรรมชาติของชีวิตตามความสัมพันธ์กันแห่งเหตุและผล

^{๘๐}ม.ม. (ไทย) ๑๒/๒๘๖/๒๗๖.

^{๘๑}ที.ม.ท. (ไทย)๑๐/๒๘๕/๓๔๓.

^{๘๒}ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔, พิมพ์ครั้งที่ ๑ (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่ : บริษัทคริสตนิทานอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๔), หน้า ๔๕-๔๖.

กระบวนการของอริยสัจ ๔ เริ่มที่ทุกข์ก่อน เพราะว่าทุกข์เป็นธรรมฝ่ายผล เป็นสภาพที่เห็นได้ง่าย และมีปรากฏอยู่ประจำและเป็นจริง ในชีวิตของมนุษย์ทุกคน เมื่อมีทุกข์ก็ต้องมีสาเหตุที่ทำให้มันเกิด ซึ่งสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดทุกข์ก็คือตัวตัณหา เพราะเมื่อคนยังมีตัณหาที่มีความทะเยอทะยานอยากด้วยประการต่างๆ จึงเป็นเหตุให้เกิดความคิดหาอุบายที่จะทำหรือพูด เพื่อจะให้ได้สิ่งที่ตนต้องการมาสนองความอยากซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดทุกข์ และเมื่อได้มาสมปรารถนาแล้วก็ยังเป็นทุกข์อีก เนื่องจากจะต้องคิดหาอุบายที่จะรักษามันเอาไว้ไม่ให้สูญสลายหรือเปลี่ยนแปลงไปหากสิ่งที่ตนได้มาทุกอย่างนั้นมีอันต้องเปลี่ยนแปลงสูญสลายไปตามเหตุปัจจัยแล้ว ก็ไม่พ้นจากความทุกข์ไปได้

เมื่อรู้เห็นทุกข์พร้อมทั้งสาเหตุตามที่เป็นจริงแล้ว ย่อมเบือนหน้าคลายความต้องการในสิ่งที่เป็นทุกข์หรือก่อให้เกิดทุกข์ และคิดหาหนทางที่จะพ้นไปจากทุกข์โดยกำหนดว่า เมื่อมีทุกข์อุบายที่จะแก้ทุกข์ก็ต้องมีเช่นกัน จึงได้ตั้งเป้าหมายที่จะทำตนให้พ้นจากความทุกข์เรียกว่าทุกข์นิโรธ ไว้ กำหนดเป้าหมายเอาไว้แล้ว ก็จำเป็นต้องมีวิธีดำเนินการ เรียกว่า มรรค เพื่อจะให้บรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้นั้น

อนึ่ง ทุกข์รวมทั้งสาเหตุนี้ พระพุทธเจ้าทรงตรัสว่า เป็นสภาวะธรรมที่ต้องอาศัยซึ่งกันและกันเกิดขึ้น (เรียกชื่อว่า ปฏิจจสมุปปन्नธรรม) จะเกิดขึ้นเองลอยๆ โดยไม่มีสาเหตุไม่ได้โดยทรงตรัสถึงกระบวนการเกิดขึ้นแห่งทุกข์ ด้วยพระบาลีว่า

“... เพราะอวิชาเป็นปัจจัย จึงมีสังขาร สังขารเป็นปัจจัย จึงมีวิญญาณ วิญญาณเป็นปัจจัยจึงมีนามรูป นามรูปเป็นปัจจัย จึงมีสฬายตนะ สฬายตนะเป็นปัจจัย จึงมีผัสสะ ผัสสะเป็นปัจจัย จึงมีเวทนา เวทนาเป็นปัจจัย จึงมีตัณหา ตัณหาเป็นปัจจัย จึงมีอุปาทาน อุปาทานเป็นปัจจัย จึงมีภพภพเป็นปัจจัย จึงมีชาติ ชาติเป็นปัจจัย จึงมีชรา มรณะ โสกะ ปริเทวะ ทุกข์ โทมนัส อุปายาส เป็นอันว่ากองทุกข์ทั้งหมดนั้นย่อมเกิดขึ้นด้วยอาการอย่างนี้”^{๘๓}

นั่นเป็นสมุทัยวาร (สายเกิด) แห่งปฏิจจสมุปบาทหรือกระบวนการของเหตุและผลในการเกิดขึ้นของทุกข์

พระบาลีในสมุทัยวารนี้เท่ากับรวมอริยสัจ ๒ ข้อ คือ ทุกข์ และทุกขสมุทัยเข้าด้วยกัน ส่วนในอริยสัจ ท่านแยกชาติ ชรา มรณะ โสกะ ปริเทวะ ทุกข์ โทมนัส และอุปายาสมาไว้ข้อที่ ๑ คือทุกข์ ในฐานะที่เป็นปัญหาที่ประสบซึ่งจะต้องคิดอ่านหาทางแก้ไข แล้วจึงกล่าวถึงกระบวนการของเหตุปัจจัยที่ก่อให้เกิดทุกข์ว่า มีอะไรบ้าง อะไรเป็นเหตุของอะไรอะไรเป็นผลของอะไร จนจบทั้งกระบวนการ จัดเป็นข้อที่ ๒ คือ ทุกขสมุทัย ในฐานะที่เป็นสาเหตุของปัญหา และตรัสถึงกระบวนการของความดับทุกข์ไว้ว่า

“...เพราะอวิชานั่นแหละดับ ไม่เหลือด้วยมรรค คือ เพราะวิราคะดับ สังขารจึงดับ เพราะสังขารดับ วิญญาณจึงดับ เพราะวิญญาณดับ นามรูปจึงดับ เพราะนามรูปดับ สฬายตนะจึงดับ เพราะสฬายตนะดับ ผัสสะจึงดับ เพราะผัสสะดับ เวทนาจึงดับ เพราะเวทนาดับ ตัณหาจึงดับ เพราะตัณหาดับ อุปาทานดับ เพราะอุปาทานดับ ภพจึงดับ เพราะภพดับ ชาติจึงดับ เพราะชาติดับ ชรา มรณโสกะปริเทวะ ทุกข์ โทมนัส อุปายาสจึงดับ เป็นอันว่ากองทุกข์ทั้งหมดย่อมดับด้วยอาการอย่างนี้”

^{๘๓} ข.ป. (บาลี) ๓๑/๘-๑๖/๓๑๗-๓๒๗.

นั้นเป็นนิโรธวาร (สายดับ) แห่งปัจจุสมุปบาทหรือกระบวนการของเหตุและผลในการดับของทุกข์ซึ่งนิโรธวารนี้ มีความหมายเท่ากับอริยสังข์ข้อที่ ๓ คือ ทุกขนิโรธ แสดงให้เห็นว่า เมื่อแก้ปัญหาอย่างถูกต้องตรงสาเหตุแล้ว ปัญหาอื่นๆ ก็จะดับไปตามเหตุปัจจัย และเมื่อถือเอาโดยความแล้ว ยังบ่งถึงแนวทางปฏิบัติหรือวิธีดำเนินการที่จะต้องลงมือปฏิบัติในการจัดการกับปัญหาให้สำเร็จลุล่วงได้ อันหมายถึงอริยสังข์ข้อที่ ๔ คือ ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา

อย่างไรก็ตาม นิโรธวาร (สายดับ) ของปัจจุสมุปบาทนี้ ถึงแม้จะกินความถึงอริยสังข์ข้อที่ ๔ ด้วย แต่ก็ยังไม่ให้ผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจน เพราะว่า ปัจจุสมุปบาทแสดงเฉพาะแต่กระบวนการที่ไปตามธรรมชาติอย่าง ไม่ได้แสดงวิธีการไว้ว่าต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง เพื่อการปฏิบัติที่ได้ผล ข้อนี้ ถ้าจะเปรียบเทียบกับเหมือนกับหมอี่รู้วิธีการแก้ไขโรค แต่ไม่ได้สั่งยาและบอกวิธีการปฏิบัติในการรักษาโรคไว้ ส่วนอริยสังข์ข้อที่ ๔ จะแสดงข้อปฏิบัติไว้เพื่อวัตถุประสงค์ข้อนี้คือ ความดับทุกข์อย่างชัดเจนโดยตรง และสามารถทดลองพิสูจน์ได้ว่า หากลงมือปฏิบัติตามหลักอริยมรรคมีองค์แปด โดยเริ่มต้นที่สัมมาทิฐิ กล่าวคือ มีความเห็นที่ถูกต้องตั้งตามความเป็นจริงเรื่อยไปจนถึงสัมมาสมาธิอย่างถูกต้องครบถ้วนแล้ว ก็สามารถจะนำไปสู่จุดหมาย กล่าวคือ การแก้ปัญหาได้อย่างเห็นผลแน่นอน

๒. กระบวนการตรวจสอบ

อริยสังข์ ๔ เป็นหลักธรรม หรือคำสอนที่แสดงถึงกระบวนการเกิดขึ้นของทุกข์ และกระบวนการดับไปของทุกข์ว่า ดำเนินไปอย่างไร และเพื่อความสมบูรณ์ครบถ้วนของการดำเนินการแต่ละขั้นตอน พระพุทธเจ้ายังได้ทรงแสดงการตรวจสอบ เพื่อตรวจสอบการดำเนินการแต่ละขั้นตอนไว้ด้วย ได้แก่ เรื่องญาณ ๓ คือ สัจจญาณ กิจจญาณ กตญาณ

๑) สัจจญาณ คือ รู้สภาพหรือภาวะที่เป็นจริงของแต่ละเรื่อง คืออะไร กล่าวคือ รู้ว่าอะไรคือทุกข์ของชีวิต อะไรคือสาเหตุของทุกข์ของชีวิต อะไรคือสาเหตุของทุกข์ ภาวะดับทุกข์เป็นอย่างไร วิธีการดับทุกข์คืออะไร

๒) กิจจญาณ คือรู้ถึงหน้าที่หรือวิธีการที่จะพึงกระทำในแต่ละเรื่องว่า พึงปฏิบัติอย่างไร

(๑) ในเรื่องทุกข์นั้น รู้ว่า เป็นสิ่งที่พึงรู้ให้ชัดเจน

(๒) ในเรื่องสมุทัยนั้น รู้ว่า เป็นสิ่งที่พึงละหรือกำจัดให้สิ้นไป

(๓) เรื่องนิโรธนั้น รู้ว่า เป็นสิ่งที่ต้องทำให้เป็นจริงขึ้น หรือทำให้สำเร็จบริบูรณ์

(๔) ในเรื่องมรรคนั้น รู้ว่า เป็นสิ่งที่ต้องเจริญ คือทำให้ครบถ้วน ปฏิบัติให้

สมบูรณ์

๓) กตญาณ คือ รู้ในสิ่งที่ลงมือปฏิบัติไปแล้ว เป็นการตรวจสอบผลของการกระทำที่ดำเนินการหรือลงมือปฏิบัติไปแล้วว่า ได้ผลหรือมีผลเป็นอย่างไร เป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างสมบูรณ์หรือไม่ กล่าวคือ

(๑) เรื่องทุกข์ ซึ่งเป็นสิ่งที่จะต้องรู้อย่างชัดเจน ถัดกัน และตามความเป็นจริงนั้น รู้อย่างชัดเจน ถูกต้องแล้วหรือยัง

(๒) เรื่องสมุทัย ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องละอย่างเด็ดขาดนั้น ละได้แล้ว หรือยัง

(๓) เรื่องนิโรธ ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องทำให้เป็นจริง คือ สำเร็จผลบริบูรณ์นั้นทำสำเร็จ

หรือยัง

(๔) เรื่องมรรค ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องเจริญ คือทำให้ครบถ้วนแล้วหรือยัง กล่าวโดยสรุปในคำสอนเรื่องอริยสัจ ๔ นั้น พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงกระบวนการเกิด และกระบวนการดับของทุกข์ ซึ่งเป็นกระบวนการความสัมพันธ์ของเหตุและผลทั้งในกระบวนการเกิดและกระบวนการดับของทุกข์ ดังที่ท่านพระอัสสชิเถระ (พระเถระรูปสุดท้ายในกลุ่มพระปัญจวัคคีย์)สรุปแสดงแก่พระพระสารีบุตรเมื่อครั้งยังเป็นอุปติสสปริพาชก ความว่า ธรรมเหล่าใดเกิดแต่เหตุ พระตถาคตทรงตรัสแสดงเหตุแห่งธรรมเหล่านั้นและความดับแห่งธรรมเหล่านั้น พระมหาสมณจะมีปกติทรงสั่งสอนอย่างนี้^{๘๔}

พร้อมทั้งแสดงหลักการตรวจสอบ (ญาณ ๓) เพื่อความสมบูรณ์ครบถ้วนของการดับทุกข์ หรือแก้ปัญหาตามกระบวนการของอริยสัจ ๔ ซึ่งเป็นกระบวนการตรวจสอบที่สามารถตรวจสอบได้ด้วยตนเอง

๒.๓.๔ การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบอริยสัจ ๔

ความหมายของการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบอริยสัจ ๔ เป็นกระบวนการแสวงหาความรู้โดยผู้เรียนพยายามคิดค้นวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ โดยใช้ลำดับขั้นตอน ของอริยสัจ ๔ เป็นแนวทางการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งประกอบไปด้วย^{๘๕}

๑. ทุขข์ (การกำหนดปัญหา)
๒. สมุทัย (การตั้งสมมติฐาน)
๓. นิโรธ (การทดลองเก็บข้อมูล)
๔. มรรค (การวิเคราะห์ข้อมูลและอุปสรรค)

สาโรช บัวศรี ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับวิธีสอนของไทย ความเป็นมาของวิธีสอนตามขั้นตอนของอริยสัจ ๔ ไว้ดังนี้^{๘๖}

ในวัฒนธรรมของชาติไทยเราได้ยอมรับนับถือว่าพระพุทธองค์เป็นบรมครูย่อมต้องมีวิธีสอนที่ดี ดังนั้น ถ้าเราพบว่าวิธีสอนของพระพุทธองค์เป็นอย่างไรแล้วก็ถือว่าเป็นวิธีสอนของครูไทยที่ควรมาปฏิบัติเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีด้วย วิธีสอนของพระพุทธองค์จะเรียนไว้ ณ ที่ใดบ้าง จะมีการอธิบายเกี่ยวกับวิธีสอนที่พระองค์ทรงใช้ไว้ที่ใดบ้าง ก็ไม่ทราบกันอย่างแพร่หลาย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอนุมานหรือคาดหมายเอาบ้าง โดยมากสิ่งที่เราพบเห็นกันนั้นก็คือ พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ในพระไตรปิฎก ซึ่งรวบรวมสิ่งที่สำคัญทั้งหมดของพระพุทธศาสนาเอาไว้ เป็นหนังสือที่มีจำนวนมากมายหลายเล่ม เรายังไม่มีเวลาที่จะอ่านให้หมด จึงไม่มีโอกาสที่จะได้พบได้ว่าจะมีคำอธิบายเกี่ยวกับวิธีสอนของพระพุทธองค์อยู่ในพระไตรปิฎก เพียงใด แต่เพื่อความรวดเร็วก็ควรที่จะสามารถ

^{๘๔} วมหา.(ไทย) ๔/๖๕/๗๔.

^{๘๕} สุวิทย์ มูลคำ, ๒๐ วิธีการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม, พิมพ์ครั้งที่ ๓ , (กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, ๒๕๔๕), หน้า ๑๕.

^{๘๖} สาโรช บัวศรี, วิธีสอนตามขั้นทั้งสี่ของอริยสัจในการศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, ๒๕๒๖), หน้า๑๐.

หรืออนุมานเกี่ยวกับวิธีสอนของพระพุทธองค์ได้บ้างตามสมควรจากคำสอนหรือพฤติกรรมต่างๆ ของพระองค์

เนื่องจากอริยสัจ ๔ เป็นคำสอนที่ถือว่าเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนาประการหนึ่งซึ่งพยายามทำการคาดหมายหรืออนุมานเอาวิธีสอนจากอริยสัจ ๔ และพฤติกรรมสิ่งแวดล้อมต่างนั้นได้บ้างไม่มากนักน้อย จากการอนุมาน ก็พอจะมองเห็นหรือพอจะอนุมานได้ว่า วิธีการแห่งปัญญานั้น คล้ายกับวิธีการของอริยสัจ ๔ อย่างที่สุด ดังพยายามเปรียบเทียบให้เห็นดังต่อไปนี้

๑. ชั้นต่างๆของอริยสัจสี่

๑) ทุกข์ ชีวิตนี้เป็นความทุกข์อย่างยิ่ง (ดังนั้น ปัญญาของเราก็คือ ทำอย่างไรจะได้พ้นทุกข์)

๒) สมุทัย สาเหตุใหญ่ที่ทำให้เกิดทุกข์ ได้แก่ ตัณหา (ดังนั้น เพื่อหาทางจำกัดตัณหาเสียได้ ทุกข์ก็ควรจะหมดไป วิธีการที่อาจทดลองเพื่อกำจัดตัณหาอาจมีดังนี้ อารมณ์อดอาหาร การนั่งสมาธิ การเข้าใจสิ่งที่ถูกต้อง)

๓) นิโรธ การดับทุกข์ (ในการให้ได้มาซึ่งสภาวะนี้ จำต้องดำเนินการต่างๆเพื่อให้ทุกข์ดับไป หรือเพื่อจะได้พ้นทุกข์ จึงทำการอดอาหาร เพื่อเห็นว่า การทำทุกรกิริยาไม่อาจพ้นทุกข์ได้ก็ลองทำอย่างอื่นออกไปอีก)

๔) มรรค จากการปฏิบัติต่างๆด้วยตนเองแล้ว ตกลงสรุปผลได้ว่า วิธีการที่จะพ้นทุกข์ได้นั้นมีทางเดียว คือ ทางที่เรียกว่า “มรรคแปด” นั้นเอง

๒. ชั้นต่างๆของวิธีการแห่งปัญญา

๑) การกำหนดปัญหา ได้แก่ การพิจารณาเหตุการณ์ต่างๆ เพื่อให้ถูกต้องเหมาะสม (ในกรณีนี้เมื่อพิจารณาเห็นว่าชีวิตเป็นความทุกข์อย่างแล้ว ก็กำหนดปัญหาได้ว่าทำอย่างไรจึงจะได้พ้นทุกข์นั่นเอง)

๒) ตั้งสมมติฐาน เมื่อเข้าใจปัญหา โดยรอบแล้ว เช่น รู้สาเหตุของปัญหาแล้ว อาจตั้งสมมติฐานหรือทดลองกำหนดหลักการในการแก้ไขได้ (เช่น กำหนดว่าจะทำกำจัดตัณหาเสียให้สิ้นเชิง และกำหนดวิธีการย่อยลง ไปอีกว่า อาจจะอดอาหาร อาจทำสมาธิ เป็นต้น)

๓) การทดลองและเก็บข้อมูล ลองทำตามที่ตั้งสมมติฐานแล้ว เช่น ลองอดอาหาร ลองทำสมาธิ ฯลฯ จดและจำผลของการปฏิบัติแต่ละอย่างไว้เพื่อพิจารณาต่อไป

๔) การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลหรือผลต่างๆ ที่จำไว้ชั้นทดลองนั้น เพื่อจะรู้ว่าสิ่งแก้ปัญหาที่กำหนดไว้ดั้งเดิมนั้นได้หรือไม่ประการใด

๕) การสรุปผล นำการสรุปให้เป็นหลักเกณฑ์ หรือข้อความที่แน่ชัดว่าได้แก้ปัญหาได้ด้วยวิธีใดและได้ผลประการใด (เช่น สรุปว่า วิธีทุกรกิริยานั้นไม่ได้ผลในการดับทุกข์แต่การปฏิบัติตามแนวทางของ “มรรคแปด” นั้น เป็นทางเดียวที่พ้นทุกข์ได้แต่จะพ้นได้ในระดับโลกียะหรือระดับโลกุตระก็ต้องแล้วแต่เหตุการณ์และบุคคล

จากการเปรียบเทียบนี้ ก็พอจะเห็นได้ว่าชั้นต่างๆของอริยสัจ ๔ และชั้นต่างๆของวิธีการแห่งปัญญานั้นคล้ายคลึงกันเต็มที่ จะกล่าวได้ว่า แบบเดียวกันก็ไม่ผิด คือ ต่างก็เป็นวิธีการหาเหตุผลและแก้ปัญหาตนเอง ดังนั้น นับว่าเป็นสิ่งมหัศจรรย์ไม่ใช่น้อยที่ตะวันออกและตะวันตก ค้นพบวิธีการ

ออกมาได้อย่างเดียวกัน โดยที่ไม่ได้ทราบซึ่งกันและกันเลย ต่างคนต่างคิดออกมา แต่สังเกตได้ว่า พระพุทธองค์ได้ทรงใช้วิธีการนี้มา ๒๕๔๙ ปีมาแล้ว

๓. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบอริยสัง ๔

๑) กำหนดปัญหา (ขั้นทุกข์)

(๑) ผู้สอนกำหนดและนำเสนอปัญหาอย่างละเอียด พยายามให้ผู้เรียนทำความเข้าใจต่อปัญหานั้นตรงกัน และพยายามสร้างความรู้สึกให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักว่า สิ่งที่คุณสอนนำเสนอเป็นปัญหาของทุกคน ทุกคนมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหานั้น และทุกคนจะต้องร่วมมือกันช่วยแก้ปัญหาเพื่อความสุขของทุกคน

(๒) ผู้สอนช่วยผู้เรียนให้ได้ศึกษาพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง ด้วยความรอบคอบและพยายามกำหนดขอบเขตของปัญหาซึ่งผู้เรียนจะต้องคิดแก้ไขให้ได้

๒) การตั้งสมมติฐาน (ขั้นสมุทัย)

(๑) ผู้สอนช่วยผู้เรียนให้ได้พิจารณาด้วยตัวเองว่าสาเหตุของปัญหาที่ยกขึ้นมากล่าวในขั้นที่ ๑ นั้นมีอะไรบ้าง

(๒) ผู้สอนช่วยผู้เรียนให้ความเข้าใจและตระหนักว่าในการแก้ปัญหาใดๆนั้น จะต้องกำจัดหรือดับ

(๓) ผู้สอนช่วยผู้เรียนให้คิดว่าการแก้ที่สาเหตุนั้นอาจจะทำอะไรได้บ้าง คือ ให้กำหนดสิ่งที่จะกระทำนี้เป็นข้อๆไป

๓) ทดลองและเก็บข้อมูล (ขั้นนิโรธ) ใช้เทคนิคการแบ่งงานและการทำงานเป็นกลุ่ม และเสนอแนะวิธีการจัดบันทึกข้อมูลสอนอาจให้ผู้เรียนช่วยกันเสนอว่า จะบันทึกข้อมูลอย่างไร หรือช่วยกันออกแบบตารางบันทึกข้อมูล

๔) วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล (ขั้นมรรค)

(๑) ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและสรุปได้ว่า ในบรรดาการทดลองหรือการกระทำด้วยตัวเองหลายๆอย่างนั้น บางอย่างก็แก้ปัญหาไม่ได้ บางอย่างก็ปัญหาได้ชัดเจน บางอย่างก็แก้ปัญหาไม่ชัดเจน การแก้ปัญหาให้สำเร็จจะต้องทำอย่างไรแน่

(๒) เมื่อลงข้อสรุปวิธีแก้ปัญหาได้แล้ว ให้ผู้เรียนช่วยกันกำหนดแนวทางในการปฏิบัติและลงมือปฏิบัติตามแนวทางนั้นโดยทั่วหน้ากัน รวมทั้งให้ผู้เรียนช่วยกันคิดวิธีการควบคุมและติดตามของการปฏิบัติเมื่อแก้ไขปัญหานั้นๆด้วย

สรุปหลักบอริยสัง ๔ ประการที่ทำให้ผู้บริหารจะต้องมีคุณธรรมประจำใจในการวิเคราะห์พัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การใช้ห้องสมุดให้มีความเรียบร้อยในการเรียน และการวัดผลประเมินผล สำหรับการเรียนการสอน โดยนำหลักบอริยสัง ๔ เข้าไปพัฒนาในการวิเคราะห์หลักบริหารเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานของโรงเรียน

๒.๔. ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการ

๒.๔.๑ ปัญหาการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการก็เช่นเดียวกันกับการบริหารงานทั่วไป คือ ต้องดำเนินการตามกระบวนการบริหาร การมีปัญหาก่เกิดขึ้นถือเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ การไม่มีปัญหาใดๆ ถือเป็นเรื่องประหลาดโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาในกระบวนการบริหาร

ดารี น้อยมี ให้ความเห็นว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ปัญหาการบริหารงานหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ปัญหาการปรับปรุงการเรียนการสอน ปัญหาการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ปัญหาการบริการวิชาการ ปัญหาการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการเรียนการสอน และปัญหาการบริหารบุคลากรทางวิชาการ^{๘๗}

เมธี ปิรันธนานนท์ แนะนำว่า ในการแก้ปัญหาให้ได้ผล ควรศึกษารายละเอียดของสาเหตุและลักษณะปัญหา พิจารณาหาหนทางแก้ปัญหาหลายทาง ประเมินผลการแก้ปัญหา ศึกษาแนวทางอื่นๆ ที่ช่วยแก้ปัญหา และการตัดสินใจเลือกทางแก้ปัญหาที่ประสบผลมากที่สุด^{๘๘}

นพพงษ์ บุญจิตราตุลและธรรมรส ติคุณุช ชี้ให้เห็นว่า การศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนนั้น ครูใหญ่ยังใช้เวลาในกิจกรรมที่เป็นการปรับปรุงการศึกษาของโรงเรียนน้อยเกินไป^{๘๙}

กิตติพงศ์ วงศ์สุวรรณ เห็นว่า ในทางปฏิบัติงานวิชาการผู้บริหารโรงเรียนไม่ได้ให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก และได้มอบหมายงานวิชาการให้กับผู้ช่วยฝ่ายวิชาการปฏิบัติทั้งหมดและไม่ค่อยได้เอาใจใส่ติดตามอย่างใกล้ชิด^{๙๐}

วิจิตร ธีระกุล และคณะ อธิบายว่า ปัญหาที่เกิดจากการนิเทศการศึกษา ได้แก่ ครูไม่ยอมรับเทคนิคใหม่ๆ ครูไม่สบายใจต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอน และเนื้อหาวิชา ไม่กล้าทดลองวิธีสอนใหม่ๆ มีพื้นฐานทางวิชาการน้อย มีชั่วโมงสอนและงานธุรการมากยึดมั่นแนวคิดเดิมไม่สนใจกับการปรับปรุงการเรียนการสอนเด็กขาดอุปกรณ์การเรียนการสอนและผู้ปกครองไม่เข้าใจปัญหาของโรงเรียน^{๙๑}

จิรพันธ์ ศิริโชติ เห็นว่า ปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ได้แก่ ครูไม่เข้าใจการประเมินผลการสอนระหว่างเรียน จึงเป็นผลให้การจัดการเรียนการสอนไม่ถูกต้อง^{๙๒}

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นพอสรุปได้ว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงานวิชาการได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ปัญหาด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ปัญหา

^{๘๗} ดารี น้อยมี, ปัญหาการบริหารงาน, *ที่ดิน* ๒๕ : ๑๙-๒๕ มกราคม-กุมภาพันธ์, ๒๕๒๒, หน้า ๑๙.

^{๘๘} เมธี ปิรันธนานนท์, *การบริหารการศึกษา*, (กรุงเทพมหานคร:พิทักษ์อักษร, ๒๕๒๕), หน้า ๑๙๗.

^{๘๙} นพพงษ์ บุญจิตราตุลและธรรมรส ติคุณุช, *บนเส้นทางสู่ผู้บริหารการศึกษา*, (ม.ป.ท.:ม.ป.ป., ๒๕๒๕), หน้า ๑๐๓.

^{๙๐} กิตติพงศ์ วงศ์สุวรรณ, *ฝ่ายวิชาการ, มิตรครู* ๓ : ๓๐-๓๑ กุมภาพันธ์, ๒๕๒๗, หน้า ๓๐.

^{๙๑} วิจิตร ธีระกุล และคณะ, *การนิเทศการศึกษา*, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ, ๒๕๑๙), หน้า ๒๑๐.

^{๙๒} จิรพันธ์ ศิริโชติ, *การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน*, *วิทยาสาร* ๔ : ๒๑-๒๔ กุมภาพันธ์, ๒๕๒๑, หน้า ๒๑.

การนิเทศการศึกษา และปัญหาเกี่ยวกับตัวครู การบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารที่ใช้กระบวนการบริหารโดยอาศัยทรัพยากรพื้นฐานที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการจึงมีประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาอย่างยิ่ง ที่จะใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น

๒.๔.๒ แนวทางการบริหารงานวิชาการ

จากผลที่พบในการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ครั้งนี้มีแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้

๑. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารและครูควรมีการแนะนำให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร เช่น วิสัยทัศน์ ปรัชญา คติพจน์ จุดอ่อน จุดแข็งของนักเรียน หลักสูตรแกนกลางไว้เพียงพอต่อความต้องการของครู ควรมีกำหนดนโยบายและแผนงานวิชาการของโรงเรียนไว้ตลอดปีการศึกษา

๒. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ครูฝ่ายวิชาการควรมีจัดการเรียนรู้เข้าสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถและความถนัดของครูเป็นสำคัญ ควรมีการจัดให้มีการปรึกษาหารือและประชุมร่วมกันในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน และควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๓. ด้านวัดผลและประเมินผล ผู้บริหารและครูควรจัดให้มีเครื่องมือใช้ในการวัดผลและประเมินผลทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้/ทุกชั้นควรจัดให้มีการอบรมหรือประชุมปฏิบัติการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลควรมีการจัดทำคลังข้อสอบและควรให้มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพความเป็นจริง

๔. ด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารควรกำหนดบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้นิเทศไว้อย่างชัดเจน ถูกต้อง ควรจัดให้มีการสร้างเครื่องมือนิเทศสำหรับใช้ในการนิเทศภายในเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และควรให้มีการกำหนดเป้าหมายและแผนการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างชัดเจนและถูกต้อง

๕. ด้านส่งเสริมวิชาการแก่ครูและชุมชน ผู้บริหารควรจัดการเปิดโอกาสให้ครูได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยการเข้ารับการอบรมประชุมสัมมนาทางวิชาการ ควรจัดงบประมาณสนับสนุนแก่บุคลากรที่เข้ารับการอบรมทางวิชาการอย่างเพียงพอ และควรจัดให้มีการประชุมอบรมทางวิชาการอยู่เสมอ

๖. ผู้บริหารควรมีการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในทุกด้าน นอกจากนี้ ควรมีการศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนตามขอบข่ายงานวิชาการที่กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาให้ครบทั้ง ๑๗ ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นหรือการดำเนินการให้ความเห็น ด้านวางแผนงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนว ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการด้านการ

ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นด้านการส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานสถานศึกษาและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และด้านพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี

สรุปได้ว่า ผู้บริหารจะต้องมีการบริหารงานวิชาการทุกด้าน มีความพร้อมทุกด้าน ทั้งบริหารงานภายใน ภายนอกโรงเรียน ไปพร้อมกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานพร้อมทั้งให้การสนับสนุนให้บุคลากรทางการศึกษาไปปฏิบัติงานในสถานที่ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุขชัย ชันอัครวะ ได้ศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานการมัธยมศึกษาอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานการมัธยมศึกษาอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่จากฐานอำนาจ ๕ ประเภทของเฟรนซ์ และราเวนนั้น ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนใช้อำนาจจากรากฐานตามกฎหมาย ในระดับมากที่สุด จากรากฐานการอ้างอิงจากรากฐานการให้รางวัล และจากรากฐานการเป็นผู้เชี่ยวชาญในระดับมากและจากรากฐานการบังคับหรือการลงโทษในระดับน้อย และยังพบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนใช้อำนาจจากรากฐานตามกฎหมายและจากรากฐานการอ้างอิง ในระดับมาก จากรากฐานการให้รางวัลและจากรากฐานเป็นผู้เชี่ยวชาญระดับปานกลาง และจากรากฐานการบังคับหรือการลงโทษในระดับน้อย การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนนั้นควรเป็นไปในทางที่เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์บุคคลและบริบทต่างๆ ไม่ใช้อำนาจจากฐานอำนาจใดอำนาจหนึ่งมากเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาถึงกระแสของการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในยุคปัจจุบันที่เรียกร้องให้ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสนใจกับฐานอำนาจด้านอื่นๆ มากขึ้น เพื่อนำมาพิจารณาประกอบการใช้อำนาจในทางที่ถูกต้องและที่เหมาะสมกับยุคสมัย^{๔๓}

ประไพศรี ชันคำ ได้ศึกษาการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาสังกัดสำนักงานการมัธยมศึกษาอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จากการศึกษาพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาในการปฏิรูปการศึกษาได้มีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการกำหนดแผนการดำเนินงานโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในขั้นตอนการประชุมจัดทำและอนุมัติแผนได้มีการจัดระบบงานชัดเจนมอบหมายงานตรงกับความรู้ความสามารถและส่งเสริมให้บุคลากรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ออกคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรมีการประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติตามแผนเกิดความเข้าใจทิศทางการประสานงานและความสัมพันธ์และงานแต่ละฝ่ายได้ชัดเจน การ

^{๔๓}สุขชัย ชันอัครวะ, “การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานการมัธยมศึกษาอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่”, ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, **วิทยานิพนธ์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๑),

ควบคุมกำกับติดตาม มีแผนการดำเนินการอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร มีผู้รับผิดชอบโดยตรง การรายงานเป็นลักษณะบันทึกความและมีการประเมินผลดำเนินการทั้งการบันทึกข้อความ^{๔๔}

วรเชษฐ์ จันทกริรมย์ ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการมัธยมศึกษาอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่า ผู้บริหารในสถานศึกษา ได้มีการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาทุกด้าน โดยมีปัญหาแต่ละด้านดังนี้ ๑. ด้านหลักสูตร คือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำสาระต่างๆของหลักสูตรใหม่ ข้อเสนอแนะ ควรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่คณะครู และผู้มีส่วนร่วม ๒. ด้านการเรียนการสอน คือ สถานศึกษาขาดแคลนครู จำนวนครูไม่ครบชั้นข้อเสนอแนะควรจัดรวมโรงเรียนของห้องเรียนที่อยู่ใกล้เคียงเข้าด้วยกัน ๓. ด้านการวัดผลประเมินผล คือ การวัดและประเมินผลไม่เป็นไปตามสภาพจริงข้อเสนอแนะควรมีการประเมินผลตามสภาพความเป็นจริง ๔. ด้านการนิเทศภายใน คือ ขาดการวางแผนการนิเทศ ข้อเสนอแนะ ควรวางแผนและแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบในการนิเทศภายใน ๕. ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการวิชาการ คือ ขาดการส่งเสริมและการพัฒนาให้ครูได้ศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ ๖. ด้านการวิจัยและการพัฒนา คือ ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ไม่มีความรู้และความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน ๗. ด้านการบริหารโครงการทางการวิชาการ คือ ขาดการกำกับติดตามผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ๘. ด้านการบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศ คือ ขาดการนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ๙. ด้านการประเมินผลงานทางการวิชาการ คือ ขาดการวางแผนในการประเมินผลงานทางการวิชาการในสถานศึกษา^{๔๕}

สุวรรณ ทองคำ ทำการวิจัยเรื่องสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการมัธยมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการมัธยมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ความสัมพันธ์ระหว่างวิทยุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์การบริหาร และขนาดของโรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนดำรงตำแหน่งอยู่กับสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ๑. ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก และ ๒. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวิทยุฒิไม่เกิน ๕๐ ปี ส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีวิทยุฒิมากกว่า ๕๐ ปี ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าลงมา ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหารไม่เกิน ๑๐ ปี ส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมากที่สุดรองลงมาเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหาร ๑๑-๒๐ ปี ตามลำดับ และผู้บริหารโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนขนาดกลางส่วนใหญ่บริหารงานตาม

^{๔๔} ประไพศรี ชันคำ, “การบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการมัธยมศึกษาอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา”, ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยานิพนธ์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๒),

^{๔๕} วรเชษฐ์ จันทกริรมย์, “การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการมัธยมศึกษาอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน” การค้นคว้าแบบอิสระ, ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๖),

หลักธรรมาภิบาลมากที่สุด รองลงมาเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ตามลำดับ^{๙๖}

พระครูปลัดบุญยัง ทูลลโภ (สุนทรวิภาต) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี” พบว่า ๑) ผู้ตอบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๖๐ มีอายุระหว่าง ๔๕ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๓๐ วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๖๐ มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ ๖-๑๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๖๐ ๒) ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของบุคลากรทางการศึกษา อำเภอสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านบริหารหลักสูตร, ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านห้องสมุด และ ด้านการวัดผลประเมินผล ๓) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ โรงเรียนประถมศึกษาทุกด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ๔) ปัญหาด้านหลักสูตรขาดการวางแผนที่ดี ด้านสื่อการเรียนการสอนขาดทักษะการใช้สื่อที่ทันสมัย ด้านห้องสมุดขาดคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูล และขาดการวัดผลและประเมินผลที่ชัดเจน ๕) แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรควรกำหนดแผนปฏิบัติงานให้ชัดเจนและประชุมสัมมนาคณะครู ด้านสื่อมีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการใช้สื่อที่ทันสมัย ควรมีการประชุมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันเกี่ยวกับห้องสมุด และมีการติดตามวัดผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน^{๙๗}

วัฒนา โมจิตร ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่าการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัศึกษามีการปฏิบัติมากในทุกด้าน สำหรับปัญหาการบริหารงานพบว่า หลักสูตรที่ใช้ไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น วัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนและงบประมาณมีน้อยไม่เพียงพอต่อการนำมาพัฒนาการเรียนการสอน^{๙๘}

บัวจันทร์ ทะระมา ได้ศึกษาเจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูของครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนเอกชน อำเภอเมืองเชียงใหม่ ภาคการเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๓๙ พบว่า ทั้งครูชายและหญิงมีเจตคติต่อวิชาชีพครูในระดับดี โดยครูหญิงมีเจตคติอยู่ในระดับสูงกว่าครูชายเล็กน้อย ผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าครูส่วนใหญ่มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ถึงแม้ว่าจะเปลี่ยนแปลงอาชีพได้ก็ยังคงต้องการที่จะเป็นครูต่อไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาเจตคติต่อวิชาชีพครูของพนักงานครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน เมื่อเปรียบเทียบกับเจตคติต่อวิชาชีพครู จำแนกตามสถานศึกษาเพศ และ

^{๙๖} สุวรรณ ทองคำ, “สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการมัธยมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี”, *วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยการค้ำไทย, ๒๕๔๕),

^{๙๗} พระครูปลัดบุญยัง ทูลลโภ (สุนทรวิภาต) “การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี” สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, วิทยานิพนธ์, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^{๙๘} วัฒนาโมจิตร, “การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่”, *การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๐),

ประสบการณ์ในการสอนเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพของพนักงานครูสังกัดเทศบาลเมืองลำพูนในอนาคตต่อไป^{๔๔}

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้นพอจะสรุปได้ คือ การบริหารสถานศึกษานั้นส่วนใหญ่นั้นแล้วจะต้องบริหารให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารให้มากที่สุด ทั้งในด้านการวางแผนการจัดการศึกษา การบริหารงานบุคคล งานวิชาการ การกำหนดนโยบายรวมถึงการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล สำหรับส่วนของผู้บริหารนั้นเห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารงานเป็นอย่างมาก ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำควรมีความอดทน อดกลั้น หนักแน่น กล้าตัดสินใจ มีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม โปร่งใส มีลักษณะความเป็นผู้นำและเป็นประชาธิปไตยและใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ในการบริหารเนื่องจากหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้เน้นถึงการปฏิบัติที่ผู้บริหารสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้ การใช้ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารนั้นมีผลต่อการบริหารสถานศึกษาซึ่งการบริหารแบบอริสัจ ๔ นั้น เป็นการบริหารที่จะทำให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

^{๔๔} บัวจันทร์ ทะระมา, “เจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูของครูประถมศึกษาในโรงเรียนเอกชน อำเภอเมืองเชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๐), หน้า

๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual) Framework) ประกอบด้วยตัวแปรต้น (Independent Variables) และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ สภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ กรอบแนวคิดเห็นของประชากรต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ดังแผนภูมิที่แสดง

ตัวแปรต้น (Independent Variable)	ตัวแปรตาม (Dependent Variable)
ปัจจัยส่วนบุคคล ๑. เพศ ๒. อายุ ๓. วุฒิการศึกษา ๔. ประสบการณ์ทำงาน	การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหาร ๑. หลักสูตร ๒. การเรียนการสอน ๓. การใช้สื่อการเรียนการสอน ๔. กิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน ๕. การวัดผลประเมินผล

แผนภูมิที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๑ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ทั้งหมด จำนวน ๒๘๐ คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งเลือกการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างของ R.V. Krejcie และ D.W.Morgan โดยวิธีเจาะจง (Purposive) บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๖๒ คน ดังรูปปรากฏตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
๑ โรงเรียนอนุบาลรัตนราชกัญญาราชาวิทยาลัย	๗๐	๓๕
๒ โรงเรียนสุวรรณพลับพลาพิทยาคม	๖๐	๓๘
๓ โรงเรียนโพธิสารพิทยากร	๗๘	๔๙
๔ โรงเรียนนวมหรรณพาราม	๗๒	๔๐
รวม	๒๘๐	๑๖๒

ธนานินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย spss, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร: บิสนิเนสอาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๒), หน้า ๔๙.

๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยดำเนินการดังนี้ คือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขต ตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยได้แบ่งเป็น ๔ ตอนคือ

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิ การศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) มี ๕ ด้าน ๔ ระดับ จำนวน ๔๐ ข้อ แบ่งได้ดังนี้^๒

ด้านหลักสูตร	๘	ข้อ
ด้านการเรียนการสอน	๘	ข้อ
ด้านสื่อการเรียนการสอน	๘	ข้อ
ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน	๘	ข้อ
ด้านวัดและประเมินผล	๘	ข้อ

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open- Ended) เป็นแบบสอบถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปทำการหาคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปทดสอบ (Pre-test) ตามขั้นตอนดังนี้

๑. ทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามไปขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาช่วยตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษา จำนวน ๕ ท่าน ได้แก่

๑) พระครูปริยัตถธรรมภิราม, ดร. อาจารย์สอนพิเศษ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หน่วยวิทยบริการ จังหวัดสกลนคร

๒) รองศาสตราจารย์. พิเศษ ดร.วิษชุดา หุ่นวิไล อาจารย์สอนพิเศษ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อินฉา ศิริวรรณ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

^๒Likert, Technique for the measurement of attitudes archives of psychology, (NewYork : Mchraw Hill Interntional Book Company,1932), P 55.

๕) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชัย ศรีนोक หัวหน้าภาควิชาหลักสูตรและการสอน อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของข้อคำถาม (IndexObjective Congruence : IOC) ได้ค่า IOC ๐.๘ - ๑.๐๐ ซึ่งถือว่านำไปศึกษาได้

๒. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบก่อนนำไปใช้จริง (Pre-Fest) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของความเชื่อมั่น ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ทางสถิติ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของความเชื่อมั่น เท่ากับ ๐.๙๙๖

๓. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

๑. ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้แก่บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา เขต ตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

๒. รับคืนแบบสอบถามจากบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

๓. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

๓.๓.๑ เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้อดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ค่าน้ำหนักคะแนนของตัวเลือกตอบ
มากที่สุด	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ ๕ คะแนน
มาก	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ ๔ คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ ๓ คะแนน
น้อย	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ ๒ คะแนน
น้อยที่สุด	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ ๑ คะแนน

๓.๓.๒ เกณฑ์การแปลความหมาย

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้^๓

๔.๕๑ – ๕.๐๐	หมายถึง	มีคะแนนเท่ากับ มากที่สุด
๓.๕๑ – ๔.๕๐	หมายถึง	มีคะแนนเท่ากับ มาก
๒.๕๑ – ๓.๕๐	หมายถึง	มีคะแนนเท่ากับ ปานกลาง
๑.๕๑ – ๒.๐๐	หมายถึง	มีคะแนนเท่ากับ น้อย
๑.๐๐ – ๑.๕๐	หมายถึง	มีคะแนนเท่ากับ น้อยที่สุด

๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนทั้งหมด นำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

๓.๔.๑ หาค่าร้อยละของตัวแปรสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

๓.๔.๒ หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายชื่อรายด้านและโดยรวมและแปลความหมายของความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ในด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ด้านวัดและประเมินผล

๓.๔.๓ เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance : ANOVA)

๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าเฉลี่ยร้อยละด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปบริการทางสังคมศาสตร์ใช้อย่างแพร่หลายในทางสถิติ ดังต่อไปนี้

๑. สถิติเชิงพรรณนา เป็นค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับค่าความถี่ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) One-Way ANOVA ใช้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ

๒. สถิติเชิงอนุมานเพื่อหาค่า t-test และ F-test (One – way ANOVA Analysis of Variance) ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตัวแปรอิสระที่มากกว่าสองกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญ สถิติ ๐.๐๕

^๓บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น ,๒๕๔๓), หน้า ๒๑ – ๒๕.

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลัก อริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์สถิติ สำเร็จรูป แบ่งออกเป็น ๕ ตอน ดังนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ (Percentage)

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๔.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครโดยการทดสอบค่าที (t-test)

๔.๔ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ โดยการ ทดสอบค่า t-test จำแนกตาม อายุ, วุฒิการศึกษา, ประสบการณ์ทำงาน โดยการวิเคราะห์ความ แปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way Analysis of Variance : ANOVA)

๔.๕ ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ(Percentage)

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๕๒	๓๒.๑
หญิง	๑๑๐	๖๗.๙
รวม	๑๖๒	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า จากกลุ่มตัวอย่าง ๑๖๒ คน เป็นหญิง จำนวน ๑๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๙ เป็นชาย จำนวน ๕๒ คนคิดเป็นร้อยละ ๓๒.๑ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
๒๐-๓๐ ปี	๙๓	๕๗.๔
๓๑ - ๔๐ ปี	๒๑	๑๓.๐
๔๑ - ๔๕ ปี	๑๖	๙.๙
๔๖ ปีขึ้นไป	๓๒	๑๙.๘
รวม	๑๖๒	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า จากกลุ่มตัวอย่าง ๑๖๒ คน มีอายุระหว่าง ๒๐ - ๓๐ ปี จำนวน ๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๔, อายุ ๔๖ ปีขึ้นไปจำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๘ อายุ ๓๑ - ๔๐ ปีจำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๐, และอายุ ๔๑- ๔๕ ปีจำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๙ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒๓	๑๔.๒
ปริญญาตรี	๑๐๒	๖๓.๐
ปริญญาโท	๓๗	๒๒.๘
รวม	๑๖๒	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า จากกลุ่มตัวอย่าง ๑๖๒ คน มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๐, วุฒิปริญญาโท ๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๘ และต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๒ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์

ประสบการณ์ทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
๑ - ๕ ปี	๘๐	๔๙.๔
๖ - ๑๐ ปี	๒๗	๑๖.๗
๑๑-๑๕ ปี	๑๓	๘.๐
๑๖ - ๒๐ ปี	๔๒	๒๕.๙
รวม	๑๖๒	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า จากกลุ่มตัวอย่าง ๑๖๒ คน มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ ๑ - ๕ ปีจำนวน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๔, และมีประสบการณ์ ๑๖ - ๒๐ ปีจำนวน ๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๙, และ ๖ - ๑๐ ปีจำนวน ๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗, และ ๑๑ - ๑๕ ปีจำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๐ ตามลำดับ

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย แบ่งเป็น ๕ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ - ๕.๐๐	หมายถึง	มีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ - ๔.๔๙	หมายถึง	มีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ - ๓.๔๙	หมายถึง	มีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ - ๒.๔๙	หมายถึง	มีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๔๙	หมายถึง	มีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๕ แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครโดยภาพรวม โดยการหาค่าเฉลี่ย

การบริหารงานวิชาการ ตามหลักอริยสัจ ๔	n = ๑๖๒		ระดับ ความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
๑. ด้านหลักสูตร	๓.๑๓	๑.๐๖	ปานกลาง
๒. ด้านการเรียนการสอน	๓.๑๗	๑.๐๒	ปานกลาง
๓. ด้านสื่อการเรียนการสอน	๓.๑๙	๐.๙๘	ปานกลาง
๔. ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน	๓.๑๓	๐.๑๐	ปานกลาง
๕. ด้านการวัดและประเมินผล	๓.๕๖	๑.๐๐	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๒๓	๑.๐๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๒๓) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๕๖) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ ด้านสื่อการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๙, ด้านการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๑๗) ด้านหลักสูตรมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๑๓) ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๑๓) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านหลักสูตร

ด้านหลักสูตร	n = ๑๖๒		ระดับ
	\bar{X}	S.D.	ความคิดเห็น
หลักสูตรเนื้อหายากทำให้หาครูสอนไม่ได้	๒.๔๔	๑.๑๔	น้อย
ผู้บริหารมีปัญหาหลักสูตรมากไปสอนไม่ทัน	๒.๖๓	๑.๑๘	ปานกลาง
ขาดแคลนครูผู้สอนวิชาเฉพาะทาง	๓.๐๐	๑.๒๑	ปานกลาง
เนื้อหาหลักสูตรมากไปในบางรายวิชา	๓.๐๐	๑.๐๖	ปานกลาง
โรงเรียนได้จ้างครูเพิ่มในรายวิชาบาง	๓.๓๔	๑.๒๐	ปานกลาง
ผู้บริหารต้องประเมินการสอนเป็นระยะๆเพื่อหาทางพัฒนาการเรียนการสอน	๓.๒๒	๑.๐๒	ปานกลาง
ต้องหางบประมาณมาจ้างครูให้เพียงพอ	๓.๖๕	๑.๐๕	มาก
ผู้บริหารมีการจัดบริหารงานหลักสูตรและการเรียนการสอนด้วยความปรารถนาดี	๓.๘๐	๐.๙๗	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๑๓	๑.๐๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านหลักสูตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.13$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารมีการจัดบริหารงานหลักสูตรและการเรียนการสอนด้วยความปรารถนาดีอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.80$) , ต้องหางบประมาณมาจ้างครูให้เพียงพอมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.65$) , และด้านที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางได้แก่ โรงเรียนได้จ้างครูเพิ่มในรายวิชาบางมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.34$) , ผู้บริหารต้องประเมินการสอนเป็นระยะๆเพื่อหาทางพัฒนาการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.22$) , เนื้อหาหลักสูตรมากไปในบางรายวิชา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.00$) , ขาดแคลนครูผู้สอนวิชาเฉพาะทางมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.00$) , ผู้บริหารมีปัญหาหลักสูตรมากไปสอนไม่ทันมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.63$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยหลักสูตรเนื้อหายากทำให้หาครูสอนไม่ได้มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.44$) , ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๗ แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านการเรียนการสอน

ด้านการเรียนการสอน	n = ๑๖๒		ระดับ ความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
ผู้บริหารมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในบางรายวิชา	๒.๖๖	๑.๑๐	ปานกลาง
ผู้บริหารมีปัญหาในการจัดหาครูสอนไม่ตรงตามรายวิชาเฉพาะทาง	๒.๖๐	๑.๑๗	ปานกลาง
ผู้บริหารมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนน้อย	๒.๖๕	๑.๒๒	ปานกลาง
ครูที่จบตรงตามสาขามีน้อยไม่พอ	๒.๖๔	๑.๒๔	ปานกลาง
ผู้บริหารมีการพัฒนาในการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ	๓.๖๗	๐.๙๐	มาก
ผู้บริหารแสวงหาครูที่มีประสบการณ์และเรียนจบตรงรายวิชาที่จัดให้สอน	๓.๗๖	๐.๙๓	มาก
ผู้บริหารเข้าร่วมอบรมในด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน	๓.๗๒	๐.๙๕	มาก
ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเรียนตรงตามสายที่ขาดแคลน	๓.๗๑	๐.๙๕	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๑๗	๑.๐๒	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๑๗), และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านผู้บริหารแสวงหาครูที่มีประสบการณ์และเรียนจบตรงรายวิชาที่จัดให้สอนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๗๖), ผู้บริหารเข้าร่วมอบรมในด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๒, ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเรียนตรงตามสายที่ขาดแคลนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๗๑), ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนในข้อผู้บริหารมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในบางรายวิชา มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๒.๖๖), ผู้บริหารมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนน้อยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๒.๖๕), ครูที่จบตรงตามสาขามีน้อยไม่พอมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๒.๖๔), ผู้บริหารมีปัญหาในการจัดหาครูสอนไม่ตรงตามรายวิชาเฉพาะทางมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๒.๖๐), มีค่าเฉลี่ยปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๘ แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านสื่อการเรียนการสอน

ด้านสื่อการเรียนการสอน	n = ๑๖๒		ระดับ ความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
ผู้บริหารจัดสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ	๒.๘๔	๑.๑๕	ปานกลาง
ผู้บริหารจัดหาสื่อการเรียนการสอนไม่ทันต่อยุคปัจจุบัน	๒.๗๗	๑.๐๗	ปานกลาง
ผู้บริหารไม่มีงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอน	๓.๐๑	๑.๐๖	ปานกลาง
ผู้บริหารรู้เท่าไม่ถึงการณ์กับการใช้สื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน	๒.๘๑	๑.๑๐	ปานกลาง
ผู้บริหารจัดกิจกรรมทางงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนทุกภาคการศึกษา	๓.๔๗	๐.๙๐	ปานกลาง
ผู้บริหารมีการเตรียมการในการจัดหาสื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนทุกปี	๓.๕๔	๐.๙๕	มาก
ผู้บริหารใช้งบประมาณจัดซื้ออุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม	๓.๕๑	๐.๙๒	มาก
ผู้บริหารให้ความสำคัญการจัดประชุมให้ความรู้แก่ครูเรื่องสื่อและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนอยู่เสมอ	๓.๕๙	๐.๙๐	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๑๙	๐.๙๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๑๙), และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญการจัดประชุมให้ความรู้แก่ครูเรื่องสื่อและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนอยู่เสมอมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๕๙), ผู้บริหารมีการเตรียมการในการจัดหาสื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนทุกปีมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๕๔), ผู้บริหารใช้งบประมาณจัดซื้ออุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๕๑), มีระดับค่าเฉลี่ยในระดับมาก ผู้บริหารจัดกิจกรรมทางงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนทุกภาคการศึกษาค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๔๗), ผู้บริหารไม่มีงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๐๑), ผู้บริหารจัดสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๒.๘๔), ผู้บริหารรู้เท่าไม่ถึงการณ์กับการใช้สื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๒.๘๑), และผู้บริหารจัดหาสื่อการเรียนการสอนไม่ทันต่อยุคปัจจุบันมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๒.๗๗), ที่มีค่าเฉลี่ยปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๙ แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน

ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน	n = ๑๖๒		ระดับ ความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
ผู้บริหารมีการจัดกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับ รายวิชาที่เรียน	๒.๕๗	๑.๒๑	ปานกลาง
ผู้บริหารไม่มีนโยบายในการจัดกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอน	๒.๕๐	๑.๒๐	ปานกลาง
ผู้บริหารไม่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรม	๒.๔๓	๑.๑๕	น้อย
ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการมองการณ์ไกลน้อย	๒.๕๔	๑.๒	ปานกลาง
ผู้บริหารมีการแสวงหาความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ใน การจัดกิจกรรมอยู่เสมอ	๓.๕๙	๐.๙๒	มาก
ผู้บริหารให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอน	๓.๗๘	๐.๙๑	มาก
ผู้บริหารให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอน	๓.๘๐	๐.๘๖	มาก
ผู้บริหารพร้อมให้การสนับสนุนและส่งเสริมในการจัดกิจกรรมเสริม ในการเรียนการสอนเพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ที่ดี	๓.๘๔	๐.๙๑	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๑๓	๑.๐๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๑๓), และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ผู้บริหารพร้อมให้การสนับสนุนและส่งเสริมในการจัดกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอนเพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ที่ดีมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๘๔), ผู้บริหารให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๘๐), ผู้บริหารให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๗๘), ผู้บริหารมีการแสวงหาความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมอยู่เสมอมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๕๙), มีค่าเฉลี่ยในระดับมากและข้อที่ผู้บริหารมีการจัดกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับรายวิชาที่เรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๒.๕๗), ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการมองการณ์ไกลน้อยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๒.๕๔), ผู้บริหารไม่มีนโยบายในการจัดกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๒.๕๐), มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และข้อผู้บริหารไม่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๒.๔๓), มีค่าเฉลี่ยในระดับน้อยตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านการวัดและประเมินผล

ด้านการวัดและประเมินผล	n = ๑๖๒		ระดับ ความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
ผู้บริหารมีปัญหาการวัดและประเมินผลทุกภาคการศึกษา	๓.๐๓	๑.๓๐	ปานกลาง
ผู้บริหารมีความเข้าใจในการให้บริการและเก็บรักษาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม	๓.๑๐	๑.๒๓	ปานกลาง
ผู้บริหารมีวิธีแก้ปัญหาการใช้เครื่องมือวัดผลหลากหลายสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดในโรงเรียน	๓.๕๖	๐.๙๒	มาก
ผู้บริหารมีวิธีแก้ปัญหาการตรวจสอบหลักฐานการวัดการประเมินและพัฒนาตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ	๓.๖๐	๐.๙๒	มาก
ผู้บริหารได้กำหนดปฏิทินการวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียนไว้อย่างชัดเจน ในแต่ละภาคเรียนของทุกปีการศึกษา	๓.๗๗	๐.๙๔	มาก
ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะในกระบวนการวัดผลและประเมินผล	๓.๘๔	๐.๙๒	มาก
ผู้บริหารได้ปฏิบัติระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการในการจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลโดยเคร่งครัด	๓.๘๑	๐.๙๒	มาก
ผู้บริหารทำหน้าที่ดีต่อการวัดผลและประเมินที่ตั้งไว้ให้เป็นไปตามเกณฑ์	๓.๗๙	๐.๙๘	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๕๖	๐.๙๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย (\bar{X} =๓.๕๖), และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะในกระบวนการวัดผลและประเมินผลมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =๓.๘๔), ผู้บริหารได้ปฏิบัติระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการในการจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลโดยเคร่งครัดมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =๓.๘๑), ผู้บริหารทำหน้าที่ดีต่อการวัดผลและประเมินที่ตั้งไว้ให้เป็นไปตามเกณฑ์มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =๓.๗๙), ผู้บริหารได้กำหนดปฏิทินการวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียนไว้อย่างชัดเจนในแต่ละภาคเรียนของทุกปีการศึกษามีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =๓.๗๗), ผู้บริหารมีวิธีแก้ปัญหาการตรวจสอบหลักฐานการวัดการประเมินและพัฒนาตนเองอย่างมีประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =๓.๖๐), ผู้บริหารมีวิธีแก้ปัญหาการใช้เครื่องมือวัดผลหลากหลายสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดในโรงเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =๓.๕๖), มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก และผู้บริหารมีความเข้าใจในการให้บริการและเก็บรักษาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} =๓.๑๐), ผู้บริหารมี

ปัญหาการวัดและประเมินผลทุกภาคการศึกษามีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.03$) มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางตามลำดับ

๔.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยการทดสอบค่าที (t-test)

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครจำแนกตามเพศ

การบริหารงานวิชาการตาม หลักอริยสัจ ๔	ชาย		หญิง		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ด้านหลักสูตร	๔.๓๔	๐.๔๔	๒.๕๖	๐.๗๔	๑๕.๙๕	๐.๐๐
ด้านการเรียนการสอน	๔.๓๓	๐.๕๑	๒.๖๒	๐.๖๙	๑๕.๙๑	๐.๐๐
ด้านสื่อการเรียนการสอน	๔.๒๙	๐.๕๐	๒.๖๖	๐.๖๗	๑๕.๓๖	๐.๐๐
ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน	๔.๒๙	๐.๕๒	๒.๕๘	๐.๖๖	๑๖.๒๓	๐.๐๐
ด้านการวัดและประเมินผล	๔.๖๙	๐.๓๖	๓.๐๒	๐.๖๘	๑๖.๕๘	๐.๐๐
ค่าเฉลี่ยรวม	๔.๓๙	๐.๔๕	๒.๖๙	๐.๖๘	๑๖.๒๙	๐.๐๐

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ จำแนกตามเพศโดยการทดสอบค่าที โดยภาพรวม มีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณารายด้านก็ พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สาเหตุที่แตกต่างกัน เพราะว่า ผู้บริหารและครูมีประสบการณ์การสอนการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ที่แตกต่างกัน

๔.๔ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม อายุ, วุฒิการศึกษา, ประสบการณ์ทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance : ANOVA)

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครจำแนกตามอายุ

		SS	df	MS	F	Sig.
ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	๑๔๕.๘๖	๓	๔๘.๖๒	๒๑๑.๑๓	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๓๖.๓๘	๑๕๘	๐.๒๓		
	รวม	๑๘๒.๒๔	๑๖๑			
ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๑๒๓.๔๔	๓	๔๑.๑๕	๑๔๓.๒๖	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๔๕.๓๘	๑๕๘	๐.๒๒		
	รวม	๑๖๘.๘๓	๑๖๑			
ด้านสื่อการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๑๒๑.๗๒	๓	๔๐.๕๗	๑๘๓.๕๑	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๓๔.๙๓	๑๕๘	๐.๒๕		
	รวม	๑๕๖.๖๖	๑๖๑			
ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๑๒๔.๗๘	๓	๔๑.๕๙	๑๖๑.๔๑	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๔๐.๗๑	๑๕๘	๐.๒๕		
	รวม	๑๖๕.๔๙	๑๖๑			
ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	๑๑๑.๖๕๘	๓	๓๗.๒๑	๑๓๒.๘๗	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๔๔.๒๕	๑๕๘	๐.๒๘		
	รวม	๑๕๕.๙๑	๑๖๑			
ค่าเฉลี่ยรวม	ระหว่างกลุ่ม	๑๒๔.๙๑	๓	๔๑.๖๓	๑๗๐.๘๑	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๓๘.๕๑	๑๕๘	๐.๒๔	๑๖๓.๔๒	๑๖๑
	รวม	๒๓.๐๒	๑๖๗			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม ความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณารายด้านก็ พบว่า แตกต่างกันในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน สาเหตุที่มีความเห็นแตกต่างเพราะว่าผู้บริหารและครุมีความเข้าใจในหลักธรรมอริยสัจต่างกัน

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในด้านที่แตกต่างกัน เป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

ตารางที่ ๔.๑๓ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านหลักสูตรจำแนกตามอายุ

ด้านหลักสูตร	\bar{X}	๒๐ - ๓๐	๓๑ - ๔๐	๔๑ - ๔๕	๔๖ ปีขึ้นไป
		๓.๘๘	๒.๗๕	๒.๓๑	๑.๖๐
๒๐ - ๓๐	๓.๘๘	-	๑.๑๓*	๑.๕๗	๒.๒๘*
๓๑ - ๔๐ ปี	๒.๗๕		-	๐.๕๕*	๑.๑๕*
๔๑ - ๔๕	๒.๓๑			-	๑.๗๑*
๔๖ ปีขึ้นไป	๔.๔๔				-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปีมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ด้านหลักสูตรจำแนกตามอายุแตกต่างจากผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี กับ ๔๑ - ๔๕ ปี กับ ๔๖ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๔ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านการเรียนการสอนจำแนกตามอายุ

ด้านการเรียนการสอน	\bar{X}	๒๐ - ๓๐	๓๑ - ๔๐	๔๑ - ๔๕	๔๖ ปีขึ้นไป
		๓.๙๒	๒.๕๕	๒.๔๐	๑.๗๙
๒๐ - ๓๐	๓.๙๒	-	๑.๓๗*	๑.๕๒	๒.๑๓*
๓๑ - ๔๐ ปี	๒.๕๕		-	๐.๑๕	๐.๗๖*
๔๑ - ๔๕	๒.๔๐			-	๐.๖๑*
๔๖ ปีขึ้นไป	๑.๗๙				-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปีมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ด้านการเรียนการสอนจำแนกตามอายุแตกต่างจาก ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี กับ ๔๑ - ๔๕ ปี กับ ๔๖ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๕ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านสื่อการเรียนการสอนจำแนกตามอายุ

ด้านสื่อการเรียนการสอน	\bar{X}	๒๐ - ๓๐	๓๑ - ๔๐	๔๑ - ๔๕	๔๖ ปีขึ้นไป
		๓.๘๗	๒.๗๕	๒.๕๐	๑.๗๐
๒๐ - ๓๐	๓.๘๗	-	๑.๑๒*	๑.๓๗	๒.๐๔*
๓๑ - ๔๐ ปี	๒.๗๕		-	๐.๑๕	๐.๗๖*
๔๑ - ๔๕	๒.๕๐			-	๐.๖๑*
๔๖ ปีขึ้นไป	๑.๗๙				-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปีมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ด้านสื่อการเรียนการสอนจำแนกตามอายุแตกต่างจาก ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี กับ ๔๑ - ๔๕ ปี กับ ๔๖ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๖ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนจำแนกตามอายุ

ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน	\bar{X}	๒๐ - ๓๐	๓๑ - ๔๐	๔๑ - ๔๕	๔๖ ปีขึ้นไป
		๓.๘๖	๒.๖๒	๒.๒๑	๑.๘๐
๒๐ - ๓๐	๓.๘๖	-	๑.๒๔*	๑.๖๕	๒.๐๖*
๓๑ - ๔๐ ปี	๒.๖๒		-	๐.๔๑	๐.๘๒*
๔๑ - ๔๕	๒.๒๑			-	๐.๔๑*
๔๖ ปีขึ้นไป	๑.๘๐				-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปีมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนจำแนกตามอายุแตกต่างจาก ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี กับ ๔๑ - ๔๕ ปี กับ ๔๖ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๗ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลัก อริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามอายุ

ด้านการวัดและ ประเมินผล	\bar{X}	๒๐ - ๓๐	๓๑ - ๔๐	๔๑ - ๔๕	๔๖ ปีขึ้นไป
		๔.๒๖	๓.๐๘	๒.๗๕	๒.๒๔
๒๐ - ๓๐	๔.๒๖	-	๑.๑๘*	๑.๕๑	๒.๐๒*
๓๑ - ๔๐ ปี	๓.๐๘		-	๐.๓๓	๐.๘๔*
๔๑ - ๔๕	๒.๗๕			-	๐.๔๑*
๔๖ ปีขึ้นไป	๒.๒๔				-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปีมีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน วิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ด้านการวัดและประเมินผลจำแนกตามอายุแตกต่างจาก ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี กับ ๔๑ - ๔๕ ปี กับ ๔๖ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๘ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครค่าเฉลี่ยรวมจำแนกตามอายุ

ค่าเฉลี่ยรวม	\bar{X}	๒๐ - ๓๐	๓๑ - ๔๐	๔๑ - ๔๕	๔๖ ปีขึ้นไป
		๓.๙๖	๒.๗๕	๒.๔๓	๑.๘๕
๒๐ - ๓๐	๓.๙๖	-	๑.๒๑*	๑.๕๕	๒.๑๑*
๓๑ - ๔๐ ปี	๒.๗๕		-	๐.๓๒	๐.๙๐*
๔๑ - ๔๕	๒.๔๓			-	๐.๕๕*
๔๖ ปีขึ้นไป	๑.๘๕				-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปีมีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน วิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ค่าเฉลี่ยรวมจำแนกตามอายุแตกต่างจาก ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี กับ ๔๑ - ๔๕ ปี กับ ๔๖ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครจำแนกตามวุฒิการศึกษา

		SS	df	MS	F	Sig.
ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	๑๔๔.๒๑	๒	๗๒.๑๐	๓๐๑.๔๔	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๓๘.๐๓	๑๕๙	๐.๒๓		
	รวม	๑๘๒.๒๔	๑๖๑			
ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๑๒๒.๐๙	๒	๖๑.๐๔	๒๐๗.๖๙	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๔๖.๗๓	๑๕๙	๐.๒๙		
	รวม	๑๖๘.๘๓	๑๖๑			
ด้านสื่อการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๑๒๐.๐๔	๒	๖๐.๐๒	๒๖๐.๕๙	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๓๖.๖๒	๑๕๙	๐.๒๓		
	รวม	๑๕๖.๖๖	๑๖๑			
ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๑๒๓.๙๗	๒	๖๑.๙๘	๒๓๗.๓๕	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๔๑.๕๒	๑๕๙	๐.๒๖		
	รวม	๑๖๕.๔๙	๑๖๑			
ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	๑๐๖.๘๗	๒	๕๓.๔๓	๑๗๓.๒๔	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๔๙.๐๔	๑๕๙	๐.๓๐		
	รวม	๑๕๕.๙๑	๑๖๑			
ค่าเฉลี่ยรวม	ระหว่างกลุ่ม	๑๒๓.๔๓	๒	๖๑.๕๒	๒๔๒.๒๔	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๔๐.๓๘	๑๕๙	๐.๒๕		
	รวม	๑๖๓.๘๑	๑๖๑			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๙ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวม ความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านก็พบว่า แตกต่างกันในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในด้านที่แตกต่างกัน เป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

ตารางที่ ๔.๒๐ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านหลักสูตรจำแนกตามวุฒิการศึกษา

ด้านหลักสูตร	\bar{X}	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโท
		๔.๗๗	๓.๒๙	๑.๖๖
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๔.๗๗	-	๑.๔๘*	๓.๑๑*
ปริญญาตรี	๓.๒๙	-	-	๑.๗๗*
ปริญญาโท	๑.๖๖	-	-	-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ด้านหลักสูตรแตกต่างจาก ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีกับปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๑ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านการเรียนการสอนจำแนกตามวุฒิการศึกษา

ด้านการเรียนการสอน	\bar{X}	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโท
		๔.๗๔	๓.๓๐	๑.๘๖
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๔.๗๔	-	๑.๔๙*	๒.๘๘*
ปริญญาตรี	๓.๓๐	-	-	๑.๔๔*
ปริญญาโท	๑.๘๖	-	-	-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ด้านการเรียนการสอนแตกต่างจาก ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีกับปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๒ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านสื่อการเรียนการสอนจำแนกตามวุฒิการศึกษา

ด้านสื่อการเรียนการสอน	\bar{X}	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโท
		๔.๘๐	๓.๒๘	๑.๙๒
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๔.๘๐	-	๑.๕๒*	๒.๘๘*
ปริญญาตรี	๓.๒๘		-	๑.๔๔*
ปริญญาโท	๑.๙๒			-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ด้านสื่อการเรียนการสอนแตกต่างจาก ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีกับปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๓ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนจำแนกตามวุฒิการศึกษา

ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน	\bar{X}	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโท
		๔.๗๕	๓.๒๓	๑.๘๓
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๔.๗๕	-	๑.๕๒*	๒.๙๒*
ปริญญาตรี	๓.๒๓		-	๑.๔๐*
ปริญญาโท	๑.๘๓			-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนแตกต่างจาก ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีกับปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๔ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านการวัดและประเมินผลจำแนกตามวุฒิการศึกษา

ด้านการวัดและประเมินผล	\bar{X}	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโท
		๕.๐๐	๓.๖๙	๒.๓๑
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๕.๐๐	-	๑.๓๑*	๒.๖๙*
ปริญญาตรี	๓.๓๖		-	๑.๔๔*
ปริญญาโท	๑.๙๒			-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ด้านการวัดและประเมินผลแตกต่างจาก ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีกับปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๕ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครค่าเฉลี่ยรวมจำแนกตามวุฒิการศึกษา

ค่าเฉลี่ยรวม	\bar{X}	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโท
		๔.๘๑	๓.๓๖	๑.๙๒
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๔.๘๑	-	๑.๔๔*	๒.๘๙*
ปริญญาตรี	๓.๓๖		-	๑.๔๔*
ปริญญาโท	๑.๙๒			-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมแตกต่างจาก ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีกับปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

		SS	df	MS	F	Sig.
ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	๑๔๗.๙๕	๓	๔๙.๓๑	๒๒๗.๑๘	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๓๔.๒๙	๑๕๘	๐.๒๑		
	รวม	๑๘๒.๒๔	๑๖๑			
ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๑.๓๓๙๘	๓	๔๔.๖๖	๒๐๒.๔๗	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๓๔.๘๕	๑๕๘	๐.๒๒		
	รวม	๑๖๘.๘๓	๑๖๑			
ด้านสื่อการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๑๒๐.๘๗	๓	๔๐.๒๙	๑๗๗.๘๗	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๓๕.๗๘	๑๕๘	๐.๒๒		
	รวม	๑๕๖.๖๖	๑๖๑			
ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๑๓๔.๖๔	๓	๔๔.๗๕	๒๒๖.๔๒	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๓๑.๒๓	๑๕๘	๐.๑๙		
	รวม	๑๖๕.๘๗	๑๖๑			
ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	๑๒๒.๒๕	๓	๔๐.๗๕	๑๙๑.๒๕	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๓๓.๖๖	๑๕๘	๐.๒๑		
	รวม	๑๕๕.๙๑	๑๖๑			
ค่าเฉลี่ยรวม	ระหว่างกลุ่ม	๑๓๑.๕๐	๓	๔๓.๘๓	๒๑๗.๐๑	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๓๑.๙๑	๑๕๘	๐.๒๐		
	รวม	๑๖๓.๒๔	๑๖๑			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๖ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณารายด้านก็พบว่า แตกต่างกันในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในด้านที่แตกต่างกัน เป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

ตารางที่ ๔.๒๗ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านหลักสูตรจำแนกตามประสบการณ์

ด้านหลักสูตร	\bar{X}	๑-๕ ปี	๖-๑๐ ปี	๑๑-๑๕ ปี	๑๖-๒๐
		๔.๐๑	๒.๘๘	๒.๕๑	๑.๗๕
๑-๕ ปี	๔.๐๑	-	๑.๐๓*	๑.๕๐	๒.๒๖*
๖-๑๐ ปี	๒.๘๘		-	๐.๔๓*	๑.๐๕*
๑๑-๑๕ ปี	๒.๕๑			-	๑.๗๖*
๑๖-๒๐	๑.๗๕				-

* มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ ๑ - ๕ ปีมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ด้านหลักสูตรแตกต่างจากผู้ที่มีประสบการณ์ ๖ - ๑๐ ปี กับ ๑๑ - ๑๕ ปี กับ ๑๖- ๒๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๘ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านการเรียนการสอนจำแนกตามประสบการณ์

ด้านการเรียนการสอน	\bar{X}	๑-๕ ปี	๖- ๑๐ ปี	๑๑-๑๕ ปี	๑๖-๒๐
		๔.๐๔	๒.๘๗	๒.๕๐	๑.๙๒
๑-๕ ปี	๔.๐๔	-	๑.๑๓*	๑.๕๔	๒.๑๒
๖- ๑๐ ปี	๒.๘๗		-	๐.๓๓*	๐.๙๕
๑๑-๑๕ ปี	๒.๕๐			-	๐.๕๘*
๑๖-๒๐	๑.๙๒				-

* มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ ๑ - ๕ ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ด้านการเรียนการสอนแตกต่างจากผู้ที่มีประสบการณ์ ๖ - ๑๐ ปี กับ ๑๑ - ๑๕ ปี กับ ๑๖- ๒๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๙ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านสื่อการเรียนการสอนจำแนกตามประสบการณ์

ด้านสื่อการเรียนการสอน	\bar{X}	๑-๕ ปี	๖- ๑๐ ปี	๑๑-๑๕ ปี	๑๖-๒๐
		๔.๐๐	๒.๙๕	๒.๕๑	๑.๙๙
๑-๕ ปี	๔.๐๐	-	๑.๐๕	๑.๔๙	๒.๐๑
๖- ๑๐ ปี	๒.๙๕		-	๐.๔๔	๐.๙๖
๑๑-๑๕ ปี	๒.๕๑			-	๐.๕๒
๑๖-๒๐	๑.๙๙				-

* มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ ๑ - ๕ ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ด้านสื่อการเรียนการสอนแตกต่างจากผู้ที่มีประสบการณ์ ๖ - ๑๐ ปี กับ ๑๑ - ๑๕ ปี กับ ๑๖- ๒๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๓๐ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนจำแนกตามประสบการณ์

ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน	\bar{X}	๑-๕ ปี	๖- ๑๐ ปี	๑๑-๑๕ ปี	๑๖-๒๐
		๓.๙๙	๒.๘๕	๒.๔๖	๑.๘๗
๑-๕ ปี	๓.๙๙	-	๑.๑๔*	๑.๕๓	๒.๑๒
๖- ๑๐ ปี	๒.๘๕		-	๐.๓๙*	๐.๙๘
๑๑-๑๕ ปี	๒.๔๖			-	๐.๕๙*
๑๖-๒๐	๑.๘๗				-

* มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๙ พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ ๑ - ๕ ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนแตกต่างจากผู้ที่มีประสบการณ์ ๖ - ๑๐ ปี กับ ๑๑ - ๑๕ ปี กับ ๑๖- ๒๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๓๑ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านการวัดและประเมินผลจำแนกตามประสบการณ์

ด้านการวัดและ ประเมินผล	\bar{X}	๑-๕ ปี	๖- ๑๐ ปี	๑๑-๑๕ ปี	๑๖-๒๐
		๔.๓๘	๓.๓๖	๒.๘๐	๒.๓๖
๑-๕ ปี	๔.๓๘	-	๑.๐๒*	๑.๕๘	๒.๖๒
๖- ๑๐ ปี	๓.๓๖		-	๐.๕๖*	๑.๐๐
๑๑-๑๕ ปี	๒.๘๐			-	๐.๔๔*
๑๖-๒๐	๒.๓๖				-

* มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ ๑ - ๕ ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ด้านการวัดและประเมินผลแตกต่างจากผู้ที่มีประสบการณ์ ๖ - ๑๐ ปี กับ ๑๑ - ๑๕ ปี กับ ๑๖- ๒๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๓๒ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านค่าเฉลี่ยรวมจำแนกตามประสบการณ์

ด้านค่าเฉลี่ยรวม	\bar{X}	๑-๕ ปี	๖- ๑๐ ปี	๑๑-๑๕ ปี	๑๖-๒๐
		๔.๐๘	๓.๐๐	๒.๕๖	๑.๙๘
๑-๕ ปี	๔.๐๘	-	๑.๐๘*	๑.๕๒	๒.๑๐
๖- ๑๐ ปี	๓.๐๐		-	๐.๔๔*	๑.๐๒
๑๑-๑๕ ปี	๒.๕๖			-	๐.๕๘*
๑๖-๒๐	๑.๙๘				-

* มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๑ พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ ๑ - ๕ ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ด้านค่าเฉลี่ยรวมแตกต่างจากผู้ที่มีประสบการณ์ ๖ - ๑๐ ปี กับ ๑๑ - ๑๕ ปี กับ ๑๖- ๒๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

๔.๕ ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ ๔.๓๓ ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านหลักสูตร

ด้านหลักสูตร		
	N = ๑๖๒	
ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
๑. หลักสูตรเนื้อหายากทำให้หาครูสอนไม่ได้	๔๒	๒๕.๙๐
๒. ผู้บริหารมีปัญหาหลักสูตรมากไปสอนไม่ทัน	๓๕	๒๑.๖๐

จากตารางที่ ๔.๓๒ พบว่า ปัญหา ด้านหลักสูตร เนื่องจากว่า เนื้อหายากทำให้หาครูสอนไม่ได้ ผู้บริหารมีปัญหาหลักสูตรมากไปสอนไม่ทัน

ตารางที่ ๔.๓๔ ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านการเรียนการสอน

ด้านการเรียนการสอน		
	N = ๑๖๒	
ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
๑. ผู้บริหารมีปัญหาในการจัดหาครูสอนไม่ตรงตามรายวิชา เฉพาะทาง	๔๒	๒๕.๙๐
๒. ครูที่จบตรงตามสาขามีน้อยไม่พอ	๓๑	๑๙.๑๓

จากตารางที่ ๔.๓๓ พบว่า ปัญหา ด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารมีปัญหาในการจัดหาครูสอนไม่ตรงตามรายวิชา เฉพาะทางครูที่จบตรงตามสาขามีน้อยไม่พอ

ตารางที่ ๔.๓๕ ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านสื่อการเรียนการสอน

ด้านสื่อการเรียนการสอน		
	n = ๑๖๒	
ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
๑. ผู้บริหารจัดหาสื่อการเรียนการสอนไม่ทันต่อยุคปัจจุบัน	๓๑	๑๙.๑๓
๒. ผู้บริหารรู้เท่าไม่ถึงการณ์กับการใช้สื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน	๑๙	๑๑.๗๒

จากตารางที่ ๔.๓๔ พบว่า ปัญหา ด้านสื่อการเรียนการสอน เนื่องจากว่า ผู้บริหารจัดหาสื่อการเรียนการสอนไม่ทันต่อยุคปัจจุบันและผู้บริหารรู้เท่าไม่ถึงการณ์กับการใช้สื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน

ตารางที่ ๔.๓๖ ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน

ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน		
	n = ๑๖๒	
ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
๑. ผู้บริหารไม่มีนโยบายในการจัดกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอน	๔๗	๒๙.๖๓
๒. ผู้บริหารไม่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรม	๓๓	๑๙.๖๔

จากตารางที่ ๔.๓๕ พบว่า ปัญหา ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน เนื่องจากว่า ผู้บริหารไม่มีนโยบายในการจัดกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอนและผู้บริหารไม่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรม

ตารางที่ ๔.๓๗ ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครด้านการวัดและประเมินผล

ด้านการวัดและประเมินผล		n = ๑๖๒	
	ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
๑.	ผู้บริหารมีปัญหาการวัดและประเมินผลทุกภาคการศึกษา	๔๘	๒๙.๕๗
๒.	ผู้บริหารมีความสนใจในการให้บริการและเก็บรักษาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม	๓๓	๑๙.๖๔

จากตารางที่ ๔.๓๖ พบว่า ปัญหา ด้านการวัดและประเมินผล เนื่องจากว่าผู้บริหารมีปัญหาการวัดและประเมินผลทุกภาคการศึกษาและผู้บริหารมีความสนใจในการให้บริการและเก็บรักษาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตัวอย่างจำนวน ๑๖๒ คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครสรุปผลได้ดังนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๑๐ คน ในจำนวนนี้มีอายุระหว่าง ๒๐ - ๓๐ ปี ถึง ๙๓ คน และเป็นผู้ที่มีอายุ ๔๖ ปีขึ้นไปจำนวน ๓๒ คน มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ๑๐๒ คนมีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ ๑ - ๕ ปี จำนวน ๘๐ คน รองลงมาเป็นผู้มีประสบการณ์ตั้งแต่ ๑๖ - ๒๐ ปี จำนวน ๔๒ คน ต่างเห็นว่าการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและในรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางโดยเรียงจากมากไปหาน้อยด้านสื่อการเรียนการสอน, ด้านการเรียนการสอน, ด้านหลักสูตร, ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ยกเว้นด้านด้านการวัดและประเมินผลซึ่งอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถสรุปรายละเอียดการวิจัยแต่ละด้านได้ดังนี้

ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง, และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญการจัดประชุมให้ความรู้แก่ครูเรื่องสื่อและอุปกรณ์ในการจัดการเรียน อยู่เสมอ, ผู้บริหารมีการเตรียมการในการจัดหาสื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนทุกปี, ผู้บริหารใช้งบประมาณจัดซื้ออุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม, มีระดับค่าเฉลี่ยในระดับมาก ผู้บริหารจัดกิจกรรมทางงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนทุกภาคการศึกษา, ผู้บริหารไม่มีงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอน, ผู้บริหารจัดสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ, ผู้บริหารรู้เท่าไม่ถึงการณ์กับการใช้สื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน, และผู้บริหารจัดหาสื่อการเรียนการสอนไม่ทันต่อยุคปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยปานกลาง ตามลำดับ

ด้านกรเรียนการสอน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง, และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านผู้บริหารแสวงหาครูที่มีประสบการณ์และเรียนจบตรงรายวิชาที่จัดให้สอน, ผู้บริหารเข้าร่วมอบรมในด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน, ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเรียนตรงตามสายที่ขาดแคลน, ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านผู้บริหารมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในบางรายวิชา, ผู้บริหารมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนน้อย, ครูที่จบตรงตามสาขามีน้อยไม่พอ, ผู้บริหารมีปัญหาในการจัดหาครูสอนไม่ตรงตามรายวิชาเฉพาะทาง มีค่าเฉลี่ยปานกลาง ตามลำดับ

ด้านหลักสูตร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารมีการจัดบริหารงานหลักสูตรและการเรียนการสอนด้วยความปรารถนาดีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก, ต้องหางบประมาณมาจ้างครูให้เพียงพอ, และด้านที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางได้แก่ โรงเรียนได้จ้างครูเพิ่มในรายวิชาบาง, ผู้บริหารต้องประเมินการสอนเป็นระยะๆเพื่อหาทางพัฒนาการเรียนการสอน, เนื้อหาหลักสูตรมากเกินไปในบางรายวิชา, ขาดแคลนครูผู้สอนวิชาเฉพาะทาง, ผู้บริหารมีปัญหาหลักสูตรมากเกินไปสอนไม่ทัน, และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อย หลักสูตรเนื้อหายากทำให้หาครูสอนไม่ได้, ตามลำดับ

ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง, และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ผู้บริหารพร้อมให้การสนับสนุนและส่งเสริมในการจัดกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอนเพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ที่ดี, ผู้บริหารให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอน, ผู้บริหารให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอน, ผู้บริหารมีการแสวงหาความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมอยู่เสมอ, มีค่าเฉลี่ยในระดับมากและข้อที่ผู้บริหารมีการจัดกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับรายวิชาที่เรียน, ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการมองการณ์ไกลน้อย, ผู้บริหารไม่มีนโยบายในการจัดกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอน, มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และข้อผู้บริหารไม่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรม, มีค่าเฉลี่ยในระดับน้อย ตามลำดับ

ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก, และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะในกระบวนการวัดผลและประเมินผล, ผู้บริหารได้ปฏิบัติระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการในการจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลโดยเคร่งครัด, ผู้บริหารทำหน้าที่ดีต่อการวัดผลและประเมินที่ตั้งไว้ให้เป็นไปตามเกณฑ์, ผู้บริหารได้กำหนดปฏิทินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนไว้อย่างชัดเจน ในแต่ละภาคเรียนของทุกปีการศึกษา ผู้บริหารมีวิธีแก้ปัญหาการตรวจสอบหลักฐานการวัด การประเมิน และพัฒนาตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ, ผู้บริหารมีวิธีแก้ปัญหาการใช้เครื่องมือวัดผล หลากหลายสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดในโรงเรียน, มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก และผู้บริหารมีความสนใจในการให้บริการและเก็บรักษาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม, ผู้บริหารมีปัญหาการวัดและประเมินผลทุกภาคการศึกษา, มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ตามลำดับ

๕.๑.๒ เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครโดยการทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance: ANOVA) จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

เพศ ผลการวิจัย พบว่าโดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณารายด้านก็พบว่า แตกต่างกัน ในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อายุ ผลการวิจัย พบว่าโดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่ง เมื่อพิจารณารายด้านก็พบว่า แตกต่างกันในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟพบว่า ผู้ที่

มีอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปีมีความคิดเห็นในด้านหลักสูตร, ด้านการเรียนการสอน, ด้านสื่อการเรียนการสอน, ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน, และด้านการวัดและประเมินผล, แตกต่างจาก ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี กับ ๔๑ - ๔๕ ปี กับ ๔๖ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

วุฒิการศึกษา ผลการวิจัย โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณารายด้านก็พบว่า แตกต่างกันในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟบพบว่า ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นด้านหลักสูตร, ด้านการเรียนการสอน, ด้านสื่อการเรียนการสอน, ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน, และด้านการวัดและประเมินผล, แตกต่างจาก ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีกับปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ประสบการณ์ทำงาน ผลการวิจัย โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณารายด้านก็พบว่า แตกต่างกันในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟบพบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ ๑ - ๕ ปี มีความคิดเห็นด้านหลักสูตร, ด้านการเรียนการสอน, ด้านสื่อการเรียนการสอน, ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน, และด้านการวัดและประเมินผล จากผู้ที่มีประสบการณ์ ๖ - ๑๐ ปี กับ ๑๑ - ๑๕ ปี กับ ๑๖- ๒๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

๕.๑.๓ ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

ผลจากการวิจัยพบว่า ในด้านหลักสูตรมีเนื้อหาอยากทำให้หาครูสอนไม่ได้ จนทำให้ผู้บริหารมีปัญหากับหลักสูตรนั้น ในด้านการเรียนการสอนผู้บริหารมีปัญหาในการจัดหาครูสอนไม่ตรงตามรายวิชา เฉพาะทาง เพราะครูที่จบตรงตามสาขามีน้อยไม่พอในด้านสื่อการเรียนการสอนผู้บริหารจัดหาสื่อการเรียนการสอนไม่ทันต่อยุคปัจจุบัน และผู้บริหารไม่เข้าถึงการใช้อัตโนมัติในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันในด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนบริหารขาดนโยบายในการส่งเสริมจัดกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอน และผู้บริหารขาดประสบการณ์ในการจัดกิจกรรม **ด้านการวัดและประเมินผล**ผู้บริหารมีปัญหาการวัดและประเมินผลทุกภาคการศึกษาผู้บริหารมีความข้องใจในการเก็บรักษาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม

๕.๒ อภิปรายผล

ผลการวิจัยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง ๒๐ - ๓๐ปีเป็นผู้ที่มีอายุ ๔๖ ปีขึ้นไปมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ ๑ - ๕ ปีเห็นว่าการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพราะการบริหารงานวิชาการนั้นจัดได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญหรือเรียกได้ว่าเป็นงานหลักของสถานศึกษาหรือโรงเรียนที่ควรจะให้มีความสำคัญเป็นอันดับแรก ส่วนงานด้านบุคลากร ชุกรกร กิจการนักเรียน และงานอื่น ๆ นั้นเป็นงานที่มาสนับสนุนงานวิชาการให้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ **อภิปา บัญช่วย** ได้กล่าวถึง งานวิชาการเป็น

ตัวกำหนด หรือตัวที่จะจัดงานของโรงเรียนทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพของโรงเรียน และที่สำคัญที่สุด คือ เมื่อไม่มีงานวิชาการแล้วก็จะไม่มีการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้บริหารและครูอาจารย์ในโรงเรียนจึงควรจัดสิ่งต่างๆ ให้สมดุล เกื้อกูลส่งเสริมแก่กันและกัน และที่สำคัญคือไม่เน้นงานด้านอื่นๆ เพียงด้านเดียวหรือหลายด้านจนละเลยงานวิชาการ ทั้งนี้เพราะข้อผูกพันของโรงเรียนที่มีต่อสังคม ก็คือ การให้การศึกษแก่เด็กให้มีคุณภาพ โดยการจัดการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพโรงเรียนใดมีมาตรฐานเพียงใด คงไม่เป็นเฉพาะด้านบริเวณอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ เท่านั้น แต่ต้องรวมถึงงานด้านอื่นๆ โดยเฉพาะผลงานทางด้านวิชาการเป็นสำคัญซึ่ง **อุทัย บุญประเสริฐ** ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อการบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จและจากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๖๒ คนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เห็นว่า การวัดและประเมินผล นั้นมีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการมากที่สุด และนั่นอาจเป็นสาเหตุเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ล้วนแล้วแต่เข้าใจถึงปัญหาในหลักการบริหารวิชาการและในการบริหารนั้นควรอาศัยหลักการธรรมในการบริหารงานวิชาการ เพราะการบริหารเชิงพุทธเป็นแนวทางในการบริหารเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบซึ่งทำให้ผู้ประสบปัญหาสามารถมองเห็นสิ่งที่ปัญหาที่แท้จริงและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องซึ่งสอดคล้องกับ

สุวิทย์ มูลคำ กล่าวว่ากระบวนการแสวงหาความรู้โดยผู้เรียนพยายามคิดค้นวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ โดยใช้ลำดับขั้นตอน ของอริยสัจ ๔ เป็นแนวทางการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งประกอบไปด้วย

๑. ทุกข์ (การกำหนดปัญหา)
๒. สมุทัย (การตั้งสมมติฐาน)
๓. นิโรธ (การทดลองเก็บข้อมูล)
๔. มรรค (การวิเคราะห์ข้อมูลและอุปสรรค)

ในการพัฒนาโดยส่วนใหญ่เมื่อดำเนินการอย่างต่อเนื่องย่อมอาจเกิดข้อผิดพลาดได้และอาจมองไม่เห็นความผิดพลาดนั้น ๆ การวัดผลและการประเมินผลนั้นจึงเป็นเหมือนกระจกที่จะบ่งบอกถึงปัญหาในการดำเนินการและเมื่อได้ทราบปัญหานั้นแล้วจึงนำปัญหานั้นมาปรับปรุง และยังสอดคล้องกับ **เมธี ปิลาธนนานนท์** กล่าวว่า ในการแก้ปัญหาให้ได้ผล ควรศึกษารายละเอียดของสาเหตุ และลักษณะปัญหา พิจารณาหาหนทางแก้ปัญหาหลายทาง ประเมินผลการแก้ปัญหา ศึกษาแนวทางอื่นๆ ที่ช่วยแก้ปัญหา และการตัดสินใจเลือกทางแก้ปัญหาที่ประสบผลมากที่สุดนอกจากนี้ในการวิจัยยังพบอีกว่า การบริหารงานวิชาการในด้านอื่น ๆ ก็มีความสำคัญประกอบกันเพื่อให้งานวิชาการนั้นสามารถดำเนินไปได้ และในด้านที่ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญเป็นลำดับต่อมาคือด้านสื่อการเรียนการสอน เป็นเพราะว่าสื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนนั้นเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะเข้าถึงตัวผู้เรียนได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ พร้อมกับช่วยให้ครูผู้สอนสามารถเข้าถึงสาระในวิชานั้น ๆ ได้ตรงตามหลักสูตรที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้โดยง่าย ซึ่งสอดคล้องกับที่ **เรืองวิทย์นันทะภาและคณะ** ได้กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ตัวกลางที่ใช้ถ่ายทอดความรู้ ความคิดตลอดจนทักษะต่างๆ ไปยังผู้เรียนซึ่งถ้าพิจารณาตามข้อความดังกล่าว

สื่อการเรียนการสอน จึงหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่าง ที่แทรกอยู่ระหว่างความรู้ ความคิด ทักษะกับผู้เรียน เช่น บุคคล วัสดุ แสง อากาศ และในการนี้ยังสอดคล้องกับ**อำภา บุญช่วย** ได้กล่าวถึงสื่อวัสดุ ประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตาม จุดประสงค์ที่ตั้งไว้ อีกทั้ง ในการจัดหาสื่อ นั้นจำเป็นต้องจัดให้เกิดความเหมาะสมและควรที่จะให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับที่ สุวิมล วัชรภักย์ ได้กล่าวว่าในการเลือกใช้สื่อการเรียน การสอน ควรคำนึงถึงหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

๑. สำรวจสถานการณ์ก่อนว่า การสอนครั้งนั้นๆ ต้องการอะไร เช่น ขั้รถต้องการ ทักษะ เป็นต้น

๒. เหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียนถูกต้องตรงกับความเป็นจริง หรือความ จำเป็นที่จะต้องมีความใกล้เคียงกับของจริงของสื่อเพียงไร

๓. เหมาะสม สอดคล้องกับจุดประสงค์และการเสนอเนื้อหา เช่น เนื้อหาประเภทใด ควรใช้สื่อคำพูด ควรใช้สื่อภาพ ฯลฯ

๔. เหมาะสมกับกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่จัดขึ้นเพื่อการเรียนการสอนควร พิจารณาว่า คุณสมบัติของสื่อประเภทใดจึงจะเหมาะสมกับกิจกรรม เช่น เราต้องการสื่อประเภทใด จำเป็นหรือไม่ เสียงภาพการเคลื่อนไหว ฯลฯ ต้องพิจารณาให้เหมาะสม

๕. มีลักษณะน่าสนใจ เร้าและดึงดูดความสนใจของผู้เรียน

๖. สื่อนั้นต้องการความร่วมมือและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้เรียนมากเพียงใด

๗. ประหยัดคุ้มค้ำกับการลงทุนทั้งในงบประมาณและเวลา

๘. วิธีการใช้ไม่ยุ่งยากใช้ง่าย สะดวกปลอดภัย

๙. ตรงกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

๑๐. ใช้แล้วควรจะสามารถสร้างทัศนคติที่ดีหรือสร้างทักษะให้แก่ผู้เรียน

๑๑. ในบทเรียนหนึ่งๆไม่ควรใช้สื่อการเรียนการสอนมากเกินไป ควรใช้เท่าที่จำเป็น เท่านั้น

และนอกจากในด้านสื่อการเรียนการสอนแล้วในด้านการเรียนการสอนเองก็มีความสำคัญเช่นกันเพราะปัญหาการจัดการเรียนการสอนในบางรายวิชานั้นไม่สามารถจัดครูเข้าสอน ได้ตรงตามวิชานั้นเป็นเพราะว่าการจัดหาบุคลากรที่ตรงกับสาขานั้นหาได้ยากจึงต้องจัดครูเข้ารับ การอบรมในรายวิชานั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วรเชษฐ์จันทร์ภิมย์** ได้ศึกษาการบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการมัธยมศึกษาอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่า ด้านการ เรียนการสอน คือ สถานศึกษาขาดแคลนครู จำนวนครูไม่ครบชั้น และไม่ตรงตามสาขา ข้อเสนอแนะ ควรจัดรวมโรงเรียนของห้องเรียนที่อยู่ใกล้เคียงเข้าด้วยกันและด้านที่ประกอบด้วยความสำคัญกับงาน บริหารงานวิชาการที่ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตดลิ่งชัน กรุงเทพมหานครให้ความสนใจไม่แพ ้กันคือด้านหลักสูตร เพราะในการบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องมีแนวทางและการวางแผนที่ดี เพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายของการบริหารสถานศึกษานั้น ๆ และเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบในการปฏิบัติ ในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับที่ **ธำรง บัวศรี** ได้กล่าวถึงว่า แผนที่ใช้ออกแบบ จัดขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมายการจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรม การศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดหมายที่กำหนดไว้และที่

ชูศรี สุวรรณโชติ ได้กล่าวถึง หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ทุกชนิดที่ผู้สอนสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาตนเองให้เป็นมวลมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนที่มีคุณภาพในอนาคต ตามเจตนารมณ์ของหลักการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และในด้านการส่งเสริมการเรียนการสอนนั้นจัดเป็นอีกหนึ่งงานในการบริหารงานวิชาการที่เสริมให้การบริหารงานวิชาการนั้นเกิดความแข็งแกร่งและเกิดการเรียนรู้โดยตรงต่อผู้เรียน เป็นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ และยังเป็นส่งเสริมสร้างความสามัคคีและการระดมความคิดเห็นที่ได้จากประสบการณ์อันเกิดขึ้นจากกิจกรรมนั้นๆ

๕.๒.๑ วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ ตามหลักอริยสัจ ๔ จำแนกตามเพศโดยการทดสอบค่าที โดยภาพรวมมีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณารายด้านก็ พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๒.๒ แนวทางการบริหารงานงานวิชาการ มีดังนี้

๑. **ด้านหลักสูตร** ควรปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรให้เป็นเนื้อหาที่กะทัดรัด และหลักสูตรมีความสอดคล้องกับท้องถิ่น

๒. **ด้านการเรียนการสอน** ผู้บริหารควรจัดหาอุปกรณ์ให้ครูสอนนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตรงกับความต้องการของนักเรียนตามรายวิชา

๓. **ด้านสื่อการเรียนการสอน** ผู้บริหารจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย เหมาะกับการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน

๔. **ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน** ผู้บริหารมีนโยบายในการจัดกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอนและผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณให้ครูดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้

๕. **ด้านการวัดและประเมินผล** ผู้บริหารควรจัดหาเครื่องมือหรืออุปกรณ์การวัด และประเมินผลทุกภาคการศึกษา และจัดหาห้องเก็บรักษาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัย การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่าการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลางผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะและข้อแนะนำเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ผู้บริหารควรมีการจัดประชุมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ตระหนักถึงความคิดเห็นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันโดยทุกฝ่ายต่างมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน ที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน
๒. ในสถานศึกษา ควรทำการศึกษา และวิจัย ถึงระบบการจัดการเรียนการสอน ภายใน และภายนอก ว่ามีความเหมาะสมกับผู้เรียนเป็นเช่นไร และควรมีการปรับปรุงหรือพัฒนาไปในด้านใด
๓. สถานศึกษาต้องมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในการบริหารงานวิชาการที่ต้องการเห็นผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และเติบโตเป็นคนดีของสังคม

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษาเพื่อนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
๒. ควรมีการทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การจัดการเรียนการสอนควบคู่กับสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ ที่หลากหลาย
๓. ควรมีการทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง ด้านการวัดและประเมินผลเชิงลึกทั้งเชิงคุณคุณภาพและเชิงปริมาณเพื่อนำไปพัฒนาการวัดผลและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ:

(๑) หนังสือ:

กมล ภูประเสริฐ. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : เทธิทีปส์, ๒๕๔๕.

กมล ธิโสภา. การบริหารวิชาการในสถานศึกษาไทยในปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมจริยา, ๒๕๒๕.

_____ .การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ทิปพับพิเคชั่น, ๒๕๔๔.

_____ .แนวทางการพัฒนางานตามนโยบายปฏิรูปการศึกษา, ปฏิรูปการศึกษานโยบายสู่การ
ปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๕.

กรมสามัญศึกษา. คู่มือการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, ๒๕๔๖.

กระทรวงศึกษาธิการ. การบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, ๒๕๔๖.

กิติมา ปรีดีดีลิก และปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรพัฒนา, ๒๕๓๒.

_____ .การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรพัฒนา,
๒๕๓๒.

จันทร์ธานี สงวนนาม. เอกสารประกอบการสอนบรรยายหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง.
กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ส, ๒๕๓๖.

นางง แจ่มจันทร์วงศ์และคนอื่นๆ. การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับกระบวนการ
บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาส่วนกลาง กลุ่มที่ ๑. รายงานวิจัย
ภาควิชาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

จักรชัย อรุณนันท์. หลักการบริหารโรงเรียน. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน
, ๒๕๒๔.

ชาญชัย อาจินสมจาร. ศัพท์การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ต้นอ่อนแถมมี, ๒๕๔๐.

_____ .การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๑.

ชูศรี สุวรรณโชติ. **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, ๒๕๓๔.

ติน ปรัชญพฤทธิ. **หลักการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙.
ทองหล่อ เดชไทย. **หน่วยที่ ๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสาธารณสุข**. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๔.

ธงชัย สันติวงษ์. **องค์การและการบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๓.

_____ **องค์การและการบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๗.

_____ **องค์การและการบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๘.

ธเนศ ชำเกิด. **การประเมินผลการฝึกอบรมตามรูปแบบของเคิร์กแพทริก**. **วารสารวิชาการฉบับ
เดือน กุมภาพันธ์**. กรุงเทพมหานคร : ชวนการพิมพ์, ๒๕๔๕.

ธำรง บัวศรี. **ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร : เอราวัณการพิมพ์, ๒๕๔๒.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลและธรรมรส โชติบุญชู. **บนเส้นทางสู่ผู้บริหารการศึกษา**. ม.ป.ท. : ม.ป.ป,
๒๕๒๔.

นิพนธ์ กินาวงศ์. **หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ,
๒๕๒๖.

บันลือ พฤษชวัน. **การประถมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๙.

บุญชม ศรีสะอาด. **การวิจัยทางวัดผลประเมินผล**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๓.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. **การบริหารงานวิชาการ**. พิมพ์ครั้งที่ ๒ กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริม
กรุงเทพ, ๒๕๔๔.

_____ **การนิเทศการสอน**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร, ๒๕๓๔.

_____ **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดีจำกัด, ๒๕๔๖.

_____ **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพมหานคร : สหมิตรออฟเซต, ๒๕๔๖.

พงษ์ศักดิ์ ปัญจพรผล. **องค์การบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม,
๒๕๔๒

ไพโรจน์ มงคลสินธุ์. **ประสิทธิผลของการสอน**, (กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, ๒๕๔๑, หน้า ๓๑).

พนัส หันนาคินทร์. **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, ๒๕๔๖.

_____ **หลักการบริหารโรงเรียน**, กรุงเทพมหานคร : ไม่ปรากฏโรงพิมพ์, ๒๕๑๓.

พระธรรมโกศาจารย์, (ประยูร ธมมจิตโต). **พุทธวิธีการบริหาร**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

พิชัย เสงี่ยมจิตต์. **ขอบข่ายงานวิชาการในเอกสารสอนการบริหารงานวิชาการ**. อุบลราชธานี :
สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๔๑.

ภาวิตา ธาราศรีสุทธิและวิบูลย์ ไตวณะบุตร. **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร
: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒.

ภิญโญ สาร, **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช, ๒๕๒๓.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. **เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์ หน่วย
ที่ ๙ - ๑๕**. กรุงเทพมหานคร : ชวนการพิมพ์, ๒๕๒๗.

- เมธี ปิรันธนานนท์. **การบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : พิกษ์อักษร, ๒๕๒๕.
- เรืองวิทย์ นนทะภา และ คณะ, **การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน**, “เอกสารประกอบการสอน วิชา
เลือกและเทคโนโลยีการสอนหลักสูตร” ประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการสอน, ๒๕๔๐,
หน้า ๓๘.
- รังสรรค์ มณีเล็ก. **หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management**
กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๐.
- ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕
ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔, พิมพ์ครั้งที่ ๑ (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่ : บริษัทศิริดิณินาอินเต
อรพริ้นท์จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๔), หน้า ๔๕-๔๖.
- วนิดา เดชนานนท์. **การประเมินผลการเรียนการสอน**. นครราชสีมา: ภาควิชาทดสอบและวิจัย
การศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๔๐.
- สมคิด บางโม. **การบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕.
- _____ **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์ดี, ๒๕๓๘.
- _____ **หลักและทฤษฎีบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏพระนคร, ๒๕๔๔.
- สมพงษ์ เกษมสิน. **การบริหารงานบุคคลแผนใหม่**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๙.
- สมยศ นาวิการ. **การบริหารเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, ๒๕๔๔.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: มิตรภาพการพิมพ์และ
สตูดิโอ, ๒๕๔๒. กระทรวงศึกษาธิการ. **การบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพ
มหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๖.
- สาโรช บัวศรี. **วิธีสอนตามขั้นขั้นสี่ของอริยสัจในการศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร
: สำนักคณะกรรมการพัฒนาธรรมแห่งชาติ, ๒๕๒๖.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. **การพัฒนาโรงเรียนแกนนำปฏิรูปการเรียนรู้**.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, ๒๕๔๑.
- _____ **ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เล่มที่ ๓ งานบริหารโรงเรียน การบริหารงานวิชาการ**.
กรุงเทพมหานคร: สามเจริญพานิช, ๒๕๒๙.
- _____ **คู่มือการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, ๒๕๔๑.
- _____ **การบริหารงานโรงเรียนการบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพมหานคร: สามเจริญพานิช,
๒๕๔๒.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, **มาตรฐานการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา**
, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สืบสานพุทธศาสน์, ๒๕๔๖.
- สิรภาพ เหล่าลาภะ. **พุทธศาสตร์การเมือง**. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๔๕
- สุพิน เกษาคุปต์, **การจัดการปฏิบัติงาน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
๒๕๔๔.

สุมน อมรวิวัฒน์ และคณะ. การพัฒนาการศึกษาด้วยกระบวนการ PDCA. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสตรีศึกษา, ๒๕๔๕.

สุวิทย์ มูลคำ. ๒๐ วิธีการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, ๒๕๔๕.

เสนาะ ตีเยาว์. **หลักการบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔.

หลากหลายรูปแบบการสอน, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.stjohn.ac.th/polytechnic/stpoly/rbm/subject/file_ar.pdf [๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗].

อมรา เล็กเริงสินธุ์. **หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๐.

อำภา บุญช่วย. **การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส. พรินต์ติ้งเฮาส์, ๒๕๓๓.

อุทัย บุญประเสริฐ. **หลักการและแนวทางในการจัดการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา** : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, ๒๕๔๓.

_____ **การวางแผนทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

อุทิศ ชันตวิงษ์. **การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา** สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. **วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์.บัณฑิตวิทยาลัย** : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๑.

(๒) บทความ ;

กิติพงศ์ วงศ์สุวรรณ. ฝ่ายวิชาการ. **วารสารมิตรครู** ๓ ๓๐-๓๑ กุมภาพันธ์, ๒๕๒๗.

จิรพันธ์ ศิริโชติ. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน. **วารสารวิทยาศาสตร์** ๔: ๒๑-๒๔ กุมภาพันธ์, ๒๕๒๑.

คำริ น้อย. ปัญหาการบริหารงาน. **วารสารที่ดิน** ๒๕ ๑๙-๒๕ มกราคม-กุมภาพันธ์, ๒๕๒๒.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. แบบประเมินคุณลักษณะของบุคคลเพื่อพิจารณาความเหมาะสมสำหรับตำแหน่งเพื่อคัดเลือกข้าราชการครูเพื่อแต่งตั้งหรือเลื่อนให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา. **วารสารครูเชียงใหม่**, ๒๕๔๓.

(๓) วิทยานิพนธ์ :

บัวจันทร์ ทะระมา. “เจตคติต่อวิชาชีพครูของครูประถมศึกษาในโรงเรียน อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่”. **การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย** : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๐.

ประไพศรี ชันคำ. “การบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานในโรงเรียนปฏิบัติการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา”. **วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย** : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๒.

พระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ภูริปัญโญ. “ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป. บส.). **วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต** สาขาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

พระมหาฤทธิภาทิน จันทสาโร (ส่องโสม), “ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนโรงเรียนมหารมพารามเขตตั้งชั้น กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย** (สาขาบริหารการศึกษา), (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๔๖.

ยัณยงค์ สูงงาม. “การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอกสถานศึกษา อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง”. **วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๕.

วรเชษฐ จันทกริรมย์. “การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน” **การค้นคว้าแบบอิสระ, ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๖.

วัฒนา มโนจิตร. “การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่”, **การค้นคว้าแบบอิสระ, ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐.

วิรัตน์ สายสุด. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อำนาจเจริญ”. **วิทยานิพนธ์ ค.ม.**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๔๙.

สมทรง ปัจจวงษ์. “ความพึงพอใจของครูผู้สอนต่อการบริหารงานวิชาการของครูผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอหนองสองห้องจังหวัดขอนแก่น”. **ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต** สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๓.

สุขชัย ชันอัคระ. “การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑.

สุรัชย์ โสภภาพรม. “ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดอุบลราชธานีที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๕”. **วิทยานิพนธ์ ค.ม.** บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๔๙.

สุวรรณ ทองคำ. “สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี”. **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, ๒๕๕๕.

(๔) ภาษาอังกฤษ ;

Campbell, Ronakd F. and Others. **Introduction to Education Administration**. 5th ed.
Bostom: Allyn and Bacon, London : Pitman, 1978.

Fayol, Henri. **General and Industrial Management**. London :Pitman, 1949.

Gregg, Russell T., **The administrative Process Administrative Behaviour in Education**.newyork :Harper, 1957.

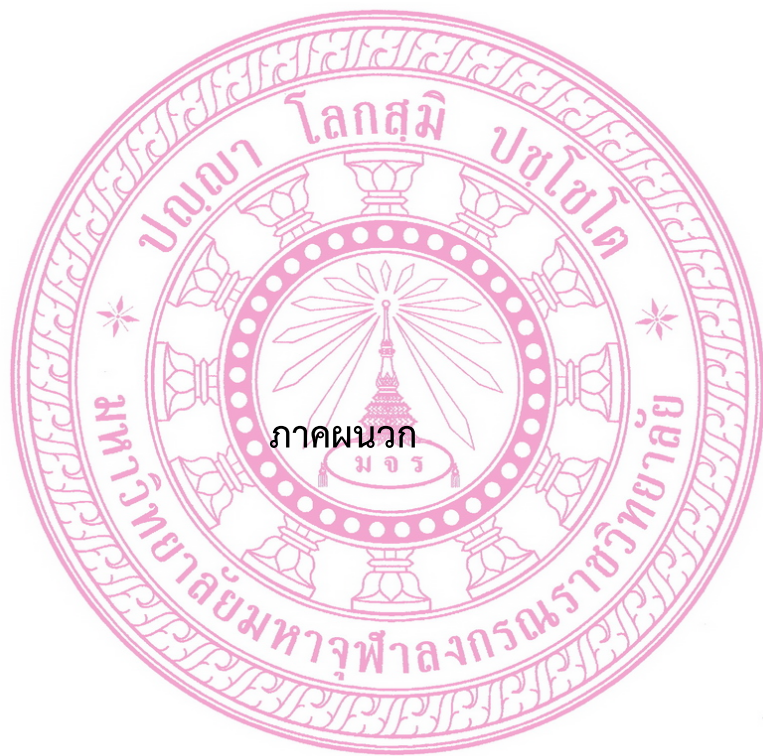
L.Gulick and J. Urwick. **Papers on the Science of Administration**. New York :
Institute of public administration, 1973.

Likert. **Technique for the measurement of attitudes archives of psychology**.Newyork : McHraw Hill International book company, 1932.

Price, Alan. **Human Resource Management**, In a Business Context, 2 edition .
London :Thomson Learning, 2004.

Sear, Jesse B. **The Nature of administrative Process** New York : McGraw- Hill Book
Company, 1958.

William Ouchi. **Organization and Management**. Eaglewood Cliffs: prentice Hill, 1971.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร อันจะเป็นประโยชน์ในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้งยังสามารถใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหา อุปสรรค และ พัฒนาระบบการบริหารการศึกษาต่อไป

ข้อมูลที่ได้ จะแปลผลการวิจัยในการภาพรวม ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลท่านเป็นความลับ และใช้ประโยชน์เฉพาะการวิจัยนี้เท่านั้น ไม่ได้มีผลกระทบต่อท่านหรือหน่วยงานของท่าน แต่อย่างใด แบบสอบถามนี้ แบ่งเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้สอบถาม

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ ๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร เป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

พระบุญเฮ้า หิริโก

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง

การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ ๑ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความตามสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. เพศ

- ชาย
 หญิง

๒. อายุ

- ๒๐ – ๓๐ ปี
 ๓๑ – ๔๐ ปี
 ๔๑ – ๔๕ ปี
 ๔๖ ขึ้นไป

๓. วุฒิการศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
 ปริญญาตรี
 ปริญญาโท

๔. ประสบการณ์ทำงาน

- ๑ – ๕ ปี
 ๖ – ๑๐ ปี
 ๑๑-๑๕ ปี
 ๑๖-๒๐ ขึ้นไป

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของ
ผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษาปฏิบัติในระดับใด ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง โดยกำหนด
ระดับคะแนน ดังนี้

- ๕ หมายถึง ระดับมากที่สุด
๔ หมายถึง ระดับมาก
๓ หมายถึง ระดับปานกลาง
๒ หมายถึง ระดับน้อย
๑ หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

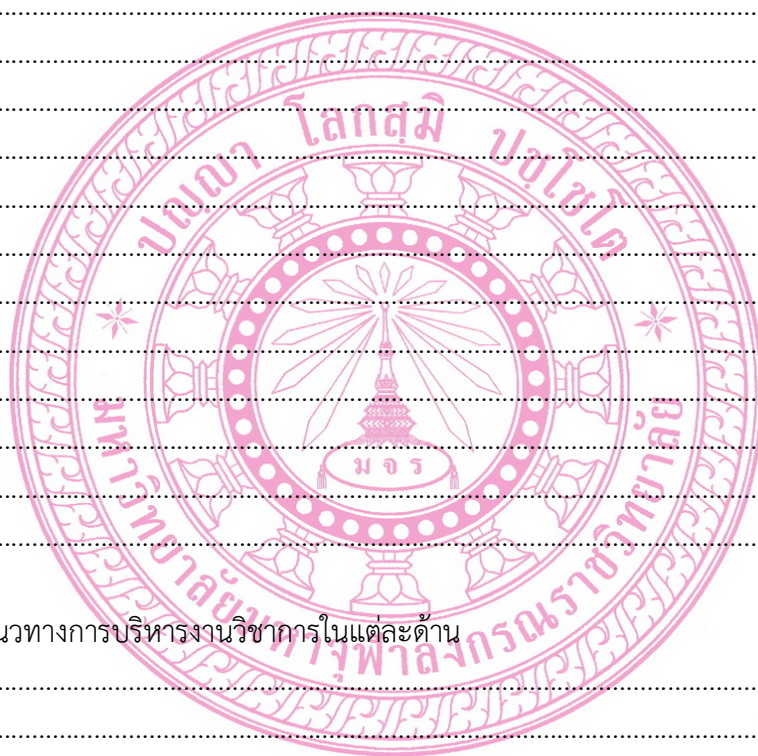
ลำดับ	การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
	ด้านบริหารหลักสูตร : อริยสัจ ๔					
๑	หลักสูตรเนื้อหายากทำให้หาครูสอนไม่ได้					
๒	ผู้บริหารมีปัญหาหลักสูตรมากไปสอนไม่ทัน					
๓	ขาดแคลนครูผู้สอนวิชาเฉพาะทาง					
๔	เนื้อหาหลักสูตรมากไปในบางรายวิชา					
๕	โรงเรียนได้จ้างครูเพิ่มในรายวิชาบาง					
๖	ผู้บริหารต้องประเมินการสอนเป็นระยะๆ เพื่อหาทาง พัฒนาการเรียนการสอน					
๗	ต้องหางบประมาณมาจ้างครูให้เพียงพอ					
๘	ผู้บริหารมีการจัดบริหารงานหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้วยความปรารถนาดี					
	๒. ด้านการเรียนการสอน : อริยสัจ ๔					
๙	ผู้บริหารมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในบางรายวิชา					
๑๐	ผู้บริหารมีปัญหาในการจัดหาครูสอนไม่ตรงตามรายวิชา เฉพาะทาง					
๑๑	ผู้บริหารมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนน้อย					
๑๒	ครูที่จบตรงตามสาขามีน้อยไม่พอ					
๑๓	ผู้บริหารมีการพัฒนาในการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ					
๑๔	ผู้บริหารแสวงหาครูที่มีประสบการณ์และเรียนจบตรงรายวิชา ที่จัดให้สอน					

ลำดับ	การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
	๒. ด้านสื่อการเรียนเรียนการสอน : อริยสัจ ๔ (ต่อ)					
๑๕	ผู้บริหารเข้าร่วมอบรมในด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน					
๑๖	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเรียนตรงตามสายที่ขาดแคลน					
๑๗	ผู้บริหารจัดสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ					
๑๘	ผู้บริหารจัดหาสื่อการเรียนการสอนไม่ทันต่อยุคปัจจุบัน					
๑๙	ผู้บริหารไม่มีงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอน					
๒๐	ผู้บริหารรู้เท่าไม่ถึงการณ์กับการใช้สื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน					
๒๑	ผู้บริหารจัดกิจกรรมทางงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนทุกภาคการศึกษา					
๒๒	ผู้บริหารมีการเตรียมการในการจัดหาสื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนทุกปี					
๒๓	ผู้บริหารใช้งบประมาณจัดซื้ออุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม					
๒๔	ผู้บริหารให้ความสำคัญการจัดประชุมให้ความรู้แก่ครูเรื่องสื่อและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนอยู่เสมอ					
	๓.ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน : อริยสัจ ๔					
๒๕	ผู้บริหารมีการจัดกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับรายวิชาที่เรียน					
๒๖	ผู้บริหารไม่มีนโยบายในการจัดกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอน					
๒๗	ผู้บริหารไม่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรม					
๒๘	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการมองการณ์ไกลน้อย					
๒๙	ผู้บริหารมีการแสวงหาความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมอยู่เสมอ					
๓๐	ผู้บริหารให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอน					
๓๑	ผู้บริหารให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอน					
๓๒	ผู้บริหารพร้อมให้การสนับสนุนและส่งเสริมในการจัดกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอนเพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ที่ดี					

ลำดับ	การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
	๔.ด้านการวัดผลและประเมินผล : อริยสัจ ๔					
๓๓	ผู้บริหารมีปัญหาการวัดและประเมินผลทุกภาคการศึกษา					
๓๔	ผู้บริหารมีความสนใจในการให้บริการและเก็บรักษาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม					
๓๕	ผู้บริหารมีวิธีแก้ปัญหาการใช้เครื่องมือวัดผลหลากหลายสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดในโรงเรียน					
๓๖	ผู้บริหารมีวิธีแก้ปัญหาการตรวจสอบหลักฐานการวัดการประเมินและพัฒนาตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ					
๓๗	ผู้บริหารได้กำหนดปฏิทินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนไว้อย่างชัดเจน ในแต่ละภาคเรียนของทุกปีการศึกษา					
๓๘	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะในกระบวนการวัดผลและประเมินผล					
๓๙	ผู้บริหารได้ปฏิบัติระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการในการจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลโดยเคร่งครัด					
๔๐	ผู้บริหารทำหน้าที่ดีต่อการวัดผลและประเมินที่ตั้งไว้ให้เป็นไปตามเกณฑ์					

ตอนที่ ๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักोरิยสั่ง ๔
ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

๑. ปัญหา อุปสรรค การบริหารงานวิชาการในแต่ละด้านตามหลักोरิยสั่ง ๔

๒. ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการในแต่ละด้าน

**รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย เรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลัก
อริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย**

๑. พระครูปริยัติธรรมมาภิราม, ดร. อาจารย์สอนพิเศษ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หน่วยวิทยบริการ จังหวัดสกลนคร

๒) รองศาสตราจารย์. พิเศษ ดร.วิชชุดา หุ่นวิไล อาจารย์สอนพิเศษ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุธวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อินถา ศิริวรรณ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชัย ศรีนอก หัวหน้าภาควิชาหลักสูตรและการสอน อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน . ภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์ คณะครุศาสตร์ มจร. โทร ๐๘๔-๑๐๔-๔๒๗๓.....

ที่ ศจ.๖๑๑๓.๓./๔๑๕... วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๖.....

เรื่อง..... ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....

นมัสการ พระครูปริยัติธรรมภิราม, ดร.

ด้วย พระบุญเฮ้า ฉายา หิริโก นามสกุล ปัญญาสุข รหัสประจำตัว ๕๕๐๑๔๐๒๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว ดังนั้น ทางโครงการหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถที่ให้ความแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือในการทำวิจัยของนิสิตได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าวและทางโครงการหลักสูตรฯ ขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ ๐๒ ๘๘๒ ๓๑๕๔ ต่อ ๒๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน... ภาควิชาบริหารการศึกษาศึกษาและกิจการคณะสงฆ์ คณะครุศาสตร์ มจร. โทร. ๐๘๔-๑๐๔-๔๒๗๓

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ / ๔๐๕ วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง..... ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์.พิเศษ ดร.วิชชุดา หุ่นวิไล

ด้วย พระบญเฐ้า ฉายา หิริโก นามสกุล ปัญญาสุข รห้สประจำตัว ๕๕๐๑๔๐๒๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำ วิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว ดังนั้น ทางโครงการหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถที่ให้ความแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือในการทำวิจัยของนิสิตได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าวและทาง โครงการหลักสูตรฯ ขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษ

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ ๐๒ ๘๘๒ ๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๐๕

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน .ภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์ คณะครุศาสตร์ มจร. โทร. ๐๘๔-๑๐๔-๔๒๗๓.

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ / ๔๐๕..... วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๖.....

เรื่อง.....ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ใน.....

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย

ด้วย พระบุญเฮ้า ฉายา หิริโก นามสกุล ปัญญาสุข รหัสประจำตัว ๕๕๐๑๔๐๒๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว ดังนั้น ทางโครงการหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถที่ให้ความแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือในการทำวิจัยของนิสิตได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าวและทางโครงการหลักสูตรฯ ขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา

บันทึกศึกษา คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ ๐๒ ๘๘๒ ๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ...ภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์... คณะครุศาสตร์... มจร... โทร... ๐๘๕-๑๐๔-๕๒๗๓.....

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ /๔๐๕ วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๖.....

เรื่อง..... ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อินตา ศิริวรรณ

ด้วย พระบวรเจ้า ฉายา หิริโก นามสกุล ปัญญาสุข รหัสประจำตัว ๕๕๐๑๔๐๒๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว ดังนั้น ทางโครงการหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถที่ให้ความแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือในการทำวิจัยของนิสิตได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าวและทางโครงการหลักสูตรฯ ขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์
โทรศัพท์ ๐๒ ๘๘๒ ๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ...ภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์ คณะครุศาสตร์ มจร. โทร ๐๘๔-๑๐๔-๔๒๗๓

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ / ๔๐๕ วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง..... ขออนุมัติตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศรีนอก

ด้วย พระบวรเจ้า ฉายา หิริโก นามสกุล ปัญญาสุข รหัสประจำตัว ๕๕๐๑๔๐๒๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว ดังนั้น ทางโครงการหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถที่ให้ความแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือในการทำวิจัยของนิสิตได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าวและทางโครงการหลักสูตรฯ ขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ ๐๒ ๘๘๒ ๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๐๕

หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ /๑๓๕

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 วัดศรีสุदारาม บางขุนนนท์กรุงเทพฯ๑๐๗๐๐
 โทร./๐๘๙ -๐๖๘ -๔๙๓๗, ๐๘๗- ๕๑๗- ๖๑๕๒
 โทร. / Fax. ๐-๒-๔๓๓-๖๕๘๘, ๐๘-๔๑๐๔-๔๒๗๓

๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลรัตนราชกัญญาราชวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๓๕ ชุด

ด้วย พระบุญเฮ้า ฉายา หิริโก นามสกุล ปัญญาสุข รหัสประจำตัว ๕๕๐๑๔๐๒๓๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๐

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ /๑๓๕

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 วัดศรีสุदारาม บางขุนนนท์กรุงเทพฯ๑๗๐๐
 โทร./๐๘๙ -๐๖๘ -๔๙๓๗, ๐๘๗- ๕๑๗- ๖๑๕๒
 โทร. / Fax. ๐-๒-๔๓๓-๖๕๘๘, ๐๘-๔๑๐๔-๔๒๗๓

๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณพลับพลาพิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๓๘ ชุด

ด้วย พระบุญเฮ้า ฉายา หิริโก นามสกุล ปัญญาสุข รหัสประจำตัว ๕๕๐๑๔๐๒๓๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)
 ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๐

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ /๑๓๕

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 วัดศรีสุदारาม บางขุนนนท์กรุงเทพฯ๑๐๗๐๐
 โทร./๐๘๙ -๐๖๘ -๔๙๓๗, ๐๘๗- ๕๕๓๗- ๖๑๕๒
 โทร. / Fax. ๐-๒-๔๓๓-๖๕๘๘, ๐๘-๔๑๐๔-๔๒๗๓

๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนโพธิสารพิทยากร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๔๙ ชุด

ด้วย พระบุญเ้า ฉายา หิริโก นามสกุล ปัญญาสุข รหัสประจำตัว ๕๕๐๑๔๐๒๓๓๓ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๐

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ /๑๓๕

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 วัดศรีสุदारาม บางขุนนนท์กรุงเทพฯ๑๐๗๐๐
 โทร./๐๘๙ -๐๖๘ -๔๙๓๗, ๐๘๗- ๕๑๗- ๖๑๕๒
 โทร. / Fax. ๐-๒-๔๓๓-๖๕๘๘, ๐๘-๔๑๐๔-๔๒๗๓

๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมทรณพาราม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๔๐ ชุด

ด้วย พระบุญเฮ้า ฉายา หิริโก นามสกุล ปัญญาสุข รหัสประจำตัว ๕๕๐๑๔๐๒๓๓๓๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)
 ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๐

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ : พระบุญเฮ้า หิริโก (ปัญญาสุข)
- เกิด : ๑๓ เมษายน ๒๕๒๘
- ภูมิลำเนา : บ้านดอกคำ อำเภอสำพัน จังหวัดพงสาลี สาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว
- อุปสมบท : ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ณ วัดธาตุน้อย อำเภอหลวงบาง จังหวัดหลวงบาง
- การศึกษา : พ.ศ. ๒๕๔๓ สำเร็จการศึกษา โรงเรียนประถมสมบูรณ์นาไซ อำเภอสำพัน
จังหวัดพงสาลี
- : พ.ศ. ๒๕๔๖ สำเร็จการศึกษาโรงเรียนมัธยมสมบูรณ์สงฆ์ตอนต้น วัดสี่พุทธ
บาท อำเภอหลวงพระบาง จังหวัดหลวงพระบาง
- : พ.ศ. ๒๕๔๙ สำเร็จการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาสงฆ์ตอนปลาย วัดสี่พุทธ
บาท อำเภอ หลวงพระบาง จังหวัดหลวงพระบาง
- : พ.ศ. ๒๕๕๔ นักรธรรมชั้นเอก
- : พ.ศ. ๒๕๕๕ จบปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอน
พระพุทธศาสนา รุ่นที่ ๕๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ปีที่เข้าศึกษา : ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๕
- สำเร็จการศึกษา : ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗
- ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดกาญจนสิงหาสน์ วรวิหาร (วัดทอง) เลขที่ ๔๖๖ แขวงคลองซึกพระ
เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๗๐
- : โทร: ๐๘๓-๑๔๓-๐๗๗๓
- : E-mail : Bounhow@hotmail.com